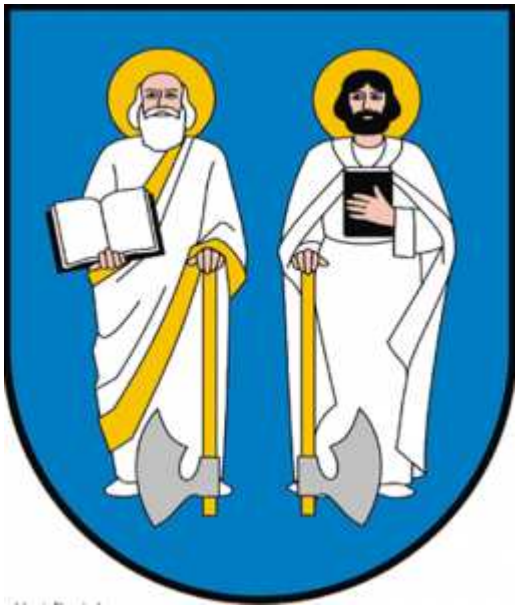

STUDIUM
UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY RZĄŚNIA

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr ……
Rady Gminy Rząśnia
z dnia …… r.

SKŁAD ZESPOŁU AUTORSKIEGO:

mgr inż. PIOTR ULRICH

mgr SYLWIA ADAMKIEWICZ

mgr inż. arch. PAWEŁ SKURPEL

mgr inż. arch. SŁAWOMIR PŁUCIENNIK

mgr MARCIN STRĄKOWSKI

I WPROWADZENIE ... 7

1. Podstawa i zakres opracowania ... 7

2. Rola studium w systemie planowania przestrzennego ... 8

3. Materiały wyjściowe ... 10

4. Powiązania polityki przestrzennej samorządu terytorialnego z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla ... 11

II UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ... 13

1. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenów ... 13

1.1. Położenie i powiązania zewnętrzne ... 13
1.2. Struktura funkcjonalno-przestrzenna ... 15
1.3. Uzbrojenie terenów ... 18

2. Uwarunkowania wynikające ze stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony ... 19

3. Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska, w tym rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych. Wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego. ... 20

3.1. Położenie fizycznogeograficzne i rzeźba terenu ... 20
3.2. Budowa geologiczna ... 22
3.3. Gleby 23
3.4. Warunki klimatu lokalnego ... 23
3.5. Szata roślinna ... 25
3.6. Świat zwierząt ... 26
3.7. Warunki hydrogeologiczne ... 27
3.8. Sieć hydrograficzna ... 28
3.9. Stan wód powierzchniowych i podziemnych ... 28
3.10. Zagrożenia środowiska ... 31

4. Uwarunkowania wynikające ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej ... 35

4.1. Rys historyczny ... 35
4.2. Zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków ... 36
4.3. Gminna ewidencja zabytków ... 36
4.4. Obszary objęte ochroną na podstawie ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego ... 37

5. Uwarunkowania wynikające z rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym ... 45

6. Uwarunkowania wynikające z warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia oraz zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, zgodnie z uniwersalnym projektowaniem ... 45

6.1. Rozwój, ruch naturalny i migracje ludności ... 45
6.2. Uwarunkowania społeczne w zakresie rynku pracy ... 47
6.3. Zasoby mieszkaniowe. Warunki życia społeczeństwa. ... 50
6.4. Ochrona zdrowia i opieka społeczna ... 51
6.5. Oświata i wychowanie ... 52
6.6. Kultura i sport ... 53

7. Uwarunkowania wynikające z zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia ... 54

7.1. Zagrożenie powodziowe ... 54
7.2. Zagrożenie wystąpieniem poważnej awarii przemysłowej ... 54
7.3. Zagrożenie bezpieczeństwa publicznego ... 54

8. Uwarunkowania wynikające z potrzeb i możliwości rozwoju gminy, bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę ... 54

8.1. Analiza ekonomiczna ... 55
8.2. Analiza środowiskowa ... 56
8.3. Analiza społeczna ... 57
8.4. Prognoza demograficzna ... 58
8.5. Możliwości finansowe gminy ... 60
8.6. Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę ... 61
8.7. Chłonność obszarów ... 65
8.8. Porównanie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę oraz sumy powierzchni użytkowej zabudowy na obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej oraz na obszarach przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę ... 70
8.9. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy ... 71
8.10. Potrzeby inwestycyjne gminy wynikające z konieczności realizacji zadań własnych, związane z lokalizacją nowej zabudowy ... 73

9. Uwarunkowania wynikające ze stanu prawnego gruntów ... 73

10. Uwarunkowania wynikające z występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych ... 73

10.1. Pomnik przyrody ... 73
10.2. Siedliska przyrodnicze ... 74

11. Uwarunkowania wynikające z występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych ... 75

12. Uwarunkowania wynikające z występowania udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla ... 75

13. Uwarunkowania wynikające z występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych ... 77

14. Uwarunkowania wynikające ze stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej ... 78

14.1. Układ komunikacyjny ... 78
14.2. Infrastruktura techniczna ... 79
14.2.a. Zaopatrzenie w wodę ... 79
14.2.b.Kanalizacja sanitarna i deszczowa ... 80
14.2.c. Zaopatrzenie w energię elektryczną ... 80
14.2.d. Zaopatrzenie w gaz ... 81
14.2.e. Zaopatrzenie w ciepło ... 81
14.2.f. Gospodarka odpadami ... 81
14.2.g. Telekomunikacja ... 81

15. Uwarunkowania wynikające z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych ... 82

16. Uwarunkowania wynikające z wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej ... 82

III KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ... 83

1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, uwzględniające bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę ... 83

1.1. Struktura przestrzenna i kierunki zagospodarowania ... 83
1.2. Przeznaczenie terenów ... 85

2. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów oraz tereny wyłączone spod zabudowy ... 90

2.1. Minimalne i maksymalne parametry i wskaźniki urbanistyczne ... 90
2.2. Wytyczne dotyczące zasad określania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustaleń studium w zakresie kierunków i wskaźników zagospodarowania oraz

użytkowania i przeznaczenia terenów ... 91
2.3. Tereny wyłączone spod zabudowy oraz tereny wskazane do ograniczenia zabudowy ... 92

3. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody i krajobrazu kulturowego i uzdrowisk ... 94

3.1. Powierzchnia ziemi ... 94
3.2. Wody powierzchniowe i podziemne ... 95
3.3. System ekologiczny i walory krajobrazowe ... 96
3.4. Zasoby surowców naturalnych ... 97
3.5. Powietrze atmosferyczne ... 97
3.6. Hałas 98
3.7. Promieniowanie elektroenergetyczne ... 99
3.8. Obszary ochrony przyrody ... 99
3.9. Uzdrowiska ... 99

4. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej ... 100

5. Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej ... 103

5.1. Układ komunikacyjny ... 103
5.2. Infrastruktura techniczna ... 104
5.2.a. Zaopatrzenie w wodę ... 104
5.2.b. Kanalizacja ... 105
5.2.c. Zaopatrzenie w energię elektryczną ... 105
5.2.d. Odnawialne źródła energii ... 106
5.2.e. Zaopatrzenie w gaz ... 107
5.2.f. Zaopatrzenie w ciepło ... 107
5.2.g. Gospodarka odpadami ... 107
5.2.h. Telekomunikacja ... 108

6. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym ... 108

7. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1 ... 109

8. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości oraz obszary przestrzeni publicznej. ... 109

9. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne ... 110

10. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej ... 111

10.1. Rolnicza przestrzeń produkcyjna ... 111
10.2. Leśna przestrzeń produkcyjna ... 113

12. Obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2 114

13. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią, obszary osuwania się mas ziemnych, osiadania terenu i drgań sejsmicznych ... 114

14. Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny ... 115

15. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. z 2015 r. poz. 2120) ... 115

16. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji ... 115

17. Obszary zdegradowane ... 116

18. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych ... 116

19. Obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym 116

IV PODSUMOWANIE 117

1. Polityka funkcjonalno-przestrzenna 117

2. Objaśnienie zmian w nowym opracowaniu w stosunku do poprzedniej edycji studium..... 118

3. Wpływ uwarunkowań na ustalenie kierunków i zasad zagospodarowania przestrzennego ... 119

4. Interpretacja zapisów i ustaleń studium..... 120

5. Uzasadnienie przyjętych rozwiązań i synteza ustaleń projektu studium..... 120

I WPROWADZENIE

1. Podstawa i zakres opracowania

Podstawą formalną do opracowania studium jest Uchwała Nr XI/88/2019 Rady Gminy Rząśnia z dnia 29 listopada 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rząśnia.

Obecnie gmina dysponuje Studium przyjętym Uchwałą Nr IV/8/2010 Rady Gminy Rząśnia z dnia 28 grudnia 2010 r., zmienionym Uchwałą Nr XXXIV/205/2017 Rady Gminy Rząśnia z dnia 4 sierpnia 2017 r. w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rząśnia.

Na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat otoczenie prawne, odnoszące się do kwestii zagospodarowania przestrzennego, zmieniło się w sposób tak znaczący, że obowiązujące Studium przestało spełniać wymogi formalne, stawiane tego rodzaju dokumentom. Czas, jaki upłynął od chwili jego uchwalenia, odcisnął swój ślad na sposobie zagospodarowania poszczególnych terenów, aktualizacji wymagają także ustalenia związane z przeznaczeniem terenów, w związku z wnioskami zgłoszonymi przez mieszkańców oraz osoby zainteresowane inwestowaniem na obszarze gminy.

Zakres i tryb opracowania projektu Studium regulują przepisy ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020 r. poz. 293, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233).

Sporządzającym studium jest Wójt, natomiast zatwierdzanie następuje w formie uchwały Rady Gminy, której załączniki stanowią:

- załącznik nr 1 – tekst Studium,
- załącznik nr 2 – rysunek Studium – plansza „Uwarunkowania” w skali 1:10 000,
- załącznik nr 3 – rysunek Studium – plansza „Kierunki zagospodarowania. Polityka funkcjonalno-przestrzenna” w skali 1:10 000,
- załącznik nr 4 – rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag

zgłoszonych do wyłożonego projektu studium.

2. Rola studium w systemie planowania przestrzennego

Studium jest narzędziem kształtowania polityki przestrzennej Samorządu. Wskazuje potencjał rozwoju przestrzennego, możliwości zagospodarowania nowych terenów oraz stopień przekształceń istniejącego zagospodarowania, a także konieczność ochrony obszarów i obiektów o wartościach przyrodniczych, kulturowych i zabytkowych.

Podstawowe zadania niniejszego Studium dotyczą polityki gminy w zakresie zagospodarowania przestrzennego, w szczególności:

1) rozpoznania aktualnej sytuacji gminy, istniejących uwarunkowań oraz problemów związanych z jego rozwojem;

2) dostosowania zapisów Studium do wymogów ustawowych;

3) aktualizacji kierunków rozwoju i zagospodarowania przestrzennego gminy, a także podstawowych zasad polityki przestrzennej i zasad ochrony interesu publicznego.

Na proces sporządzania Studium składają się następujące prace (etapy):

1) rozpoznanie uwarunkowań rozwoju gminy;

2) analiza wniosków do studium;

3) określenie kierunków zagospodarowania przestrzennego;

4) sformułowanie zasad polityki przestrzennej.

Rolą Studium jest też promocja gminy na zewnątrz. Określona idea rozwoju przestrzenno-gospodarczego, w szczególności zakładająca wysokie standardy jakości przestrzeni publicznych, wysokie standardy architektoniczne i środowiska przyrodniczego, może stać się zachętą do inwestowania, a także wyzwalać aktywność społeczną.

Studium sporządza się dla obszaru w granicach administracyjnych gminy. Jego ustalenia są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych, pełniąc jednocześnie funkcję koordynującą dla ustaleń planów, które to należy sporządzać nie naruszając ustaleń studium. Zasadniczym celem studium jest umożliwienie prowadzenia spójnej polityki przestrzennej, powiązanej z rozwojem społeczno – gospodarczym, z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju, wpisanej w politykę przestrzenną państwa i województwa. Określona w studium polityka przestrzenna jest zgodna z zasadami ustanowionymi przepisami prawa i

uwzględnia w zagospodarowaniu gminy:

- dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu,
- stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony,
- stan środowiska, w tym stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkość i jakość zasobów wodnych oraz wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego,
- stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
- warunki i jakość życia mieszkańców, w tym ochronę ich zdrowia oraz zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, zgodnie z uniwersalnym projektowaniem,
- zagrożenia bezpieczeństwa ludności i mienia,
- potrzeby i możliwości rozwoju gminy, uwzględniające w szczególności: analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne, prognozy demograficzne, możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy, bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę,
- stan prawny gruntów,
- występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych,
- występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych,
- występowanie udokumentowanych złóż kopalin zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla,
- występowanie terenów górniczych, wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych,
- stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia stopień uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami,
- zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych,
- wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej.

Uchwalone przez Radę Gminy studium nie jest aktem prawa miejscowego, ale

zawarte w nim zasady polityki przestrzennej winny być wiążące dla Wójta i wszystkich jednostek organizacyjnych działających na terenie gminy. Jest to więc ważny akt władczy, w którym Rada Gminy bezpośrednio wpływa na działania całego swojego aparatu wykonawczego.

3. Materiały wyjściowe

Przy sporządzaniu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rząśnia wykorzystano następujące dokumenty i opracowania:

- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego oraz plan zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Łodzi wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko przyjęty Uchwałą Nr LV/679/18 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 28 sierpnia 2018 r.,
- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020 przyjęta Uchwałą Nr XXXIII/644/13 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 26 lutego 2013 r.,
- Wojewódzki Program Małej Retencji dla województwa łódzkiego wraz z Aneksem i Prognozą oddziaływania na środowisko przyjęty Uchwałą Nr 581/10 Zarządu Województwa Łódzkiego z dnia 13 kwietnia 2010 r.,
- Wojewódzki program opieki nad zabytkami w województwie łódzkim na lata 2016–2019 przyjęty Uchwałą Nr XXV/319/16 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 21 czerwca 2016 r.,
- Raport o stanie powiatu pajęczańskiego za rok 2019,
- Strategia Rozwoju Powiatu Pajęczańskiego na lata 2014- 2020,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rząśnia przyjęte Uchwałą Nr IV/8/2010 Rady Gminy Rząśnia z dnia 28 grudnia 2010 r., zmienione Uchwałą Nr XXXIV/205/2017 Rady Gminy Rząśnia z dnia 4 sierpnia 2017 r. w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rząśnia,
- Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych w gminie Rząśnia wraz z prognozami oddziaływania na środowisko,
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Rząśnia na lata 2019-2022 z perspektywą do 2026 r.,
- Gminna Ewidencja Zabytków,
- Gminny Program Opieki nad Zabytkami w Gminie Rząśnia na lata 2014-2017,
- Raport o stanie gminy Rząśnia za rok 2019, Załącznik do Zarządzenia Wójta Gminy

Rząśnia UGO.0050.37.2020.ANS z dnia 20 lipca 2020 roku,
- Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Rząśnia na lata 2016 -2020,
- Plan Odnowy Miejscowości Biała na lata 2014-2020,
- Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce - wg stanu na 31 XII 2019 r.,
- Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 (opracowanie eksperymentalne),
- Prognoza gospodarstw domowych na lata 2016-2050,
- Standardy urbanistyczne dla terenów mieszkaniowych – wybrane zagadnienia, Grażyna Dąbrowska-Milewska ARCHITEKTURAE et ARTIBUS – 1/2010,
- Polityka energetyczna Polski do 2030 roku, M.P. z 2010 r. nr 2, poz. 11,
- Geografia regionalna Polski, Jerzy Kondracki, 2009 r.,
- Prognoza osiadań i odkształceń związanych z rozwojem wyrobiska górniczego i zwałowiska Pola Szczerców oraz rekultywacją wyrobiska górniczego Pola Bełchatów – oprac. Poltegor – projekt sp. z o. o., 2018 r.,
- Dokumentacja pt.: Złoże Bełchatów Aktualizacja prognozy występowania wstrząsów sejsmicznych w rejonie Kopalni Bełchatów - dostosowanie Górniczej Skali intensywności Sejsmicznej (GSI - 2017) do zjawisk sejsmicznych rejestrowanych przez kopalnianą sieć sejsmologiczną - dokumentacja techniczna“, wykonawca GIG Katowice 2019 r., nr oprac. 58334158-120; nr. arch. KWB R/XIV-11/4,
- Aktualny zasięg leja depresji ZG KWB Bełchatów (stan na grudzień 2019 r.),
- Projekt techniczny rekultywacji szczegółowej zwałowiska zewnętrznego P/Szczerców - 2013,
- Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski w skali 1:50 000, Arkusze: Szczerców, Brzeźnica Nowa i Osjaków wraz z objaśnieniami,
- Mapa Hydrogeologiczna Polski w skali 1:50 000, Arkusze: Szczerców, Brzeźnica Nowa i Osjaków wraz z objaśnieniami.

4. Powiązania polityki przestrzennej samorządu terytorialnego z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla

Podczas opracowywania Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rząśnia uwzględniono zasady określone w Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, wzięto także pod uwagę ustalenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego i Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 jest nadrzędnym

dokumentem dla wszystkich opracowań planistycznych w Polsce, zawiera wizję przestrzennego zagospodarowania Polski w roku 2030 oraz cele polityki przestrzennego zagospodarowania kraju:

Cel 1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności,

Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów,

Cel 3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej,

Cel 4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski,

Cel 5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa,

Cel 6. Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.

Aktualna polityka przestrzenna województwa łódzkiego określona jest w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego, uwzględniającym zasadnicze elementy polityki przestrzennej państwa, zgodnym ze Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020.

Wytyczne Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego, dotyczące obszaru gminy Rząśnia obejmują prace na linii kolejowej nr 146 na odcinku Wyczerpy - Chorzew Siemkowice. Ponadto zgodnie z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego cały obszar gminy znajduje się w Bełchatowsko-Szczercowskim Górniczo-Energetycznym Obszarze Funkcjonalnym.

Strategia rozwoju województwa jest dokumentem, określającym wizję rozwoju, cele oraz główne sposoby ich osiągania w kontekście występujących uwarunkowań. W systemie realizacji polityki rozwoju pełni rolę najważniejszego planu działania władz samorządowych. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020 określa filary polityki horyzontalnej i cele strategiczne.

Filary polityki horyzontalnej, określone w strategii to:

1) spójność gospodarcza,

2) spójność społeczna,

3) spójność przestrzenna.

Cele strategiczne, określone w strategii to:

1) region wykorzystujący potencjał endogeniczny do rozwoju inteligentnej gospodarki, oparty na kreatywności i przedsiębiorczości mieszkańców,

2) aktywne społeczeństwo obywatelskie, z dobrym dostępem do usług publicznych, sprzyjające włączeniu społecznemu grup wykluczonych,

3) zrównoważony rozwój przestrzenny regionu z silnie powiązanym systemem osadniczym, z nowoczesną infrastrukturą i racjonalnie wykorzystywanymi zasobami środowiska przyrodniczego.

W ramach poszczególnych celów strategicznych określono cele operacyjne. Każdemu z celów operacyjnych przypisano strategiczne kierunki działań.

Najważniejsze kierunki działań, w ramach celów operacyjnych, określonych w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020, wzięte pod uwagę podczas opracowywania niniejszego studium to:

- rozwój usług i poprawa dostępu do sektora turystyki i rekreacji,
- poprawa ładu przestrzennego,
- przeciwdziałanie i zwalczanie skutków zagrożeń naturalnych i antropogenicznych,
- ochrona i kształtowanie powiązań przyrodniczo-krajobrazowych.

II UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenów

1.1. Położenie i powiązania zewnętrzne

Gmina Rząśnia jest gminą wiejską, położoną w południowej części województwa łódzkiego, w powiecie pajęczańskim.

Gmina graniczy:

- od północy – z gminą Rusiec i Szczerców (województwo łódzkie, powiat bełchatowski),
- od wschodu – z gminą Sulmierzyce (województwo łódzkie, powiat pajęczański),

- od południa – z gminą Pajęczno (województwo łódzkie, powiat pajęczański),
- od zachodu – z gminą Kiełczygłów (województwo łódzkie, powiat pajęczański).

Rys. 1 - Położenie gminy Rząśnia na tle podziału administracyjnego województwa łódzkiego i powiatu pajęczańskiego

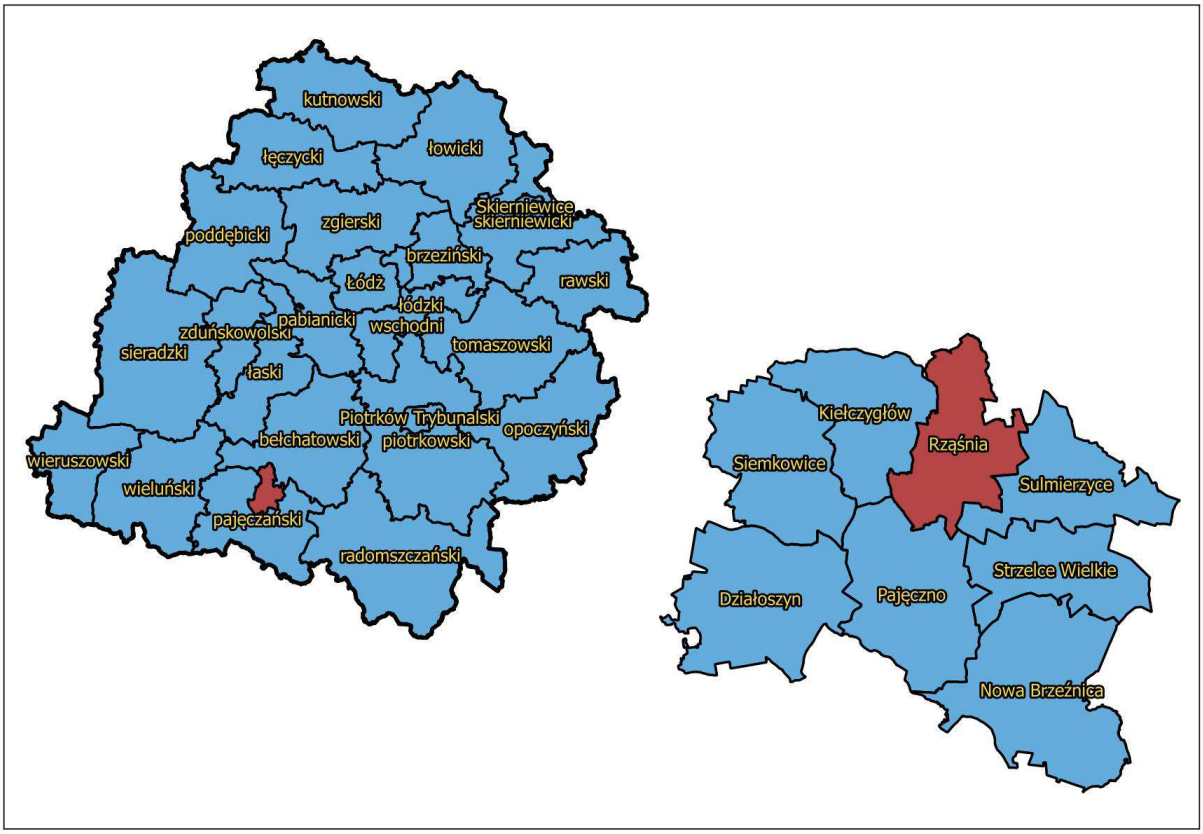

Źródło: Opracowanie własne

Powierzchnia gminy według danych Głównego Urzędu Statystycznego wynosi 8 614 ha, co stanowi 10,7% powierzchni powiatu.

Administracyjnie gmina podzielona jest na 14 sołectw. Są to:

- sołectwo Augustów,
- sołectwo Będków,
- sołectwo Biała,
- sołectwo Broszęcin – Kolonia Broszęcin,
- sołectwo Gawłów,
- sołectwo Kodrań - Kopy,
- sołectwo Marcelin,
- sołectwo Rekle,

- sołectwo Rząśnia,
- sołectwo Stróża,
- sołectwo Suchowola Majątek,
- sołectwo Suchowola Wieś,
- sołectwo Zielęcin,
- sołectwo Żary.

1.2. Struktura funkcjonalno-przestrzenna

Głównym ośrodkiem i najważniejszym elementem struktury przestrzennej gminy jest miejscowość Rząśnia. Centralna część wsi charakteryzuje się zabudową typową dla centrów małych miasteczek – szczelnie obudowane uliczki z pierzejami wyraźnie wykształconymi przez budynki mieszkalne jednorodzinne. We wschodniej części zlokalizowane jest wyraźnie ukształtowane osiedle zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, natomiast w zachodniej i południowo-zachodniej części oraz na obrzeżach miejscowości gminnej dominują tereny zabudowy zagrodowej. Rząśnia pełni również rolę lokalnego ośrodka usługowego skupiającego większość urzędów i instytucji, w tym między innymi: urząd gminy, banki, ośrodek zdrowia, aptekę, ośrodek pomocy społecznej, jednostki oświatowe, ochotniczą straż pożarną, parafię pw. św. Świętego Rocha oraz liczne punkty handlowo-usługowe.

W pozostałych miejscowościach dominuje zabudowa zagrodowa w gospodarstwach rolnych, uzupełniona zabudową mieszkaniową jednorodzinną. Obecność funkcji usługowej ogranicza się tutaj w większości do usług służących zaspokajaniu podstawowych potrzeb mieszkańców z zakresu: oświaty, usług kultu religijnego czy handlu. Funkcja produkcyjno-usługowa ma w gminie niewielkie znaczenie, najwięcej terenów zabudowy produkcyjno-usługowej, składów, magazynów znajduje się w obrębie geodezyjnym Biała.

Sama sieć osadnicza jest stosunkowo równomiernie rozmieszczona. Podstawowym typem wsi są: wielodrożnice, ulicówki i szeregówki. Rozwój przestrzenny wsi następuje przede wszystkim w postaci pasm zabudowy, wzdłuż tras komunikacyjnych. Negatywnym skutkiem takiego typu ukształtowania osadnictwa jest brak wyraźnych granic pomiędzy miejscowościami oraz zwiększanie odległości do podstawowych usług, zlokalizowanych najczęściej w centralnych częściach miejscowości.

Przy planowaniu nowej zabudowy głównym celem powinno być racjonalne

wykorzystanie przestrzeni. W pierwszej kolejności należy dążyć do uzupełniania i uporządkowania struktury istniejącej zabudowy, a dopiero później przystępować do zagospodarowania terenów niezainwestowanych. Przyjęte rozwiązania powinny zapewniać ochronę ładu przestrzennego, zachować harmonię przestrzenną oraz odpowiednią skalę i proporcje zabudowy. Nie można zapominać o wyposażeniu nowych obszarów w niezbędną infrastrukturę techniczną, podnoszącą jakość życia mieszkańców.

Rys. 2 Schemat struktury zagospodarowania gminy Rząśnia

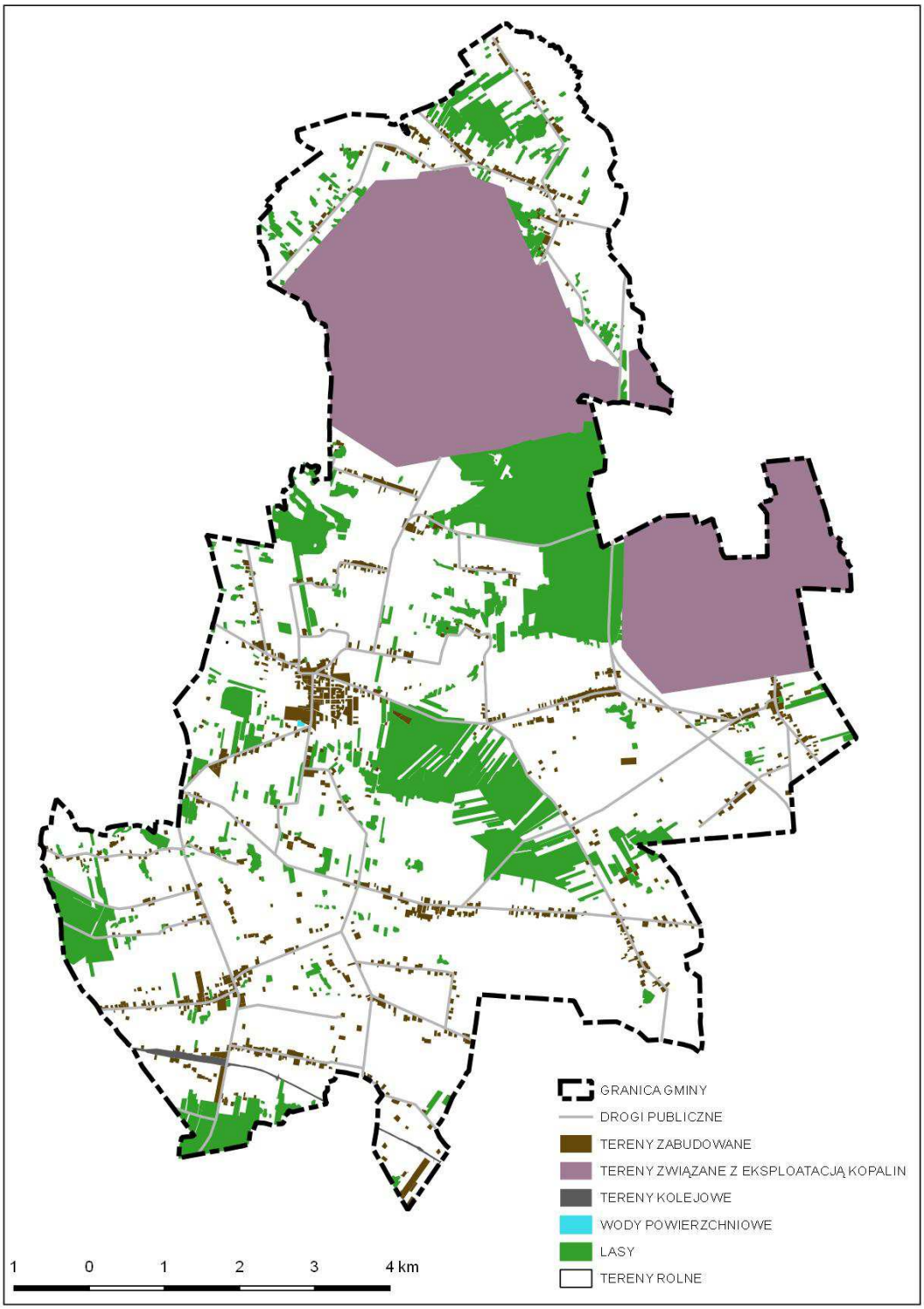

Źródło: Opracowanie własne

W użytkowaniu ziemi przeważają użytki rolne, stanowiące 75,1% ogólnej powierzchni gminy, 12,5% ogólnej powierzchni gminy stanowią grunty leśne oraz zadrzewienia i zakrzewienia. Grunty zabudowane i zurbanizowane wraz z

zabudowanymi użytkami rolnymi zajmują 11,2% powierzchni gminy.

Istniejącą strukturę użytkowania gruntów w gminie w 2020 r. ilustruje poniższa tabela.

Grupa użytków gruntowych	**Rodzaj użytku gruntowego**	**Powierzchnia (ha)**
użytki rolne	grunty orne	4 563
	łąki trwałe	725
	pastwiska trwałe	910
	grunty rolne zabudowane	239
	grunty pod rowami	33
grunty leśne oraz zadrzewienia i zakrzewienia	grunty leśne oraz zadrzewienia i zakrzewienia	1 077
grunty pod wodami	grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi i stojącymi	19
grunty zabudowane i zurbanizowane	tereny mieszkaniowe	11
	tereny przemysłowe	166
	tereny inne zabudowane	14
	tereny rekreacji i wypoczynku	6
	drogi i inne tereny komunikacyjne - drogi	184
	drogi i inne tereny komunikacyjne - kolejowe	17
	użytki kopalne	566
nieużytki	nieużytki	84
tereny różne	tereny różne	0
SUMA		8 614

Źródło: Dane z UG Rząśnia

1.3. Uzbrojenie terenów

Gmina Rząśnia jest w całości zwodociągowana. Sieć kanalizacji sanitarnej dociera do 57% mieszkańców gminy. Na pozostałych terenach gospodarka ściekami odbywa się w sposób indywidualny, przy wykorzystaniu zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków. Gmina nie posiada sieci gazowej, a zapotrzebowanie na przedmiotowe paliwo jest pokrywane w ramach źródeł indywidualnych. Zaopatrzenie w energię elektryczną odbywa się w oparciu o stacje zasilające (GPZ) 110/15 kV (zlokalizowane poza terenem gminy) oraz sieci

rozdzielcze średniego napięcia 15 kV, składające się z linii magistralnych i odgałęźnych z przyłączonymi do nich lokalnymi stacjami transformatorowo – rozdzielczymi 15/0,4/0,23 kV.

2. Uwarunkowania wynikające ze stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony

Ład przestrzenny zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym to: *„takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno – gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno – estetyczne”.*

Do czynników wpływających na jego prawidłowe kształtowanie należy: właściwe rozmieszczenie funkcji, dające jak najwięcej korzyści, bezkonfliktowe sąsiedztwo oraz odpowiednio ukształtowana struktura pionowa (w tym: zachowanie proporcji wysokości, występowanie dominanty) i pozioma (przez którą rozumiemy harmonijną strukturę użytkowania gruntów, odpowiedni kształt i wielkość działek, właściwe usytuowanie względem podmiotów gospodarczych).

Skuteczną metodą, która pozwala na kształtowanie ładu przestrzennego w sposób kompleksowy i skoordynowany, jest opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, określających przeznaczenie, sposób zagospodarowania i warunki zabudowy.

Pomimo faktu, że plan miejscowy jest podstawowym instrumentem służącym realizacji polityki przestrzennej, to jego uchwalenie ma charakter fakultatywny. Jedynie w kilku przypadkach, przewidzianych w obowiązujących przepisach, występuje obowiązek jego realizacji.

Narzędziem umożliwiającym kreacje przestrzeni i tworzenie zharmonizowanego otoczenia w skali gminy jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

Poniżej przedstawiono wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy:

- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przyjęty uchwałą Nr XXX/216/2013 Rady Gminy Rząśnia z dnia 30 grudnia 2013 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla gminy Rząśnia (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego poz. 732 z 20.02.2014 r.),

- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przyjęty uchwałą Nr XXXIV/206/2017 Rady Gminy Rząśnia z dnia 4 sierpnia 2017 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części działki nr ewid. 972/1 położonej w obrębie ewidencyjnym Biała (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego poz. 3844 z 12.09.2017 r.),
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przyjęty uchwałą Nr XL/248/2018 Rady Gminy Rząśnia z dnia 29 marca 2018 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych w miejscowości Rząśnia oraz miejscowości Będków (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego poz. 2401 z 20.04.2018 r.).

3. Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska, w tym rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego.

3.1. Położenie fizycznogeograficzne i rzeźba terenu

Według regionalizacji Jerzego Kondrackiego obszar gminy Rząśnia znajduje się na granicy dwóch mezoregionów fizycznogeograficznych: Kotliny Szczercowskiej i Wysoczyzny Bełchatowskiej. Kotlina Szczercowska wchodzi w skład makroregionu Nizina Południowowielkopolska, należącego do podprowincji Niziny Środkowopolskie. Wysoczyzna Bełchatowska wchodzi w skład makroregionu Wzniesienia Południowomazowieckie, należącego do podprowincji Niziny Środkowopolskie.

Rys. 3 Regionalizacja fizycznogeograficzna wg J. Kondrackiego

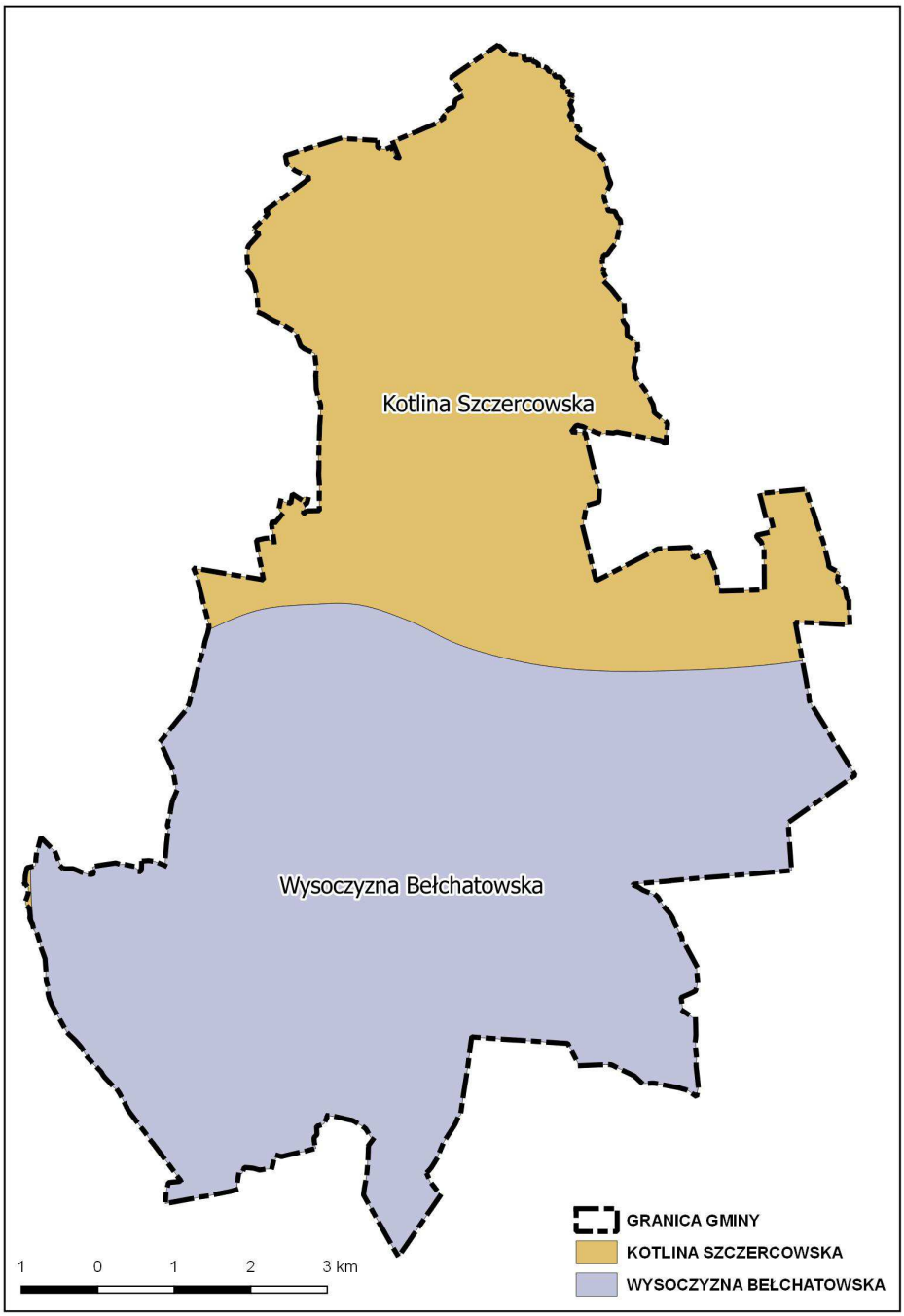

Źródło: Opracowanie własne

Charakterystykę rzeźby terenu gminy opracowano na podstawie Szczegółowej Mapy Geologicznej Polski, w skali 1:50 000, Arkuszy: Szczerców, Brzeźnica Nowa i Osjaków wraz z objaśnieniami.

Powierzchnia terenu gminy jest nachylona ku północy i północnemu zachodowi tj. w kierunku Widawki.

Północna część gminy to fragment rozległej, równinnej Kotliny Szczercowskiej,

leżący na wysokości 170 – 180 m n.p.m., gdzie głównymi akcentami rzeźby są doliny rzek Krasówki i Niecieczy - rozległe, o długich stokach, zatartych krawędziach i szerokich, najczęściej zatorfionych dnach.

W wyniku podjęcia eksploatacji węgla brunatnego z Pola Szczerców w ramach Kotliny Szczercowskiej wystąpiły w ostatnich latach znaczne przeobrażenia rzeźby terenu. W części północnej gminy z utworów nadkładu formowane jest zwałowisko zewnętrzne Szczerców, zaś w rejonie miejscowości Zabrzezie - Ścięgna powstało wyrobisko górnicze Pole Szczerców (wykop udostępniający) złoża węgla brunatnego; przebudowie (przełożeniu) uległo też koryto rzeki Krasówki. Rzeźba terenu będzie na tym obszarze ulegać przekształceniom do czasu zakończenia eksploatacji wyrobiska Pola Szczerców oraz rekultywacji terenów pokopalnianych.

Południowa część gminy to fragment Wysoczyzny Bełchatowskiej, którą budują wzniesienia moreny czołowej (rejon Gawłowa i Białej). Rzeźbę urozmaica dolina Niecieczy i jej prawobrzeżnych dopływów, które są wąskie i dosyć głęboko wcięte w wysoczyznę. Różnica wysokości w granicach wysoczyzny wynosi ok. 57 m. Od warstwicy 180 m n.p.m., przebiegającej na północ od Kolonii Będków, teren wznosi sie łagodnie ku południowi, osiągając największe wysokości w paśmie pagórków moreny czołowej, znajdujących sie przy południowej granicy gminy. Najwyższy w granicach gminy punkt wysokościowy - 237,60 m n.p.m. znajduje się w rejonie Rżewa.

3.2. Budowa geologiczna

Charakterystykę geologiczną gminy opracowano na podstawie Szczegółowej Mapy Geologicznej Polski oraz Mapy Hydrogeologicznej Polski, w skali 1:50 000, Arkuszy: Szczerców, Brzeźnica Nowa i Osjaków wraz z objaśnieniami.

Pod względem geologicznym teren gminy leży na pograniczu dwóch dużych jednostek strukturalnych: monokliny śląsko-krakowskiej i niecki szczecińsko-łódzko-miechowskiej.

W strukturach geologicznych znajdują się utwory jurajskie, kredowe, neogeńskie i czwartorzędowe. Najstarsze podłoże stanowią utwory mezozoiczne – jury i kredy, wykształcone w postaci wapieni, piaskowców marglistych i margli. Przez powierzchnię mezozoiczną biegną dwa uskoki, pomiędzy którymi powstało zapadlisko tektoniczne. Zachodni fragment rowu tektonicznego wchodzi na część terenu gminy. W rowie tektonicznym osadzone zostały utwory neogeńskie o dużej miąższości, w tym węgiel brunatny. Osady neogenu tworzą na mezozoicznej powierzchni pokrywę z

piasków różnoziarnistych, iłów i mułków z wkładami węgla brunatnego lub glin zwietrzelinowych i rumoszów skalnych.

Na utworach neogeńskich spoczywa warstwa utworów czwartorzędowych, pochodząca ze zlodowaceń południowo-polskiego i środkowo-polskiego. Uwydatnia sie ona szczególnie w postaci wzniesień moreny czołowej w rejonie Rżewa, Białej i Gołębieńca. Osady czwartorzędu są głównie wykształcone w postaci piasków o różnej granulacji, glin zwałowych, utworów piaszczysto żwirowych i mułowatych. Miąższość osadów na terenie gminy jest zmienna. Największe miąższości osiągają utwory w części północnej, najmniejsze w części południowej. Minimalną miąższość osiągają utwory czwartorzędowe w rejonie Białej i Gawłowa, gdzie na stokach dolin rzecznych Niecieczy i jej dopływów odsłonięte zostały osady jury górnej. Najmłodsze osady holoceńskie budują dna współczesnych dolin i obniżeń terenu. Osady te reprezentowane są głównie przez piaski, mułki i torfy. Z tego okresu pochodzą również piaski zwydmione, występujące w formie niewielkich pagórków wydmowych w środkowej części gminy.

3.3. Gleby

Zróżnicowanie typologiczne i gatunkowe gleb jest uwarunkowane wieloma czynnikami, do których zaliczyć należy: rodzaj skały macierzystej, klimat (mikroklimat), rzeźbę terenu (mikrorzeźbę), hydrosferę, organizmy roślinne i zwierzęce, działalność człowieka oraz długość okresu, w którym ten proces przebiegał (wiek gleby). O jej przynależności typologicznej może decydować cały zespół wymienionych składników glebotwórczych lub tylko jeden. Rodzaj gleby uzależniony jest od genezy skały macierzystej, na której powstała (np. utwory fluwioglacjalne, eoliczne itd.), oraz od gatunku gleby – grupa granulometryczna (uziarnienie jakie wykazuje charakteryzowana gleba np.: piasek luźny, piasek gliniasty itd.).

Na terenie gminy Rząśnia zalegają gleby różnego pochodzenia i składu mineralnego, wśród których zdecydowanie przeważają gleby bielicowe, należące do żytnich kompleksów rolniczej przydatności. Negatywną cechą tych gleb jest słabe lub okresowe uwilgotnienie oraz ich stosunkowo duża kwasowość. Dominują gleby V i VI klasy bonitacyjnej.

3.4. Warunki klimatu lokalnego

Położenie fizyczno - geograficzne gminy powoduje, że nad jego obszar

napływają różnorodne masy powietrzne. Dominują tutaj masy powietrza polarno - morskiego i polarno - kontynentalnego. Obszar gminy znajduje się w zasięgu klimatu typowego dla środkowej Polski, w strefie klimatu umiarkowanego. Cechuje go wielka zmienność elementów meteorologicznych w czasie oraz małe zróżnicowanie w przestrzeni. Te cechy klimatu pozwalają zaliczyć omawiany teren do XVII Regionu Klimatycznego Środkowopolskiego (Woś, 1998 r.). Położenie gminy na granicy terenów nizinnych i wyżynnych sprawia, że stosunkowo nieduże wzniesienia nie stanowią przeszkody dla przepływu mas powietrza różnego pochodzenia, co jest przyczyną dużej zmienności warunków pogodowych. Klimat na tym obszarze jest kształtowany przez przeważającą w ciągu roku, równoleżnikową cyrkulację mas powietrza.

Główne elementy klimatyczne kształtują się następująco:

- przeważają zdecydowanie zachodnie i południowo-zachodnie kierunki wiatru, najrzadziej występują wiatry z kierunku północnego i północno-wschodniego. Według *„Oceny oddziaływania projektowanej Odkrywki Szczerców”* ilość wiatrów z sektora zachodniego wynosi 47,4%, najmniejszy jest udział wiatrów z sektora północnego i północno – wschodniego. W chłodnej porze roku przeważa kierunek południowo – zachodni, od lipca do października zachodni i północno zachodni. Maksymalne prędkości występują najczęściej zimą i wiosną,
- średnie zachmurzenie nie wykazuje większego zróżnicowania: w przebiegu rocznym największe średnie miesięczne zachmurzenie przypada na listopad i grudzień i waha się od 7,8 do 8,1, najmniejsze wynoszące 5,54-5,6 jest notowanie we wrześniu,
- średnia roczna temperatura powietrza nie odbiega od temperatur Polski środkowej i wynosi ok. 7,8ºC, natomiast średnie temperatury najchłodniejszych miesięcy są zbliżone do temperatur występujących na wyżynach Polski południowej. Najchłodniejszym miesiącem jest luty ze średnią temperaturą poniżej 3ºC. Średnie temperatury najcieplejszego miesiąca - lipca zawierają się w granicach od 17,8ºC do 18,2ºC. Można przyjąć, że długość okresu wegetacyjnego trwa ok. 213 dni. Rozpoczyna się średnio 5 kwietnia i trwa do 4 listopada,
- roczna suma opadów zawiera się w przedziale 550 – 600 mm, najwyższe sumy opadów występują głównie w okresie letnim, kształtując się na poziomie 77-79

mm, zaś najniższe w lutym i wynoszą ok. 24 mm. Opady występują przeciętnie w 156 dni w roku.

Tereny o korzystnych warunkach (dobre i przeciętne warunki solarne, termiczne i wilgotnościowe oraz bardzo dobre warunki przewietrzania terenu), przeważające na terenie gminy, związane są z płaską powierzchnią wysoczyzny.

Doliny i obniżenia odznaczają się najmniej korzystnymi warunkami klimatycznymi. Charakterystyczne są dla nich niekorzystne warunki termiczne, wilgotnościowe, związane z częstym występowaniem inwersji termicznej i stagnacji chłodnego, wilgotnego powietrza. Ponadto z uwagi na zwiększoną częstotliwość występowania mgieł odznaczają się gorszymi warunkami solarnymi. Wzrasta tu prawdopodobieństwo występowania przygruntowych przymrozków, nie wskazana jest więc na tych terenach lokalizacja zabudowy, za wyjątkiem budowli związanych z gospodarką wodną. Nie należy wprowadzać barier utrudniających swobodny odpływ powietrza, a w już istniejących zaporach należy tworzyć prześwity umożliwiające jego odpływ.

Szczególnymi warunkami klimatycznymi odznaczają się obszary leśne, które modyfikują klimat lokalny, wpływając na warunki solarne (zacienienie), wietrzne, termiczne (łagodzenie dobowych ekstremów temperatury w jego obrębie) i wilgotnościowe (wzrost wilgotności względnej). Mikroklimat terenów leśnych działa szczególnie dobroczynnie na organizm człowieka, stąd obszary te powinny być wykorzystywane przede wszystkim na cele rekreacyjno-wypoczynkowe o zróżnicowanym stopniu penetracji, w zależności od warunków odpornościowych wnętrza lasu. Kompleksy leśne wpływają w znacznym stopniu na warunki klimatyczne terenów bezpośrednio do nich przylegających, podnosząc ich walory zdrowotne i krajobrazowe, lecz jednocześnie pogarszając warunki wentylacji.

3.5. Szata roślinna

Szata roślinna gminy Rząśnia jest dość urozmaicona. Składa się na nią roślinność lasów, łąk, pastwisk oraz zespoły synantropijne, w tym: segetalne (związane z terenami upraw) i ruderalne (związane z przestrzeniami zurbanizowanymi).

Grunty leśne oraz zadrzewienia i zakrzewienia zajmują obszar 1077 ha, stanowiąc 12,5% powierzchni gruntów w gminie. Wskaźnik lesistości gminy zmniejszył się po rozpoczęciu eksploatacji „Pola Szczerców” – na części lasów ulokowane

zostało zwałowisko zewnętrzne nadkładu. Obecnie największe kompleksy lasów znajdują się w centralnej części gminy. Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna, w domieszce występują brzoza i dąb oraz sporadycznie świerk i jodła. Tereny leśne w obrębie gminy, za wyjątkiem terenów związanych z funkcjonowaniem kopalni, zostały uznane za lasy o charakterze ochronnym. Przesuszenie gleb leśnych w następstwie odwodnienia powoduje największe szkody na siedliskach wilgotnych i w drzewostanach starszych klas wieku. Obok skutków oddziaływania leja depresji znaczny wpływ na stan sanitarny lasów wywierają emisje pochodzące z Elektrowni Bełchatów i Cementowni w Działoszynie.

Elementem ekosystemu nieleśnego na terenie gminy są zadrzewienia:

- przywodne, ciągnące się wzdłuż cieków wodnych (wierzby, olsze, brzozy, kruszyna),
- przydrożne, towarzyszące ciągom komunikacyjnym,
- śródpolne, często porastające tereny nie użytkowane rolniczo i miedze (zarośla tarniny, dzikiej róży, jeżyn, derenia i pojedyncze drzewa).

Do cennych ekosystemów, związanych z nieleśnymi formacjami, zaliczyć należy również zespoły roślinności łąkowej, występujące w dolinach rzek, mniejszych cieków oraz w naturalnych obniżeniach terenu. Zbiorowiska te odznaczają się szczególnymi walorami przyrodniczymi, umożliwiają zachowanie dużej bioróżnorodności oraz pełnią funkcje wodno- i glebochronne, hydrologiczne, klimatyczno-higieniczne i krajobrazowe. Specyficznymi walorami przyrodniczymi odznaczają się, występujące głównie w dolinach cieków, rzadziej w zagłębieniach bezodpływowych, zespoły roślinności szuwarowo-torfowiskowej. Stwarzają one dogodne warunki bytowania dla bogatego zespołu zwierząt, związanych ze środowiskiem wodno-błotnym.

Na całym omawianym obszarze grupą wykazującą silną ekspansję są rośliny synantropijne tj. związane z siedliskami stworzonymi przez człowieka (np. pola, ogrody, nieużytki, drogi, podwórza, śmietniki). Tereny użytkowane rolniczo (pola i sady) są specyficznym typem biocenozy, charakteryzującym się z reguły znacznym uproszczeniem pod względem składu gatunkowego, w porównaniu z biocenozą naturalną.

3.6. Świat zwierząt

Występująca na terenie gminy fauna jest typowa dla strefy Polski Środkowej,

charakterystyczna dla ekotypów leśnych, łąkowych, polnych, odłogowanych wodnych i torfowiskowo – bagiennych. Poszczególne gatunki zwierząt związane są z określonymi ekosystemami krajobrazami, w tym: leśnym, dolinami rzecznymi, zbiornikami wodnymi (sztucznymi i naturalnymi) oraz krajobrazem wiejsko-rolniczym. W faunie borów, zwłaszcza suchych, znaczny udział mają gatunki owadów, związanych pokarmowo z sosną (przy czym wiele z nich to znane szkodniki lasów). Występują tu również typowe dla Polski środkowej gatunki płazów (np. ropucha szara, kumak nizinny, traszka zwyczajna i grzebieniasta) i gadów (w tym: jaszczurka zwinka, która zasiedla suche i nasłonecznione okrajki borów, padalec, żmija zyzgakowata, a na terenach wilgotnych zaskroniec). Fauna ssaków jest bardzo zróżnicowana, występują tu bowiem zarówno duże parzystokopytne, jak i drobne ssaki. Dość pospolicie spotyka się tu sarny i dziki, jakkolwiek ich stan liczebny jest trudny do ustalenia. Z rzędu ssaków owadożernych występuje: jeż, kret, ryjówka, a wśród gryzoni można spotkać: bobry, nornice rude, myszy leśne, myszy zaroślowe i wiewiórki rude.

3.7. Warunki hydrogeologiczne

Charakterystykę hydrogeologiczną gminy opracowano m.in. na podstawie Szczegółowej Mapy Geologicznej Polski oraz Mapy Hydrogeologicznej Polski, w skali 1:50 000, Arkuszy: Szczerców, Brzeźnica Nowa i Osjaków wraz z objaśnieniami, pozwoleń wodnoprawnych, operatów wodnoprawnych i dokumentacji hydrogeologicznych, dotyczących ujęć wód podziemnych, zlokalizowanych na terenie gminy.

Według podziału hydrogeologicznego Polski gmina Rząśnia znajduje się w obrębie makroregionu centralnego, regionu śląsko – krakowskiego, subregionu jurajskiego, rejonu kaliskiego.

Występowanie wód w tym rejonie jest związane z utworami czwartorzędu, neogenu oraz jury górnej, przy czym gospodarczo wykorzystywane są przede wszystkim dwa piętra wodonośne (czwartorzędowe i jurajskie). Neogeńskie piętro ze względu na małą miąższość i zasobność nie ma praktycznie znaczenia użytkowego.

Południowo-zachodnia oraz północna część gminy Rząśnia znajduje się w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 326 Częstochowa (E) - górnojurajski zbiornik typu krasowo-szczelinowego.

3.8. Sieć hydrograficzna

Gmina Rząśnia znajduje się w całości w dorzeczu Odry. Sieć rzeczną tworzą rzeki naturalne uregulowane: Krasowa, Krętka i Nieciecz.

Teren gminy jest bardzo ubogi w naturalne zbiorniki i oczka wodne, wypełniające zagłębienia terenu.

W granicach gminy znajduje się część projektowanego zbiornika „Ławiana", ujętego w Wojewódzkim Programie Małej Retencji dla województwa łódzkiego wraz z Aneksem zatwierdzonego Uchwałą Nr 581/10 Zarządu Województwa Łódzkiego z dnia 13 kwietnia 2010 r. Zbiornik „Ławiana" jest projektowany na rzece Nieciecz, o powierzchni 38 ha, pojemności 760 tys. m^3, średniej głębokości 2,0 m.

3.9. Stan wód powierzchniowych i podziemnych

W ramach gminy Rząśnia występują trzy jednolite części wód powierzchniowych (JCW): Krasówka, Nieciecz i Wierznica. Wszystkie w/w jednolite części wód powierzchniowych zlokalizowane są w obszarze dorzecza Odry. Jednolite części wód powierzchniowych rozumiane są jako oddzielne, znaczące elementy wód powierzchniowych, takich jak rzeka lub jej część, jezioro, inne zbiorniki wodne, itp. Jednolite części wód powierzchniowych dzieli się na naturalne, dla których określa się stan ekologiczny oraz na sztuczne (powstałe w wyniku działalności człowieka) i silnie zmienione (ich charakter został w znacznym stopniu zmieniony w następstwie fizycznych przeobrażeń, będących wynikiem działalności człowieka), dla których określa się potencjał ekologiczny.

Charakterystykę jednolitych części wód powierzchniowych zgodnie z „Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry" (Dz. U. z 2016 r. 1967) przedstawia poniższa tabela.

Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych					
Nazwa JCW (krajowy kod Jednolitej części wód powierzchniowych)	**Status**	**Ocena aktualnego stanu/ ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych**	**Zakładany cel środowiskowy**	**Derogacje**	**Uzasadnienie derogacji**
Krasówka (RW600023 18269)	silnie zmieniona część wód	zły/ zagrożona	dobry potencjał ekologiczny dobry stan chemiczny	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: brak możliwości technicznych	W zlewni JCWP nie zidentyfikowano presji mogącej być przyczyną występujących przekroczeń wskaźników jakości. Konieczne jest dokonanie szczegółowego rozpoznania przyczyn w celu prawidłowego zaplanowania działań naprawczych. Rozpoznanie przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu zapewni

					realizacja działań na poziomie krajowym: utworzenie krajowej bazy danych o zmianach hydromorfologicznych, przeprowadzenie pogłębionej analizy presji pod kątem zmian hydromorfologicznych, opracowanie dobrych praktyk w zakresie robót hydrotechnicznych i prac utrzymaniowych wraz z ustaleniem zasad ich wdrażania oraz opracowanie krajowego programu renaturalizacji wód powierzchniowych.
Nieciecz (RW600017 1829299)	silnie zmieniona część wód	zły/ zagrożona	dobry potencjał ekologiczny dobry stan chemiczny	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: brak możliwości technicznych	W zlewni JCWP nie zidentyfikowano presji mogącej być przyczyną występujących przekroczeń wskaźników jakości. Konieczne jest dokonanie szczegółowego rozpoznania przyczyn w celu prawidłowego zaplanowania działań naprawczych. Rozpoznanie przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu zapewni realizacja działań na poziomie krajowym: utworzenie krajowej bazy danych o zmianach hydromorfologicznych, przeprowadzenie pogłębionej analizy presji pod kątem zmian hydromorfologicznych, opracowanie dobrych praktyk w zakresie robót hydrotechnicznych i prac utrzymaniowych wraz z ustaleniem zasad ich wdrażania oraz opracowanie krajowego programu renaturalizacji wód powierzchniowych.
Wierznica (RW600017 181789)	naturalna część wód	zły/ zagrożona	dobry potencjał ekologiczny dobry stan chemiczny	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: brak możliwości technicznych	Brak możliwości technicznych. W zlewni JCWP występują presje: presja przemysłowa, nierozpoznana presja. W programie działań zaplanowano działanie obejmujące przegląd pozwoleń wodnoprawnych na wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi przez użytkowników w zlewni JCWP z uwagi na zagrożenie osiągnięcia celów środowiskowych, zgodnie z art. 136 ust. 3 ustawy Prawo wodne, mające na celu szczegółowe rozpoznanie i w rezultacie ograniczenie tej presji tak, aby możliwe było osiągnięcie wskaźników zgodnych z wartościami dobrego stanu. Z uwagi jednak na czas niezbędny dla wdrożenia tego działania, następnie konkretnych działań naprawczych, a także okres niezbędny aby wdrożone działania przyniosły wymierne efekty, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2027.

Monitoring wód podziemnych w Polsce działa w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Obejmuje sieci: krajową, regionalne (wojewódzkie i międzywojewódzkie) oraz lokalne. Wieloletnie obserwacje i pomiary w ramach monitoringu, służą utrzymaniu lub osiągnięciu dobrego stanu wód podziemnych oraz optymalizacji ich wykorzystania. Przedmiotem badań są surowe wody podziemne, pochodzące z wybranych ujęć na terenie jednolitych części wód podziemnych (JCWPd).

Wody podziemne możemy zakwalifikować do 5 klas jakości:

Klasa jakości wód podziemnych	**Opis klasy**	
I	wody bardzo dobrej jakości	wartości elementów fizykochemicznych są kształtowane w wodach podziemnych i mieszczą się w zakresie tła hydrogeochemicznego wartości elementów fizykochemicznych nie wskazują na wpływ działalności człowieka
II	wody dobrej jakości	wartości niektórych elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych wartości elementów fizykochemicznych nie wskazują na wpływ działalności człowieka albo jest to wpływ bardzo słaby
III	wody zadowalającej jakości	wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych lub słabego wpływu działalności człowieka
IV	wody niezadowalającej jakości	wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych oraz wyraźnego wpływu działalności człowieka
V	wody złej jakości	wartości elementów fizykochemicznych potwierdzają znaczący wpływ działalności człowieka

Gmina Rząśnia znajduje się w obrębie Jednolitych Części Wód Podziemnych: GW600082 i GW600083, ich charakterystykę zgodnie z „Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry" (Dz. U. z 2016 r. 1967) przedstawia poniższa tabela.

Charakterystyka jednolitej części wód podziemnych						
kod JCWPd	**ocena stanu**		**zakładany cel środowiskowy**	**ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych**	**derogacje**	**uzasadnienie derogacji**
	ilościowy	**chemiczny**				
GW600082	dobry	dobry	dobry stan ilościowy dobry stan chemiczny	niezagrożona	brak	brak
GW600083	słaby	dobry	mniej rygorystyczny cel: ochrona stanu ilościowego przed dalszym pogorszeniem dobry stan chemiczny	zagrożona	ustalenie celów mniej rygorystycznych - brak możliwości technicznych	ze względu na intensywny pobór wód podziemnych związany z odwadnianiem górniczym (Pole Bełchatów i Pole Szczerców): procesy ascencji wód zasolonych. Brak możliwości likwidacji kopalni przed wyeksploatowaniem złoża ze względów gospodarczych

Punkt kontrolny, ujęty w ramach sieci monitoringu wód podziemnych województwa łódzkiego, znajduje się w miejscowości Rząśnia. Zgodnie z danymi o zanieczyszczeniu wód podziemnych, przedstawionymi na podstawie wyników badań

przeprowadzonych w punkcie kontrolnym w roku 2015, woda w badanym punkcie kontrolnym charakteryzowała się dobrą jakością.

Charakterystykę jakości wód podziemnych, wraz z określeniem klasy czystości, przedstawiono w poniższej tabeli:

Miejscowość	Stratygrafia	Klasa czystości
Rząśnia	jura górna J3	II

Źródło: Zestawienie wyników badań wód podziemnych na terenie województwa łódzkiego w 2015 r.

Zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych powodują przede wszystkim następujące punktowe i obszarowe źródła zanieczyszczeń:

- zrzuty ścieków z jednostek wiejskich, gdzie budowa wodociągów wyprzedziła budowę sieci kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków – stopień zwodociągowania gminy jest wysoki, brak natomiast wystarczającej ilości sieci kanalizacyjnych i obiektów oczyszczania ścieków;
- ścieki deszczowe, spływające z terenów komunikacyjnych, placów utwardzonych i stacji paliw;
- spływy z terenów rolniczych (stosowane w nadmiarze nawozy sztuczne, środki ochrony roślin, nawozy naturalne – obornik, gnojowica);
- nieszczelne zbiorniki bezodpływowe na nieczystości płynne, nielegalne wykorzystywanie nie eksploatowanych studni jako zbiorników na nieczystości ciekłe, powodujące bezpośrednie zanieczyszczenie poziomów wodonośnych.

3.10. Zagrożenia środowiska

Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza na terenie gminy Rząśnia jest elektrownia Bełchatów, wytwarzająca prąd w procesach spalania węgla brunatnego, będąca największym w kraju producentem energii elektrycznej. Zgodnie z Raportem o stanie środowiska w województwie łódzkim na podstawie badań przeprowadzonych w Ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w 2017 r. udział emisji z Elektrowni w ogólnej emisji punktowej z terenu województwa w 2017 r. wynosił: 86% w przypadku SO2, 78% w przypadku NO2, 69% w przypadku CO i 30% w przypadku pyłu. W porównaniu z rokiem poprzednim 2016 udział ten wzrósł; najwięcej w wypadku dwutlenku siarki – o ok. 10%. Było to skutkiem nie tylko większej emisji

zanieczyszczeń z Elektrowni (głównie SO2 – o ok. 9 tys. ton), ale także redukcji emisji z innych ważnych źródeł punktowych w województwie. Zdając sobie sprawę z zagrożeń, jakie elektrownia stanowi dla środowiska, podejmowane są działania mające na celu zmniejszenia jej negatywnego oddziaływania; w ostatnich latach systematycznie rozbudowywany jest system monitoringu zanieczyszczeń (na wszystkich 13 blokach), który regularnie kontroluje emisję spalin. Kotły elektrowni zostały wyposażone w elektrofiltry, których zadaniem jest zatrzymywanie pyłów występujących w spalinach.

Źródłem emisji gazów i pyłów (o znacznie mniejszej skali) jest także kopalnia węgla brunatnego, wraz z całym zapleczem technologicznym. Emisje powstają w czasie eksploatacji, zwałowania nadkładu, ruchu środków transportu oraz konserwacji urządzeń w wyrobisku i powodują lokalny wzrost zanieczyszczeń na terenach bezpośrednio do nich przyległych. Zgodnie z Raportem o stanie środowiska w województwie łódzkim na podstawie badań przeprowadzonych w Ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w 2017 r. emisja pyłu PM10 z terenów kopalni odkrywkowych i hałd w województwie łódzkim, w związku z funkcjonowaniem odkrywek „Bełchatów" i „Szczerców", wynosiła ok. 3500 Mg.

Zagrożeniem dla jakości powietrza jest także emisja zanieczyszczeń z lokalnego transportu samochodowego oraz zanieczyszczenia pochodzące z tzw. ,,niskiej emisji", czyli emisji pyłów i szkodliwych gazów z domowych pieców grzewczych, w których spalanie węgla odbywa się w nieefektywny sposób.

W wyniku intensywnie prowadzonego odwodnienia Pola Bełchatów i Pola Szczerców zmieniły się naturalne zasoby wodne – przekształcona została sieć hydrograficzna, która musiała być dostosowana do odkrywkowej eksploatacji węgla brunatnego, zmieniły się także warunki krążenia wód podziemnych, w wyniku czego powstał lej depresji. Pod wpływem leja depresji, spowodowanego odwodnieniem złoża węgla brunatnego, znajduje się północno – wschodnia cześć gminy. Lej depresji powoduje zaburzenie stosunków wodnych w glebach, wskutek zaniku lub osłabienia podsiąku kapilarnego i skutkuje znacznymi niedoborami wody, szczególnie w okresie letnim, w rejonach zdominowanych przez gleby lekkie, o słabych właściwościach zatrzymywania wody.

Częściowa lokalizacja na terenie gminy kopalni węgla brunatnego i bliskie sąsiedztwo elektrowni Bełchatów (największej w Europie elektrowni opalanej węglem brunatnym) powoduje, iż przedmiotowy teren znajduje się również w zasięgu

bezpośredniego oddziaływania negatywnych zjawisk, związanych z przemysłem wydobywczym i energetycznym, do których poza wyżej wymienionymi elementami zaliczyć można procesy sejsmiczne oraz osiadanie gruntów. Skomplikowana budowa geologiczna, systematyczne odwadnianie górotworu oraz zdejmowanie dużych mas skalnych nadkładu jest powodem występowania wstrząsów sejsmicznych w rejonie omawianego przedsięwzięcia. Odwodnienie powoduje odprężanie warstw wodonośnych, jak również osuszanie górotworu zbudowanego głównie ze skał porowatych i szczelinowatych, co prowadzi do zmiany ich parametrów fizyko-mechanicznych oraz zmian w układzie naprężeń, to z kolei powoduje naruszenie równowagi naprężeniowo-deformacyjnej na strukturach tektonicznych. Wstrząsy sejsmiczne powstają w wyniku gwałtownego przemieszczenia, pękania lub załamywania się warstw górotworu, którego wstrząs powoduje wyzwolenie energii sejsmicznej i jest źródłem emisji drgań sprężystych rozchodzących się w postaci fali sejsmicznej. Poziom intensywności zjawisk sejsmicznych jest bardzo zróżnicowany, od słabych, niewyczuwalnych przez ludzi, do dość silnych, które mogą powodować szkody w istniejącej zabudowie. Zgodnie z dokumentacją pt.: *„Złoże Bełchatów Aktualizacja prognozy występowania wstrząsów sejsmicznych w rejonie Kopalni Bełchatów - dostosowanie Górniczej Skali intensywności Sejsmicznej (GSI - 2017) do zjawisk sejsmicznych rejestrowanych przez kopalnianą sieć sejsmologiczną - dokumentacja techniczna“*, gmina Rząśnia znajduje się w zasięgu oddziaływania kopalni Bełchatów, przebieg izolinii szczytowych prędkości drgań gruntu PGV ujawniono na rysunku studium.

Zgodnie z Dokumentacją techniczną *„Prognoza osiadań i odkształceń związanych z rozwojem wyrobiska górniczego i zwałowiska Pola Szczerców oraz rekultywacją wyrobiska górniczego Pola Bełchatów”* gmina Rząśnia znajduje się w zasięgu oddziaływania kopalni Bełchatów, przebieg izolinii osiadań gruntu ujawniono na rysunku studium.

Podstawowym źródłem zanieczyszczenia gleb jest nieracjonalna gospodarka na użytkach rolnych. Powodem degradacji może być zarówno nadmierne, jak i niedostateczne nawożenie upraw. Gleby zakwaszone powinny być regularnie wapnowane, a środki ochrony roślin stosowane zgodnie z zalecanymi dawkami. Środowisko glebowe może być też zanieczyszczone przez zagospodarowywanie we własnym zakresie ścieków bytowych na obszarach nieskanalizowanych (wylewanie ścieków na pola oraz do sieci melioracyjnej). Podobne skażenia mogą wystąpić w

rejonach nielegalnych składowisk odpadów komunalnych. Lokalnie, wzdłuż szlaków drogowych o dużym natężeniu ruchu, może wystąpić zanieczyszczenie metalami ciężkimi.

Jednym z powszechnie występujących elementów zanieczyszczenia środowiska naturalnego jest hałas, definiowany jako każdy dźwięk, który w danych warunkach jest szkodliwy, uciążliwy lub przeszkadzający, niezależnie od parametrów fizycznych. Zagrożenie hałasem stwarza droga wojewódzka Nr 483, charakteryzująca się dużym natężeniem ruchu, który według Generalnego Pomiaru Ruchu, wykonanego przez Generalną Dyrekcję Dróg Krajowych i Autostrad, na odcinku Brzezie – Nowa Brzeźnica w 2015 r. kształtował się następująco:

Pojazdy silnikowe ogółem	Rodzajowa struktura ruchu pojazdów silnikowych (ilość poj/dobę)						
	Motocykle	Sam. osob. mikrobusy	Lekkie sam. ciężarowe (dostawcze)	Sam. ciężarowe		Autobusy	Ciągniki rolnicze
				bez przycz.	z przycz.		
2064	10	1482	211	60	266	29	6

Natężenie ruchu w 2015 r. w porównaniu z badaniami z 2010 r. na badanym odcinku wzrosło nieznacznie - o 6%.

Zagrożenie hałasem stwarza także, przebiegająca w południowej części gminy Rząśnia, linia kolejowa Nr 146 relacji Wyczerpy – Chorzew Siemkowice. Hałas powstający w wyniku eksploatacji szlaku kolejowego jest znacząco odczuwalny szczególnie w najbliższym otoczeniu torowisk.

O poziomie hałasu na obszarach znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie linii kolejowych decydują takie czynniki jak:

- natężenie ruchu,
- ilość pociągów towarowych (w ogólnej liczbie składów pociągów),
- prędkość i płynność ruchu pociągów,
- położenie torów,
- stan techniczny taboru kolejowego oraz torowiska,
- ukształtowanie terenu, przez który przebiega linia kolejowa,
- odległość pierwszej linii zabudowy od skrajnego toru.

Źródłem promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego są systemy przesyłowe energii elektrycznej, stacje radiowe, telewizyjne i telefonii komórkowej, urządzenia diagnostyczne, terapeutyczne, urządzenia przemysłowe i urządzenia

użytku domowego, słowem - promieniowanie to występuje powszechnie w środowisku. Ujemny wpływ na stan środowiska i zdrowie ludzi mają urządzenia, które emitują fale elektromagnetyczne wysokiej częstotliwości w postaci radiofal o częstotliwości od 0,1 do 300 MHz i mikrofal od 300 do 300 000 MHz, umieszczone w środowisku naturalnym. W gminie Rząśnia do sztucznych źródeł emisji pól elektromagnetycznych, stanowiących potencjalne zagrożenie dla środowiska, należą przede wszystkim: linie elektroenergetyczne, stacje bazowe telefonii komórkowej oraz urządzenia emitujące pola elektromagnetyczne, wykorzystywane w ośrodkach medycznych, policji i straży pożarnej.

4. Uwarunkowania wynikające ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

4.1. Rys historyczny

Teren gminy Rząśnia jest obszarem o długiej historii osadniczej. Rozwój osadnictwa możemy prześledzić na podstawie badań archeologicznego zdjęcia Polski.

Po raz pierwszy miejscowość Rząśnia pojawiła się w 1375 roku w wykazie dóbr arcybiskupa gnieźnieńskiego. „Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich” podał, że w 1870 roku Rząśnia obejmowała wieś, osadę i folwark. Rząśnia stanowiła dawną posiadłość arcybiskupów gnieźnieńskich, którzy założyli parafię i kościół istniejący już na początku XV wieku, była miejscowością arcybiskupią do 1555 roku, tegoż roku arcybiskup Dzierzgowski podarował kapitule gnieźnieńskiej cały klucz wieluński, w tym także Rząśnię. Najstarszy opis parafii pozostał z wizyty arcybiskupa Jana Łaskiego w 1521 roku. Osada otoczona wówczas borami i puszczami musiała istnieć dużo wcześniej. Dzięki wizycie w 1521 roku arcybiskupa łaskiego, dowiadujemy się, że do parafii należą: Rząśnia, Kiełczygłów, Będków, Broszęcin, Chabielice, Osiny, Zielęcin, Rekle, Suchowola i Gawłów. W 1570 roku dobra rząsińskie przeszły w posiadanie właścicieli świeckich. W XIV wieku istniała w Rząśni pierwsza kaplica drewniana, na miejscu której stanął również kościół drewniany otoczony cmentarzem grzebalnym. Obecny kościół murowany, którego głównymi fundatorami byli małżonkowie Płaczkowscy, powstał w latach 1862-1867. W tzw. "Opisie inwentarza" z 1880 roku znajduje się wiadomość o konsekracji świątyni w 1867 r. przez Macieja Majerczaka, administratora diecezji kieleckiej.

Wieś lokacyjna Rząśnia powstała na prawie niemieckim i rozwinęła się w połowie XVI w., w oparciu o szlak handlowy. We wsi nie wykształcił się folwark, zatem

zabudowa kształtowała się na kanwie dóbr kościelnych, formując układ rozplanowania w postaci wielodrożnicy, rozwinięty wokół szlaków komunikacyjnych. Zabudowa kościelna stanowiła główną dominantę urbanistyczną.

W PRL-u Rząśnia należał administracyjnie do powiatu radomszczańskiego (od 1956 do powiatu pajęczańskiego).

4.2. Zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków

Lp.	Obiekt	Miejscowość	Nr ewid. działki	Czas powstania	Wpis do rejestru
1.	**KOŚCIÓŁ DREWNIANY**	Biała	1119/3	XVI w.	180 z 26.05.1967 r.
2.	**KAPLICA**	Biała	1119/3	2 połowa XIX. wieku	A/349 z 21.04.2017 r.
3.	**POZOSTAŁOŚCI DWORU OBRONNEGO**	Biała	1068	XV/XVI w.	988-XVI-4 z 07.01.1960 r.
4.	**CMENTARZ PARAFIALNY (UKŁAD PRZESTRZENNY, STARODRZEW) MUR Z BRAMĄ WEJŚCIOWĄ KAPLICA CMENTARNA**	Rząśnia	483/1	XIX w.	A/117 z 10.11.2011 r.
5.	**KOŚCIÓŁ DREWNIANY**	Stróża	743	XVII /XVIII w.	252/83 z 31.08.1967 r.
6.	**PAŁAC MUROWANY**	Stróża	741/1	XIX w.	10/44 z 27.05.1946 r.

4.3. Gminna ewidencja zabytków

Lp.	Obiekt	Miejscowość	Nr ewid. działki	Czas powstania
1	**KAPLICZKA RZ.-KAT**	Augustów		1936 r.
2	**ZESPÓŁ DWORSKI, PARK**	Biała	1068	park ok. XV w. dwór XIX w.
3	**KAPLICZKA ŚW, JÓZEFA**	Rząśnia	543/2	ok. XIX w.

4	**UKŁAD PRZESTRZENNY (WIELODROŻNICA)**	Rząśnia		1357 r.
5	**KOŚCIÓŁ PW. ŚW. MACIEJA**	Rząśnia	1048	1862-1866 r.
6	**BRAMA Z OGRODZENIEM PRZY KOŚCIELE**	Rząśnia	1048	1912 r.
7	**ORGANISTÓWKA**	Rząśnia	543/2	1905 r.
8	**PLEBANIA**	Rząśnia	543/2	1914 r.
9	**CMENTARZ PRZYKOŚCIELNY**	Rząśnia	1048	ok. XIX w
10	**UKŁAD PRZESTRZENNY (ŚLAD OWALNICY)**	Stróża		1386 r.
11	**PARK**	Stróża	741/1	XVII wiek
12	**CMENTARZ PRZYKOŚCIELNY**	Stróża	743	XVII/ XVIII wiek
13	**CMENTARZ PARAFIALNY**	Stróża	838, 854	ok. XVII w.

Na obszarze gminy znajduje się szereg stanowisk archeologicznych, oznaczonych na rysunku studium, będących świadectwem wielowiekowego osadnictwa. Poniżej przedstawiono spis stanowisk archeologicznych, zlokalizowanych w granicach administracyjnych gminy:

Numer Obszaru	Nr st. na obszarze	Funkcja	Chronologia	Kultura
79-47	68	osada	okres wpływów rzymskich	przeworska
79-47	89	ślad osadnictwa	okres halsztyński	łużycka
79-47	90	ślad osadnictwa	epoka kamienna okres halsztyński	nieokreślona łużycka
79-47	91	osada	epoka brązu	łużycka
79-47	92	obozowisko osada	epoka kamienna epoka brązu/okres halsztyński	nieokreślona łużycka
79-47	93	ślad osadnictwa	okres halsztyński	łużycka
79-47	94	ślad osadnictwa	okres halsztyński	łużycka
79-47	95	ślad osadnictwa	okres pradziejowy	pradziejowa
79-47	114	ślad osadnictwa	okres wczesnego brązu	wczesnobrązowa
76-48	22	ślad osadnictwa	nowożytność	polska
76-48	23	ślad osadnictwa	średniowiecze nowożytność	polska
76-48	65	ślad osadnictwa	epoka kamienna	nieokreślona
76-48	66	ślad osadnictwa	ep.kamienna/epoka brązu	nieokreślona
77-48	19	obozowisko?	neolit	pradziejowa

77-48	31	obozowisko punkt osadniczy	neolit	pradziejowa łużycka
77-48	32	punkt osadniczy	okres wczesnośredniowieczny	prapolska
77-48	34	osada osada stała punkt osadniczy	neolit okres nowożytny	amfor kulistych nowożytna
77-48	35	obozowisko?	neolit	pucharów lejkowatych
77-48	36	cmentarzysko	?	pradziejowa
77-48	37	ślad osadnictwa	neolit	pradziejowa
78-47	2	osada	nowożytność	polska
78-47	3	osada	okres halsztyński	łużycka/pomorska
78-47	4	ślad osadnictwa	mezolit? późny neolit/epoka brązu	pradziejowa
78-47	5	ślad osadnictwa osada	epoka brązu - okres halsztacki nowożytność	łużycka polska
78-47	6	osada	nowożytność	polska
78-47	7	ślad osadnictwa osada	późny okres lateński okres nowożytny	przeworska polska
78-47	8	osada	nowożytność	polska
78-47	9	ślad osadnictwa osada	okres halsztacki nowożytność	łużycka polska
78-47	10	osada	nowożytność	polska
78-47	11	osada	nowożytność	polska
78-47	12	ślad osadnictwa	epoka brązu - okres halsztacki nowożytność	łużycka polska
78-47	13	osada	nowożytność	polska
78-48	54	punkt osadniczy osada ślad osadnictwa	epoka brązu – okres lateński późny okres lateński-okres wpływów rzymskich wczesne średniowiecze nowożytność	łużycka przeworska prapolska polska
78-48	55	osada ślad osadnictwa	epoka brązu – okres lateński średniowiecze – okres nowożytny	łużycka polska
78-48	56	ślad osadnictwa obozowisko	epoka brązu – okres lateński nowożytność	łużycka polska
78-48	57	osada punkt osadniczy ślad osadnictwa	epoka brązu – okres lateński okres wpływów rzymskich nowożytność	łużycka przeworska polska
78-48	58	ślad osadnictwa punkt osadniczy	neolit – wczesna epoka brązu epoka brązu – okres lateński okres średniowieczny nowożytność	pradziejowa łużycka polska
78-48	59	punkt osadniczy	epoka brązu – okres lateński nowożytność	łużycka polska
78-48	61	punkt osadniczy	okres halsztacki	łużycka
78-48	82	cmentarzysko	okres halsztacki	łużycka
78-48	83	dwór	nowożytność	polska
79-47	70	ślad osadnictwa	nowożytność	nowożytna
79-48	6	osada ślad osadnictwa	epoka kamienia młodszy okres wpływów rzymskich	nieokreślona przeworska
79-48	7	osada	okres wpływów rzymskich	przeworska
79-48	8	osada	okres epoki brązu okres halsztacki	łużycka
79-48	9	ślad osadnictwa osada	epoka kamienia okres wpływów rzymskich	nieokreślona przeworska
79-48	10	osada	okres halsztacki	łużycka
79-48	11	ślad osadnictwa	późne średniowiecze	późnośredniowieczna
79-48	12	ślad osadnictwa	epoka kamienia	nieokreślona
79-48	13	osada ślad osadnictwa	epoka kamienia epoka brązu późne średniowiecze	nieokreślona łużycka późnośredniowieczna
79-48	176	osada ślad osadnictwa	okres halsztacki okres wpływów rzymskich	łużycka przeworska
79-48	177	osada	okres halsztacki	łużycka
76-48	18	ślad osadnictwa osada	późny neolit okres epoki brązu	ceramiki sznurowej polska

			nowożytność	
76-48	19	punkt osadniczy obozowisko osada	okres brązu nowożytność	pradziejowa łużycka polska
76-48	20	osada	nowożytność	polska
76-48	21	obozowisko ślad osadnictwa	? nowożytność	łużycka polska
76-48	29	osada	nowożytność	polska
76-48	30	osada	nowożytność	polska
76-48	31	osada	nowożytność	polska
76-48	67	osada	nowożytność	polska
76-48	68	osada	nowożytność	polska
76-48	69	ślad osadnictwa	epoka kamienia okres nowożytny	nieokreślona polska
77-48	7	obozowisko punkt osadniczy?	okres epoki brązu średni okres lateński	łużycka pradziejowa
77-48	2	osada	okres epoki brązu okres halsztacki	łużycka
77-48	3	cmentarzysko popielniowe	okres epoki brązu wczesny okres lateński	łużycka
77-48	10	punkt osadniczy	okres epoki brązu	łużycka
77-48	8	obozowisko	okres epoki brązu średni okres lateński	łużycka
77-48	9	punkt osadniczy	okres epoki brązu okres halsztacki okres nowożytny	łużycka polska
77-48	16	ślad osadnictwa	neolit okres epoki brązu	ceramiki sznurowej ceramiki grzebyk.-dołkowej
77-48	26	ślad osadnictwa osada cmentarzysko ciałopalne popielnicowe	neolit – brąz okres halsztacki okres lateński nowożytność	pradziejowa łużycka grobów kloszowych polska
77-48	47	obozowisko osada ślad osadnictwa	okres epoki brązu - okres halsztacki okres lateński okres wpływów rzymskich	pradziejowa łużycka przeworska
77-48	48	osada obozowisko punkt osadniczy	neolit – brąz okres średniolateński nowożytność	pradziejowa łużycka polska
77-48	49	punkt osadniczy	okres epoki brązu okres średniolateński	łużycka
77-48	50	punkt osadniczy	okres epoki brązu okres średniolateński	łużycka
77-48	51	punkt osadniczy	okres epoki brązu - okres halsztacki	łużycka
77-48	53	punkt osadniczy	neolit okres epoki brązu - okres halsztacki nowożytność	pucharów lejkowatych łużycka polska
77-48	70	punkt osadniczy ślad osadnictwa osada	schyłek neolitu- początek epoki brązu nowożytność	? pradziejowa polska
78-48	48	punkt osadniczy osada	epoka brązu-okres lateński nowożytność	łużycka polska
78-48	49	osada	nowożytność	polska
78-48	50	osada	nowożytność	polska
78-48	60	punkt osadniczy ślad osadnictwa	epoka brązu-okres lateński nowożytność	łużycka polska
78-48	85	cmentarzysko	okres wpływów rzymskich	przeworska
79-48	18	ślad osadnictwa	epoka kamienia	nieokreślona
79-48	19	ślad osadnictwa	okres późnego średniowiecza	późnośredniowieczna
79-48	20	ślad osadnictwa	epoka kamienia	nieokreślona
79-48	21	ślad osadnictwa	epoka kamienia	nieokreślona
79-48	22	ślad osadnictwa osada	epoka kamienia okres wpływów rzymskich	pradziejowa przeworska
79-48	23	ślad osadnictwa	okres pradziejowy	pradziejowa
79-48	24	osada ślad osadnictwa	okres halsztacki późne średniowiecze	łużycka późnośredniowieczna
79-48	26	osada	okres halsztacki	łużycka
79-48	27	osada	epoka brązu	łużycka
79-48	28	osada	okres halsztacki	łużycka

79-48	29	ślad osadnictwa	okres pradziejowy	pradziejowa
79-48	30	ślad osadnictwa	epoka kamienia okres pradziejowy	nieokreślona pradziejowa
77-47	24	osada ślad osadnictwa	późne średniowiecze nowożytność	
77-47	25	osada ślad osadnictwa	okres wpływów rzymskich nowożytność	przeworska
76-48	26	ślad osadnictwa osada	epoka kamienia wczesny etap brązu nowożytność	pradziejowa polska
76-48	27	osada ślad osadnictwa	epoka brązu-okres lateński wczesne średniowiecze nowożytność	łużycka prapolska
76-48	28	punkt osadniczy ślad osadnictwa	mezolit/neolit nowożytność	pradziejowa polska
77-48	44	punkt osadniczy osada	epoka brązu – okres halsztacki	łużycka pradziejowa
77-48	13	obozowisko osada punkt osadniczy	epoka brązu – okres średniolateński wczesne średniowiecze nowożytność	łużycka prapolska polska
77-48	14	punkt osadniczy ślad osadnictwa	epoka brązu – okres średniolateński ?	łużycka pradziejowa
77-48	17	obozowisko?	neolit epoka brązu	pradziejowa
77-48	42	ślad osadnictwa	neolit	pradziejowa
77-48	64	punkt osadniczy	późne średniowiecze nowożytność	łużycka polska
77-48	65	punkt osadniczy	neolit epoka brązu nowożytność	pradziejowa polska
77-48	66	punkt osadniczy	wczesne średniowiecze nowożytność	prapolska polska
77-48	67	punkt osadniczy	neolit epoka brązu nowożytność	pradziejowa polska
77-48	69	punkt osadniczy ślad osadnictwa osada?	schyłek neolitu epoka brązu – okres halsztacki nowożytność	pradziejowa łużycka polska
77-48	15	obozowisko	mezolit	pradziejowa
77-48	43	osada	neolit	pucharów lejkowatych
76-48	70	ślad osadnictwa	epoka kamienia epoka brązu	nieokreślona
78-47	14	ślad osadnictwa	okres halsztacki nowożytność	łużycka polska
78-47	15	osada ślad osadnictwa	okres halsztacki-lateński nowożytność	łużycka polska
78-47	16	ślad osadnictwa	okres halsztacki	łużycka
78-47	17	ślad osadnictwa	epoka kamienia epoka brązu okres halsztacki	pradziejowa łużycka
78-47	18	osada ślad osadnictwa	okres halsztacki nowożytność	łużycka polska
78-47	19	ślad osadnictwa osada	epoka kamienia epoka brązu okres halsztacki	pradziejowa łużycka
78-48	16	osada punkt osadniczy ?	?	łużycka ?
78-48	17	punkt osadniczy ślad osadnictwa?	okres halsztacki nowożytność	łużycka polska
78-48	18	osada? punkt osadniczy ?	epoka brązu-okres lateński	łużycka
78-48	19	osada punkt osadniczy	epoka brązu – okres lateński nowożytność	łużycka polska
78-48	28	ślad osadnictwa	neolit	pradziejowa
78-48	36	punkt osadniczy osada	epoka brązu – okres lateński nowożytność	łużycka polska
78-48	37	ślad osadnictwa osada	neolit-epoka brązu nowożytność	pradziejowa polska
78-48	38	osada	nowożytność	polska
78-48	39	osada	nowożytność	polska
78-48	40	osada ?	nowożytność	polska
78-48	41	osada ?	nowożytność	polska

78-48	77	punkt osadniczy osada	okres późnolateński okres wpływów rzymskich nowożytność	przeworska polska
79-48	67	ślad osadnictwa	późne średniowiecze	późnośredniowieczna
79-48	68	ślad osadnictwa	mezolit	nieokreślona
79-48	69	ślad osadnictwa osada	epoka kamienia późne średniowiecze	nieokreślona późnośredniowieczna
77-48	27	osada obozowisko ślad osadnictwa	neolit epoka brązu nowożytność	pucharów lejkowatych pradziejowa polska
77-48	33	pracownia krzemieniarska ślad osadnictwa punkt osadniczy	neolit nowożytność	pradziejowa polska nieokreślona
78-47	1	osada	nowożytność	polska
78-48	62	punkt osadniczy	epoka brązu – okres lateński	łużycka
78-48	63	ślad osadnictwa osada?	neolit nowożytność	pucharów lejkowatych pradziejowa polska
78-48	73	obozowisko?	?	pradziejowa
78-48	74	obozowisko?	epoka brązu – okres lateński	łużycka
78-48	75	punkt osadniczy	epoka brązu – okres lateński	łużycka
78-48	76	cmentarzysko szkieletowe	wczesne średniowiecze?	prapolska?
78-48	79	ślad osadnictwa	nowożytność	polska
79-48	3	ślad osadnictwa	epoka kamienia	nieokreślona
79-48	4	ślad osadnictwa	okres średniowiecza	średniowieczna
79-48	5	ślad osadnictwa	okres pradziejowy	pradziejowa
78-48	1	punkt osadniczy? ślad osadnictwa	epoka brązu – okres lateński okres wpływów rzymskich nowożytność	łużycka przeworska polska nieokreślona
78-48	6	ślad osadnictwa punkt osadniczy cmentarzysko ciałopalne	neolit – epoka brązu okres wpływów rzymskich nowożytność	pradziejowa przeworska polska
78-48	7	punkt osadniczy cmentarzysko ciałopalne popielnicowe	neolit-wczesny brąz epoka brązu-okres halsztacki okres średniowieczny nowożytność	pradziejowa łużycka polska
78-48	8	punkt osadniczy	epoka brązu – okres lateński okres wpływów rzymskich nowożytność	łużycka przeworska polska
78-48	9	punkt osadniczy ślad osadnictwa osada	epoka brązu – okres lateński okres średniowieczny nowożytność	łużycka staropolska polska nieokreślona
78-48	12	punkt osadniczy	wczesne średniowiecze	prapolska
78-48	13	punkt osadniczy	?	?
78-48	33	cmentarzysko ciałopalne popielnicowe ślad osadnictwa punkt osadniczy	okres halsztacki nowożytność	łużycka polska
78-48	35	osada/obozowisko ślad osadnictwa	epoka brązu – okres lateński nowożytność	łużycka polska
78-48	66	obozowisko ? punkt osadniczy	epoka brązu – okres lateński nowożytność	łużycka polska
78-48	68	obozowisko ? ślad osadnictwa	neolit epoka brązu – okres lateński nowożytność	pradziejowa łużycka polska
78-48	69	obozowisko	neolit	pradziejowa
78-48	81	cmentarzysko	okres wpływów rzymskich	przeworska
78-48	84	cmentarzysko	okres wpływów rzymskich	łużycka
78-49	27	punkt osadniczy ? ślad osadnictwa	okres halsztacki okres lateński nowożytność	łużycka polska
78-49	28	punkt osadniczy?	epoka brązu – okres lateński okres wpływów rzymskich	łużycka przeworska

			okres średniowieczny nowożytność	polska
78-49	29	osada ? ślad osadnictwa	epoka brązu – okres lateński okres wpływów rzymskich nowożytność	łużycka przeworska polska
78-49	30	punkt osadniczy ślad osadnictwa	późny okres lateński okres wpływów rzymskich nowożytność	przeworska polska
78-49	31	punkt osadniczy ślad osadnictwa	epoka brązu – okres lateński nowożytność	łużycka polska
78-49	86	osada punkt osadniczy	neolit nowożytność	pucharów lejkowatych polska
78-49	87	osada	nowożytność	polska
78-49	88	osada	nowożytność	polska
78-48	21	cmentarzysko ciałopalne popielnicowe punkt osadniczy ślad osadnictwa	epoka brązu – okres lateński wczesne średniowiecze nowożytność	łużycka prapolska polska
78-48	22	punkt osadniczy osada	późny okres lateński okres wpływów rzymskich średniowiecze nowożytność	przeworska średniowieczna nowożytność
78-48	23	osada	nowożytność	polska
78-48	24	obozowisko ? ślad osadnictwa	epoka brązu – okres lateński nowożytność	łużycka polska
78-48	25	obozowisko ?	epoka brązu	łużycka
78-48	26	cmentarzysko ciałopalne popielnicowe ślad osadnictwa	epoka brązu – okres lateński nowożytność	łużycka polska
78-48	27	cmentarzysko ciałopalne popielnicowe ślad osadnictwa	epoka brązu – okres lateński nowożytność	łużycka polska
78-48	29	obozowisko ?	epoka brązu – okres lateński	łużycka
78-48	44	punkt osadniczy ślad osadnictwa	okres halsztacki nowożytność	łużycka polska
78-48	45	ślad osadnictwa punkt osadniczy	nowożytność	polska
78-48	46	obozowisko? ślad osadnictwa punkt osadniczy?	wczesny okres lateński nowożytność	łużycka polska
78-48	47	punkt osadniczy	epoka brązu – okres lateński okres wpływów rzymskich	łużycka przeworska
78-48	51	osada punkt osadniczy ?	epoka brązu – okres lateński nowożytność	łużycka polska
78-48	52	punkt osadniczy	nowożytność	polska
78-48	53	punkt osadniczy osada ślad osadnictwa ?	epoka brązu – okres lateński wczesne średniowiecze średniowiecze-nowożytność	łużycka prapolska polska
78-48	81	cmentarzysko	okres wpływów rzymskich	przeworska
78-49	89	osada	nowożytność	polska
78-48	67	obozowisko? osada	neolit-wczesna epoka brązu średniowiecze-nowożytność	pradziejowa polska
78-48	78	osada	nowożytność	polska
77-48	62	punkt osadniczy	epoka brązu – okres halsztacki nowożytność	łużycka polska
77-48	63	osada	epoka brązu – okres halsztacki średniowiecze-nowożytność	łużycka polska
78-49	49	obozowisko ? ślad osadnictwa	epoka brązu – okres lateński nowożytność	łużycka polska
77-49	35	punkt osadniczy	epoka brązu – okres halsztacki nowożytność	łużycka polska
78-48	31	osada? ślad osadnictwa	epoka brązu – okres lateński średniowiecze-nowożytność	łużycka polska
78-48	10	punkt osadniczy ślad osadnictwa	średniowiecze nowożytność	staropolska polska

78-48	11	ślad osadnictwa punkt osadniczy osada	neolit-wczesny brąz epoka brązu-okres lateński nowożytność	pradziejowa łużycka polska
78-48	64	osada	nowożytność	polska
78-48	65	punkt osadniczy osada	epoka brązu – okres lateński nowożytność	łużycka polska
78-48	70	cmentarzysko ciałopalne popielnicowe	epoka brązu	łużycka
78-48	71	punkt osadniczy	epoka brązu-okres lateński	łużycka
78-48	72	ślad osadnictwa punkt osadniczy	neolit epoka brązu – okres lateński nowożytność	pradziejowa łużycka polska
77-48	18	osada punkt osadniczy	neolit średniowiecze-nowożytność	pucharów lejkowatych polska
77-48	56	obozowisko osada stała punkt osadniczy	neolit okres epoki brązu średni okres lateński okres wpływów rzymskich nowożytność	pucharów lejkowatych? łużycka/pomorska przeworska polska
77-48	58	osada osada stała punkt osadniczy	okres epoki brązu okres halsztacki okres wpływów rzymskich okres wczesnośredniowieczny nowożytność	łużycka przeworska prapolska polska
77-48	59	punkt osadniczy	okres epoki brązu okres halsztacki okres wczesnośredniowieczny nowożytność	łużycka prapolska polska
77-48	60	punkt osadniczy	okres epoki brązu okres halsztacki nowożytność	łużycka polska
78-48	20	osada stała punkt osadniczy	epoka brązu – okres lateński okres nowożytny	łużycka polska
78-48	30	cmentarzysko ciałopalne pop. osada stała punkt osadniczy	okres halsztacki okres nowożytny	łużycka polska
78-48	32	osada? obozowisko	okres halsztacki późny okres lateński – okres wpływów rzymskich	łużycka przeworska
78-48	34	osada stała? punkt osadniczy	okres halsztacki wczesny okres lateński	łużycka
77-48	28	obozowisko	?	pradziejowa (łużycka?)
77-48	29	punkt osadniczy osada stała?	neolit ? okres epoki brązu - średni okres lateński	pucharów lejkowatych? łużycka
77-48	30	osada punkt osadniczy ?	neolit	amfor kulistych (pucharów lejkowatych) pradziejowa
78-48	80	osada stała	okres nowożytny	polska
79-48	52	osada	okres halsztacki	łużycka
79-48	175	osada	okres halsztacki	łużycka
77-48	68	dwór	okres nowożytny	polska

4.4. Obszary objęte ochroną na podstawie ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przyjęty uchwałą Nr XXX/216/2013 Rady Gminy Rząśnia z dnia 30 grudnia 2013 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla gminy Rząśnia (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego poz. 732 z 20.02.2014 r.) ustala następujące zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury współczesnej: *„Wskazuje się obiekty wpisane do rejestru zabytków, objęte całkowitą ochroną wraz z odpowiednimi numerami wpisu*

do rejestru zabytków: Biała - Kościół parafialny, Stróża - Kościół parafialny, Stróża - pałac, Rząśnia - cmentarz. W odniesieniu do w/w obiektów obowiązują następujące ustalenia: zagospodarowanie, prowadzenie badań, prac i robót, oraz podejmowanie innych działań związanych z obiektami zabytkowymi wpisanymi do rejestru zabytków winno odbywać się zgodnie zobowiązującymi przepisami dotyczącymi ochrony zabytków i opieki nad zabytkami; obejmuje się ochroną obiekty i miejsca (cmentarze i mogiły) wpisane do gminnej ewidencji zabytków o walorach kulturowych, w odniesieniu do objętych ochroną obiektów i miejsc, obowiązują następujące ustalenia: zagospodarowanie, prowadzenie badań, prac i robót, oraz podejmowanie innych działań związanych z obiektami wpisanymi do ewidencji zabytków winno odbywać się zgodnie zobowiązującymi przepisami dotyczącymi ochrony zabytków i opieki nad zabytkami"; „Obejmuje się ochroną konserwatorską w miejscowości Rząśnia i Stróża układy rozplanowania, oznaczone na rys. planu symbolem graficznym, obejmujące obszary o bardzo dobrze zachowanej historycznej strukturze przestrzennej tj. szczególne rozplanowanie i układ ulic", „Obejmuje się ochroną planistyczną strefy widokowe; przedmiotem ochrony, o której mowa w pkt 10 są - strefa widoku – ochrona widoku na budynek Kościoła parafialnego w Białej; w strefach widokowych, o których mowa w pkt 11, ustala się: dominanty przestrzenne mają stanowić obiekty, o których mowa w pkt 11, zakaz realizacji obiektów mogących dominować gabarytowo i architektonicznie nad obiektami objętymi ochroną widoków; w granicach wyznaczonych stref widokowych ustala się: zakaz prowadzenia napowietrznych linii energetycznych i telefonicznych, obowiązek skablowania istniejących linii napowietrznych, zakaz umieszczania reklam", „W celu ochrony dziedzictwa kulturowego w planie wyznacza się strefy ochrony konserwatorskiej: strefa A – ścisłej ochrony konserwatorskiej, strefa K – krajobrazu kulturowego, strefa E – ochrony ekspozycji, strefa OW – ochrony archeologicznej w obszarze strefy B, strefa W – ochrony konserwatorskiej." Poza tym „Plan ustala ochronę zabytków techniki: Gawłów-Młyn 1900 r., Pęciaki Młyn 1905 r., Suchowola Cegielnia 1900 r."

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przyjęty uchwałą Nr XL/248/2018 Rady Gminy Rząśnia z dnia 29 marca 2018 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych w miejscowości Rząśnia oraz miejscowości Będków (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego poz. 2401 z 20.04.2018 r.) ustala następujące zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury współczesnej: *„obszar przedstawiony na arkuszu 2 rysunku planu w całości*

znajduje się w strefie ochrony konserwatorskiej B, w której obowiązuje zachowanie historycznego układu ruralistycznego - wielodrożnicy; wyznacza się strefę ochrony konserwatorskiej - kształtowania placu w historycznym układzie ruralistycznym (arkusz 2 rysunku planu), w której roboty budowlane podlegają uzgodnieniu, wg przepisów odrębnych dotyczących ochrony zabytków, zwłaszcza w zakresie bryły budynku, artykulacji ścian i zadaszenia; wyznacza się strefę ochrony ekspozycji E (arkusz 2 rysunku planu), w której zakazuje się istotnego przesłaniania sylwety kościoła pw. św. Macieja Apostoła, (nie dotyczy istniejących budynków oraz czasowego zagospodarowania, zwłaszcza z udziałem obiektów tymczasowych)”.

5. Uwarunkowania wynikające z rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym

Z uwagi na fakt, iż prace nad audytem krajobrazowym dla województwa łódzkiego są procedowane, nie formułuje się rekomendacji i wniosków do niniejszego studium.

6. Uwarunkowania wynikające z warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia oraz zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, zgodnie z uniwersalnym projektowaniem

6.1. Rozwój, ruch naturalny i migracje ludności

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego (stan na 31 XII 2019 r.) gminę zamieszkuje 4 939 osób, z czego 49,2% stanowią mężczyźni. Gęstość zaludnienia wynosi 57 osób na 1 km^2. Ludność gminy stanowi niecałe 9,7% osób zamieszkujących powiat pajęczański.

Na przestrzeni ostatnich lat liczba ludności kształtowała się w następujący sposób:

Rok	Gmina Rząśnia			Powiat	Województwo
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	ogółem	ogółem
2010	4 865	2 409	2 456	53 037	2 542 436
2011	4 864	2 407	2 457	52 877	2 533 681
2012	4 867	2 405	2 462	52 700	2 524 651
2013	4 851	2 391	2 460	52 533	2 513 093
2014	4 820	2 393	2 427	52 293	2 504 136

2015	4 804	2 369	2 435	52 023	2 493 603
2016	4 857	2 384	2 473	52 003	2 485 323
2017	4 892	2 390	2 502	51 851	2 476 315
2018	4 909	2 412	2 497	51 597	2 466 322
2019	4 939	2 429	2 510	51 220	2 454 779

Źródło: http://swaid.stat.gov.pl, Bank Danych Lokalnych

Powyższe zestawienie tabelaryczne wskazuje, że w ciągu ostatniej dekady nastąpił przyrost liczby mieszkańców gminy o 1,5%.

Analiza stopnia feminizacji populacji gminy wykazuje, że w przedziale wiekowym do 65 roku życia w większości roczników mamy do czynienia z przewagą liczby mężczyzn nad kobietami. Dopiero w przedziale wiekowym powyżej 65 roku życia następuje wyraźny wzrost liczby kobiet nad mężczyznami. Jest to związane z większą długością życia mieszkanek gminy i większą śmiertelnością mężczyzn po 65 roku życia. Kształt piramidy ludności dla gminy za rok 2019 wskazuje na postępujące starzenie się populacji gminy Rząśnia. W przedziale wiekowym od 20 do 65 lat zawiera się 62,7% mieszkańców gminy, co przy jednoczesnym niedoborze ludności w rocznikach młodszych (0-19), może to być w przyszłości skutkiem malejących zasobów siły roboczej.

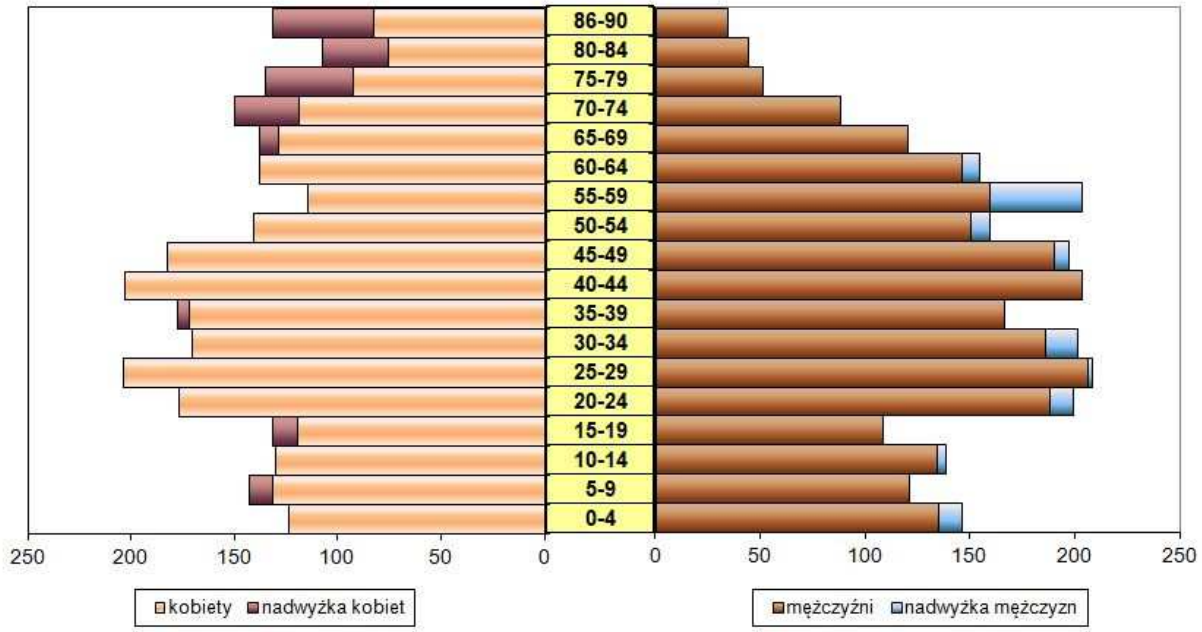

Na zmianę liczby mieszkańców ma wpływ wysokość przyrostu naturalnego (czyli różnicy między liczbą urodzeń i zgonów) oraz saldo migracji (a więc różnicy między napływem na dany teren i odpływem z niego).

W ostatnich 10 latach liczba zgonów zazwyczaj przewyższała liczbę urodzeń,

przyrost naturalny utrzymuje się na niekorzystnym poziomie, osiągając wartości od +7 do -22 osób/rok. Ujemne wartości wskaźnika przyrostu naturalnego świadczą o niskiej liczbie urodzeń i procesie starzenia się społeczeństwa gminy.

Szczegółowy rozkład zjawiska przedstawia poniższa tabela.

Rok	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny
2010	59	58	+1
2011	52	58	-6
2012	41	59	-18
2013	48	63	-15
2014	51	70	-19
2015	37	59	-22
2016	47	51	-4
2017	59	59	0
2018	52	59	-7
2019	65	58	+7

Źródło: http://swaid.stat.gov.pl, Bank Danych Lokalnych

Drugim, po przyroście naturalnym, czynnikiem mającym wpływ na liczbę ludności są migracje. Atrakcyjny rynek pracy, perspektywy rozwojowe oraz wyposażenie w dobrze rozwiniętą infrastrukturę społeczną sprzyjają podjęciu decyzji o osiedleniu się w danym miejscu.

Zmienność ruchu migracyjnego przedstawia poniższa tabela.

Rok	Napływ (zameldowania)	Odpływ (wymeldowania)	Saldo migracji
2010	54	59	-5
2011	47	42	+5
2012	30	31	-1
2013	37	28	+9
2014	51	44	+7
2015	0	0	0
2016	56	24	+32
2017	63	35	+28
2018	68	54	+14
2019	54	47	+7

Źródło: http://swaid.stat.gov.pl, Bank Danych Lokalnych

Wskazane wyżej wartości, opisujące ruch migracyjny, pokazują, że w ciągu ostatniej dekady saldo migracji dla gminy Rząśnia jest zazwyczaj dodatnie, jednak maksymalnie w wysokości 32 osób rocznie; ze względu na wielkość migracji należy uznać, iż migracje wywierają niewielki pozytywny wpływ na ilość mieszkańców gminy.

6.2. Uwarunkowania społeczne w zakresie rynku pracy

Odsetek mieszkańców w wieku produkcyjnym jest wysoki i sięga ponad 61%. Jest on zbliżony do wskaźnika dla powiatu pajęczańskiego i województwa łódzkiego.

Jednostka terytorialna	**Liczba osób ogółem**	**Udział osób w wieku przedprodukcyjnym**	**Udział osób w wieku produkcyjnym**	**Udział osób w wieku poprodukcyjnym**
		%		
województwo łódzkie	2 454 779	17,0	58,8	24,3
powiat pajęczański	51 220	16,9	61,0	22,1
gmina Rząśnia	4 939	18,5	61,7	19,7

Źródło: http://swaid.stat.gov.pl, Bank Danych Lokalnych, stan na 31.XII.2019 r.

Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i nieprodukcyjnym							
Ogółem	**Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym**		**Liczba osób w wieku produkcyjnym**		**Liczba osób w wieku poprodukcyjnym**		**Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym**
	razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety	
4 939	915	456	3049	1416	975	638	32,0

Źródło: http://swaid.stat.gov.pl, Bank Danych Lokalnych, stan na 31.XII.2019 r.

Ze strukturą wieku i płci ludności jest powiązany również wskaźnik obciążenia ekonomicznego ludności, czyli ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym. Dla gminy Rząśnia wskaźnik ten wynosi 32,0 osób i jest niższy niż ten sam wskaźnik dla powiatu (36,2 osób) i niższy niż wskaźnik obciążenia ekonomicznego ludności dla województwa (41,0 osób). Im przedmiotowy wskaźnik jest wyższy, tym sytuacja demograficzna obszaru, z punktu widzenia ekonomicznego, jest gorsza i świadczy o starzeniu się społeczeństwa. Systematyczny przyrost osób w wieku poprodukcyjnym powoduje silną presję na system emerytalny (zapewnienie emerytur dla coraz liczniejszej populacji osób, które zakończyły aktywność zawodową) oraz na system opieki zdrowotnej (zapewnienie specjalistycznej opieki ludziom w podeszłym wieku).

Na koniec 2019 r. w gminie zarejestrowane było 327 podmiotów gospodarczych, z czego 302 to podmioty sektora prywatnego (95,7%). Jednostki gospodarcze (tzn. wyodrębnione prawnie, organizacyjnie i ekonomicznie jednostki, prowadzące działalność gospodarczą) zarejestrowane według sekcji PKD z 2007 r. na obszarze gminy to według danych GUS (stan na 31 XII 2019 r.):

- rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybołówstwo (sekcja A) 8
- przetwórstwo przemysłowe (sekcja C) 59
- wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą

wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (sekcja D) 1

- dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (sekcja E) 1
- budownictwo (sekcja F) 65
- handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (sekcja G) 87
- transport i gospodarka magazynowa (sekcja H) 27
- działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (sekcja I), 3
- informacja i komunikacja (sekcja J), 2
- działalność finansowa i ubezpieczeniowa (sekcja K) 3
- działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (sekcja L) 2
- działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (sekcja M) 11
- działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (sekcja N) 6
- administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (sekcja O) 9
- edukacja (sekcja P) 12
- opieka zdrowotna i pomoc społeczna (sekcja Q) 5
- działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (sekcja R) 5
- pozostała działalność usługowa (sekcja S), gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby (sekcja T) 21

Najpopularniejszym rodzajem działalności, wśród podmiotów gospodarczych, funkcjonujących na obszarze gminy, jest handel hurtowy i detaliczny oraz naprawa pojazdów samochodowych (sekcja G) - branżami tymi zajmuje się 26,6% podmiotów gospodarczych w gminie.

W strukturze działalności gospodarczej przeważają firmy małe. Wśród funkcjonujących w 2019 r. podmiotów 93,3% z nich stanowiły zakłady zatrudniające od 0 do 9 osób. Na terenie gminy funkcjonuje tylko jeden podmiot zatrudniający więcej niż 50 osób. W większości są to firmy rodzinne, prowadzące działalność na własny rachunek, w różnych gałęziach usług.

Liczba bezrobotnych w gminie, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Pajęcznie, na 31 grudnia 2019 r. wynosiła 212 osób, w tym kobiet 147. Analiza danych opisujących stan zatrudnienia w gminie pokazała widoczny spadek liczby osób bezrobotnych w ciągu ostatnich 5 lat, od roku 2014 ich liczba spadła o 61

osób.

6.3. Zasoby mieszkaniowe. Warunki życia społeczeństwa.

Zasoby mieszkaniowe i ich wyposażenie to jeden z podstawowych warunków poziomu i jakości życia mieszkańców. Na budownictwo mieszkaniowe w gminie składa się przede wszystkim budownictwo prywatne. W roku 2019 w gminie Rząśnia zlokalizowanych było 1 504 mieszkań, o łącznej powierzchni użytkowej 143 130 m^2. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosi 95,2 m^2, zaś na jedną osobę przypadało średnio 29,0 m^2 powierzchni użytkowej mieszkania.

W analizowanym okresie widoczny jest postępujący wzrost liczby mieszkań, ich powierzchni użytkowej oraz powierzchni użytkowej mieszkania przypadającej na 1 mieszkańca, co świadczy o podnoszącym się standardzie warunków mieszkaniowych w gminie.

	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
liczba mieszkań	1398	1410	1419	1431	1441	1451	1466	1477	1492	1504
powierzchnia użytkowa mieszkań (m^2)	127561	129272	130585	132561	133989	135498	137800	139380	141491	143130
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania (m^2)	91,2	91,7	92,0	92,6	93,0	93,4	94,0	94,4	94,8	95,2
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (m^2)	26,2	26,6	26,8	27,3	27,8	28,2	28,4	28,5	28,8	29,0

Źródło: http://swaid.stat.gov.pl, Bank Danych Lokalnych

Dane Głównego Urzędu Statystycznego pokazują, że intensywność ruchu budowlanego na obszarze gminy, w ostatnich latach, utrzymuje się na stałym poziomie. Średnio rocznie oddawanych jest do użytku od kilku do kilkunastu mieszkań, średnia powierzchnia mieszkania oddanego do użytku w ostatniej dekadzie wynosi 140,7 m^2.

	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Ilość mieszkań oddanych do użytkowania (w szt.)	9	14	15	18	14	13	19	16	23	19
powierzchnia użytkowa mieszkań oddanych do użytkowania (m^2)	1 349	2 149	1 923	2 843	1 838	1 925	2 748	2 326	2 914	2 310
przeciętna powierzchnia	149,9	153,5	128,2	157,9	131,3	148,1	144,6	145,4	126,7	121,6

użytkowa mieszkania oddanych do użytkowania (m^2)										

Źródło: http://swaid.stat.gov.pl, Bank Danych Lokalnych

W 2019 r. wszystkie mieszkania na terenie gminy były wyposażone w sieć wodociągową, 57,0% ogółu mieszkańców korzystało ze zbiorczej kanalizacji sanitarnej. Instalacje centralnego ogrzewania posiadało 68,8% mieszkań. Niewystarczające, jak na obecne standardy, jest wyposażenie mieszkań w łazienki (około 78,8% mieszkań). Deficyt podstawowych urządzeń dotyczy przede wszystkim budynków starych. Z powyższej informacji wynika, że głównym kierunkiem działań gminy w zakresie komfortu życia mieszkańców, winno być wspieranie podnoszenia standardu wyposażenia istniejących budynków mieszkalnych w podstawową infrastrukturę techniczną, szczególnie w zakresie wyposażenia posesji w przyłącza kanalizacji sanitarnej.

6.4. Ochrona zdrowia i opieka społeczna

Opiekę zdrowotną zapewnia mieszkańcom gminy Gminny Ośrodek Zdrowia w Rząśni.

Kwestiami pomocy społecznej zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rząśni. Na przestrzeni ostatnich trzech lat, zauważa się tendencję spadkową liczby rodzin korzystających z różnych form wsparcia, realizowanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. W 2017 r. objęto pomocą 124 rodziny, natomiast w 2019 r. 106 rodzin, co oznacza, że sytuacja materialna rodzin stopniowo ulega poprawie, wpływ na tą sytuację ma malejąca liczba osób bezrobotnych oraz rządowe programy socjalne.

Wyszczególnienie	**2017**	**2018**	**2019**
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	124	102	106
Liczba osób w tych rodzinach	327	281	257
Liczba osób uprawnionych do świadczeń rodzinnych	470	455	430
Liczba osób uprawnionych do pobierania Funduszu Alimentacyjnego	30	20	22
Liczba osób uprawnionych do św. wychowawczego	691	643	947
Liczba dzieci zamieszkujących w gminie Rząśnia	1 031	1 000	1 026
Liczba dzieci i młodzieży umieszczonych w: - rodzinach zastępczych - Placówkach opiekuńczo - wychowawczych	4 3 1	4 3 1	3 3 0

Źródło: Raport o stanie gminy Rząśnia za rok 2019, Załącznik do Zarządzenia Wójta Gminy

Rząśnia UGO.0050.37.2020.ANS z dnia 20 lipca 2020 roku.

Studium nie zawiera ustaleń uniemożliwiających spełnienie minimalnych wymagań służących zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

6.5. Oświata i wychowanie

Na terenie gminy zlokalizowane są 3 szkoły podstawowe:

- Szkoła Podstawowa w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Rząśni,
- Szkoła Podstawowa w Białej,
- Szkoła Podstawowa w Zielęcinie.

Liczba uczniów w szkołach podstawowych wg stanu na 30 września 2019 roku wynosiła 397 ogółem i była niższa o 3 uczniów w stosunku do roku 2018. Natomiast liczba oddziałów wynosiła 30 ogółem i nie uległa zmianie w stosunku do roku poprzedniego.

Jednostka	**Liczba uczniów w roku szkolnym**		**Liczba oddziałów w roku szkolnym**	
	2018/2019	**2019/2020**	**2018/2019**	**2019/2020**
Szkoła Podstawowa w Białej	100	101	8	8
Szkoła Podstawowa w Rząśni	264	264	14	14
Szkoła Podstawowa w Zielęcinie	36	32	8	8
Razem	400	397	30	30

Źródło: Raport o stanie gminy Rząśnia za rok 2019, Załącznik do Zarządzenia Wójta Gminy Rząśnia UGO.0050.37.2020.ANS z dnia 20 lipca 2020 roku.

Zadania z zakresu opieki i wychowania przedszkolnego w 2019 roku realizowane były przez:

- Przedszkole w Rząśni w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Rząśni,
- Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej w Białej,
- Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej w Zielęcinie.

Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym wg stanu na 30 września 2019 roku wynosiła 157 i wykazywała tendencję wzrostową w stosunku do roku 2018. Natomiast liczba oddziałów wynosiła 8 i nie uległa zmianie w stosunku do roku poprzedniego.

	Liczba dzieci w roku szkolnym	**Liczba oddziałów w roku szkolnym**

Jednostka	**2018/2019**	**2019/2020**	**2018/2019**	**2019/2020**
Przedszkole w Rząśni	106	114	5	5
Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej w Białej	30	35	2	2
Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej w Zielęcinie	6	8	1	1
Razem	142	157	8	8

Źródło: Raport o stanie gminy Rząśnia za rok 2019, Załącznik do Zarządzenia Wójta Gminy Rząśnia UGO.0050.37.2020.ANS z dnia 20 lipca 2020 roku.

6.6. Kultura i sport

W Gminie Rząśnia swoją działalność prowadzi Gminna Biblioteka Publiczna w Rząśni wraz z filiami w Białej, Kodraniu i Stróży. Przedmiotem działania placówki jest gromadzenie, opracowywane, przechowywanie i ochrona materiałów bibliotecznych oraz obsługa użytkowników z tereny gminy Rząśnia. Biblioteka służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych i informacyjnych, upowszechnianiu wiedzy i nauki, rozwojowi kultury oraz dba o sprawne funkcjonowanie sieci bibliotecznej w filiach.

W 2019 roku zarejestrowano ogólnie 800 czytelników. W poszczególnych bibliotekach liczba czytelników kształtowała się następująco:

- Gminna Biblioteka Publiczna w Rząśni – 422 czytelników,
- G.B.P. w Rząśni Filia w Białej – 167 czytelników,
- G.B.P. w Rząśni Filia w Kodraniu – 101 czytelników,
- G.B.P. w Rząśni Filia w Stróży – 110 czytelników.

Na terenie gminy funkcję ośrodków kultury pełnią także świetlice wiejskie – w Będkowie oraz Kodraniu. Przy świetlicy wiejskiej w Będkowie od 2015 roku funkcjonuje grupa taneczna pn. „Tęcza”. W 2019 roku zespół artystyczny zrzeszał 33 osoby. Od 2013 roku funkcjonuje Gminne Ognisko Muzyczne, które w 2019 zrzeszało 22 członków.

Od 2004 roku funkcjonuje Młodzieżowa Orkiestra Dęta Gminy Rząśnia, skład orkiestry w poszczególnych latach ulegał zmianie, na koniec 2019 roku grupa stanowiła 28 osoby. Na koniec 2018 roku zostało założone koło gospodyń wiejskich w

miejscowości Biała, które zrzeszało 34 członkiń.

Na terenie gminy działają 4 kluby sportowe - Ludowy Klub Sportowy „Czarni" w Rząśni, ULKS w Stróży, UKS przy Szkole Podstawowej im. Marcina Bielskiego w Białej, LKS „Fenix" Rząśnia.

7. Uwarunkowania wynikające z zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia

7.1. Zagrożenie powodziowe

Główne źródło zagrożeń w gminie stanowią obszary szczególnego zagrożenia powodzią i obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (0,2%). Największe odpływy notowane są w czasie roztopów wiosennych (powodzie roztopowe), przyczynami powodzi mogą być także intensywne opady atmosferyczne (powodzie opadowe) oraz zatory lodowe.

7.2. Zagrożenie wystąpieniem poważnej awarii przemysłowej

Na obszarze gminy nie znajdują się zakłady przemysłowe o dużym lub zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

7.3. Zagrożenie bezpieczeństwa publicznego

Za bezpieczeństwo publiczne w gminie odpowiada Komenda Powiatowa Policji w Pajęcznie.

Teren gminy jest zabezpieczany w zakresie bezpieczeństwa przeciwpożarowego przez Państwową Straż Pożarną w Pajęcznie oraz 7 jednostek OSP, funkcjonujących we wsiach: Biała, Broszęcin, Gawłów, Rząśnia, Suchowola, Stróża, Zielęcin. OSP Rząśnia jest włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.

8. Uwarunkowania wynikające z potrzeb i możliwości rozwoju gminy, bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

Potrzeby gminy zobrazowane zostały między innymi poprzez ustalenia dotychczasowych dokumentów planistycznych i decyzji administracyjnych (obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, wydane pozwolenia na budowę).

Potrzeby rozwoju gminy uwidaczniają także wnioski mieszkańców i inwestorów,

zgłoszone do niniejszego studium, z których wynika, że najpilniejszymi potrzebami w gminie są:

- wyznaczenie terenów zabudowy, w szczególności mieszkaniowej,
- wyznaczenie terenów rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW - ogniwa fotowoltaiczne.

Do potrzeb gminy należy zaliczyć także:

- podniesienie atrakcyjności gminy w zakresie funkcjonowania działalności gospodarczych,
- wyłączenie spod zabudowy terenów otwartych o najwyższych walorach środowiska przyrodniczego,
- uporządkowanie istniejącej struktury przestrzennej, w tym wytyczenie nowych terenów inwestycyjnych w dostosowaniu do istniejących uwarunkowań, sytuacji społeczno-ekonomicznej i potrzeb mieszkańców,
- rozwój systemu kanalizacji sanitarnej oraz realizację przydomowych lub przyzakładowych oczyszczalni ścieków w miejscach, gdzie budowa zbiorczych systemów jest technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona,
- przebudowę i modernizację dróg (w tym przede wszystkim dróg gminnych i powiatowych).

Za możliwości rozwoju gminy należy uznać:

- lokalizacja na terenie gminy kopalni węgla brunatnego i bliskość elektrowni,
- korzystne walory środowiska, nie powodujące ograniczeń w działalności gospodarczej,
- dobre warunki dla rozwoju sieci osadniczej,
- dobre połączenie komunikacyjne z głównymi ośrodkami regionu poprzez drogę wojewódzką oraz dobrze rozwiniętą sieć dróg powiatowych.

8.1. Analiza ekonomiczna

W ciągu minionych kilkunastu lat odnotowano wyraźny wzrost dochodów gminy Rząśnia. W roku 2019 r. wpływy do budżetu gminy wyniosły 62 534 134 zł (zgodnie z danymi GUS). Porównanie wpływów za rok 2019 z dochodami za rok 2000 pokazuje skalę wzrostu w ciągu niespełna dwóch dekad. W przeliczeniu na jednego mieszkańca dochody gminy w rozpatrywanym okresie wzrosły blisko trzykrotnie, z 1 303 zł do 12

718 zł.

Dochody i wydatki gminy Rząśnia w latach 2000-2019:

rok	***2000***	***2005***	***2010***	***2012***	***2014***	***2016***	***2018***	***2019***
dochód (w zł)	***6 533 368***	***17 312 536***	***37 846 956***	***33 998 504***	***44 038 915***	***54 638 811***	***64 065 508***	***62 534 134***
wydatki (w zł)	***6 568 199***	***13 388 293***	***38 379 487***	***29 420 006***	***44 766 108***	***47 646 988***	***65 769 906***	***54 411 070***

(Źródło: Bank danych Lokalnych, www.swaid.stat.gov.pl)

Suma wydatków z budżetu wyniosła w 2019 roku 54 411 070 złotych, co daje 11 065 zł w przeliczeniu na jednego mieszkańca. W zestawieniu z danymi za rok 2000 oznacza to ponad ośmiokrotny wzrost wydatków. Rozkład wydatków pokazuje, że największą część budżetu stanowią wydatki na oświatę i wychowanie – 18,1% oraz gospodarkę komunalną i ochronę środowiska – 17,6%. Dużą część wydatków stanowiły także wydatki związane z administracją publiczną (15,6%) i realizacją programu „500+" (11,9%), przy czym środki na program „500+" pochodzą z dotacji budżetu państwa.

W strukturze wydatków gminy niezwykle istotny dla jej rozwoju jest udział nakładów inwestycyjnych. W zależności od roku w gminie Rząśnia udział nakładów inwestycyjnych w strukturze wydatków waha się od 26,7% do nawet 53,3%. W kolejnych latach udział ten wynosił: w 2010 r. – 51,4%, 2011 r. – 53,3%, w 2012 r. – 26,7%, w 2013 r. – 37,0%, w 2014 r. – 45,4%, w 2015 r. – 29,2%, w 2016 r. – 35,8%, w 2017 r. – 40,1%, w 2018 r. – 43,6%, zaś w 2019 r. – 29,9%.

Wysoki udział nakładów inwestycyjnych w strukturze wydatków gminy pozwala założyć, że w przypadku zagospodarowania nowych terenów, możliwe będzie wyposażanie ich w niezbędną infrastrukturę techniczną i społeczną. Jednak w celu minimalizacji kosztów, przy przeznaczaniu terenów pod zainwestowanie, w pierwszej kolejności należy uruchamiać tereny pozostające w zasięgu istniejącej infrastruktury technicznej, przede wszystkim sieci wodociągowej, elektroenergetycznej i kanalizacyjnej oraz tereny posiadające korzystną dostępność komunikacyjną. W przyszłości nowe inwestycje staną się źródłem nowych dochodów budżetowych gminy, przede wszystkim w zakresie podatków od nieruchomości.

8.2. Analiza środowiskowa

Charakterystyka przyrodnicza, dokonana w poprzednich rozdziałach, wykazuje, że na przeważającej powierzchni gminy nie ma przeciwwskazań czy barier środowiskowych dla rozwoju zabudowy. Głównymi obszarami, na których występują

lub mogą wystąpić czynniki przemawiające za ograniczaniem zabudowy są:

- obszary szczególnego zagrożenia powodzią,
- tereny podmokłe, oczka wodne, stawy, łąki i pastwiska,
- tereny lasów oraz obszary dolinne, stanowiące regionalne i lokalne korytarze ekologiczne, z uwagi na ich walory przyrodnicze, wskazane do ochrony przed nadmierną antropopresją.

Z punktu widzenia dbałości o środowisko wprowadzanie nowej zabudowy powinno opierać się na:

- uzupełnianiu układu osadniczego, wzdłuż istniejących lokalnych układów drogowych, szczególnie wzdłuż dróg wyposażonych w pełną infrastrukturę techniczną,
- zachowaniu odległości planowanej zabudowy od dróg, charakteryzujących się największym natężeniem ruchu, które zagwarantuje utrzymanie dopuszczalnych poziomów hałasu na terenach podlegających ochronie akustycznej,
- silnym ograniczaniu rozlewania się zabudowy i niekontrolowanego zagospodarowania terenów rolniczych.

8.3. Analiza społeczna

Zasoby ludzkie to jeden z podstawowych czynników rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. Trendy rozwoju ludności stanowią najważniejszą przesłankę oceny szans i możliwości rozwoju gminy oraz wskazują na przyszłe potrzeby w zakresie nowych mieszkań, obiektów infrastruktury społecznej i technicznej oraz miejsc pracy.

Uwarunkowania demograficzne stanowią istotny argument przemawiający za racjonalizacją polityki przestrzennej. Nowe tereny przeznaczone pod zainwestowanie, przede wszystkim pod zabudowę mieszkaniową, powinny uwzględniać faktyczne zmiany w zakresie przekształceń struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, tendencje w zakresie wzrostu średniej powierzchni mieszkań i potrzebę poprawy warunków zamieszkania w zakładanej perspektywie planistycznej, biorąc pod uwagę prognozowaną depopulację gminy.

Przemiany ekonomiczne ostatnich lat stworzyły warunki dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego – indywidualnego i zbiorowego. Zjawisko odejścia od zabudowy wielopokoleniowej na rzecz zwiększonego indywidualizmu w osiedlaniu się

sprawia, że obecnie rejestruje się zwiększony udział budynków mieszkalnych, zasiedlonych przez mniejszą liczbę ludzi. Zmiany struktury gospodarstw domowych według wielkości sprowadzają się do dwóch zasadniczych tendencji, tj. do wzrostu udziału gospodarstw małych – 1- i 2-osobowych oraz do zmniejszenia udziału gospodarstw większych. Tendencję wzrostową będzie wykazywała również liczba gospodarstw z jednym dzieckiem lub bez dzieci.

Rozwój zabudowy mieszkaniowej nie jest dynamiczny i kształtuje się na poziomie kilku lub kilkunastu mieszkań na rok. Na obszarze gminy dominującą formą zabudowy jest zabudowa zagrodowa i mieszkaniowa jednorodzinna, widoczny jest trend polegający na wypieraniu zabudowy zagrodowej przez zabudowę jednorodzinną.

Stabilizacja cen mieszkań oraz kosztów budowy widoczna w ostatnich latach, sprawiają, że nie ma podstaw do założenia istotnego pogorszenia się sytuacji na rynku mieszkaniowym. Można się spodziewać, że opisane zmiany demograficzne będą miały istotny wpływ na zmniejszanie się odsetka dorosłych dzieci mieszkających z rodzicami.

8.4. Prognoza demograficzna

Prognoza demograficzna to twierdzenie o przyszłym stanie i strukturze ludności na określonym terytorium i w określonym czasie. Przewidywanie przyszłych kierunków zmian procesów demograficznych zawsze jest obarczone dużą niepewnością. Obecnie wydaje się być jednak zadaniem szczególnie trudnym. Procesy globalizacji powodują, że światowe zmiany i kryzysy, w sposób dotąd niespotykany oddziałują na krajową gospodarkę, ludzkie poglądy i postawy, a w sposób pośredni, także na zjawiska demograficzne. Prognoza demograficzna obejmuje przewidywanie kształtowania się w przyszłości zjawisk i procesów demograficznych, ich kierunków oraz tempa rozwoju, jak również przemian strukturalnych.

W horyzoncie czasowym, obejmującym najbliższe lata, zasadniczy wpływ na kształt polityki społecznej w całym województwie łódzkim, jak i w gminie Rząśnia, będą miały procesy demograficzne, które uwidoczniły się i nasiliły w ostatnich latach. Do tych procesów zaliczamy:

- zmieniony model rodziny (małodzietność rodzin, samotne rodzicielstwo),
- wzrost liczby rozwodów i związków nieformalnych,
- wzrastający odsetek małżeństw bezdzietnych,
- opóźnianie wieku zawierania małżeństw i rodzenia pierwszego dziecka,

- wzrost liczby jednoosobowych gospodarstw domowych,
- ujemny przyrost naturalny i malejąca dzietność,
- spadek liczby małżeństw,
- wzrost przeciętnej długości życia,
- migracje wewnętrzne i zagraniczne.

Podstawę prognozy demograficznej dla gminy w założonym horyzoncie czasowym, obejmującym nadchodzące 30 lat, stanowi „Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030", „Prognoza gospodarstw domowych na lata 2016-2050" oraz wyliczenia własne.

Prognozę demograficzną, obrazującą zmianę liczby ludności, w założonej perspektywie planistycznej do roku 2050, ilustruje poniższa tabela.

obszar	**liczba ludności w 2010 r.**	**prognozowana liczba ludności w latach**					
		2025 r.	**2030 r.**	**2035 r.**	**2040 r.**	**2045 r.**	**2050 r.**
gmina Rząśnia	4939	4850	4844	4840	4815	4790	4766

W założonym horyzoncie czasowym, tj. do 2050 r., przewidywany spadek liczby ludności w gminie wyniesie 173 osób, co stanowi 3,5% aktualnej (na koniec 2019 r. wg GUS) liczby mieszkańców.

Zgodnie z „Prognozą gospodarstw domowych na lata 2016-2050", wykonaną przez GUS, począwszy od 2026 r. rozpocznie się gwałtowny wzrost liczby osób w wieku 80 lat i więcej. Jest to związane z wchodzeniem w wiek późnej starości bardzo licznych roczników urodzonych pomiędzy końcem drugiej wojny światowej, a początkiem lat sześćdziesiątych. Zmiany w strukturze wiekowej, czyli starzenie się społeczeństwa oraz wzrost przeciętnej długości życia będą miały natomiast bardzo istotny wpływ na zarządzanie sferą usług publicznych na terenie gminy, między innymi będą wymagały zwiększenia nakładów na sferę związaną z zapewnieniem opieki osobom starszym.

Warto zauważyć, że również pomiędzy 2030 r. a 2042 r. na względnie stałym poziomie ustabilizuje się liczba osób pomiędzy 25 a 34 rokiem życia. Zakładając brak znacznego pogorszenia warunków ekonomicznych można się spodziewać, że zjawisko pozostawania osób w tym wieku w domu rodzinnym już około 2030 r. będzie znacznie mniej powszechne niż obecnie. Należy założyć, iż spodziewana poprawa sytuacji mieszkaniowej (związaną ze zmniejszaniem się liczby ludności, a w

szczególności liczby ludzi młodych) spowoduje, że rozpad związku małżeńskiego lub partnerskiego znacznie częściej niż obecnie będzie prowadził do powstania nowego gospodarstwa domowego. Można przypuszczać, że pod koniec 2050 r. więcej będzie gospodarstw domowych zamieszkanych tylko przez jedną osobę w wieku średnim. W związku z tym, iż w latach 2016-2050 przewidywane jest zmniejszanie się liczby urodzeń, należy spodziewać się systematycznego spadku przeciętnej liczby dzieci w gospodarstwach domowych i wzrostu liczby i odsetka gospodarstw bez dzieci. Średnia liczba osób przypadających na gospodarstwo również będzie się systematycznie zmniejszać do początku lat trzydziestych XXI wieku.

Wg danych w/w Prognozy, przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym w 2011 r. wynosiła 2,82. Do 2030 r. wartość tego wskaźnika zmniejszy się do poziomu 2,40.

Przekładając przewidywane procesy demograficzne na potrzeb gminy należy zasygnalizować konieczność tworzenia nowych miejsc pracy poprzez wykorzystanie potencjału gospodarczego rejonu, pozyskanie inwestorów, zarówno krajowych jak i zagranicznych, oraz firm poszukujących nowych obszarów działalności, a także potrzebę poprawy warunków życia ludności na obszarach wiejskich poprzez sukcesywne zwiększenie dostępności usług z zakresu podstawowych i ponadpodstawowych.

8.5. Możliwości finansowe gminy

W ostatnich kilkunastu latach dochody i wydatki gminy wzrosły kilkukrotnie, co przekłada się na wzrost potencjału inwestycyjnego gminy i umożliwia dalsze wyposażanie poszczególnych miejscowości w niezbędną infrastrukturę techniczną i społeczną.

W celu minimalizacji kosztów gminy, w pierwszej kolejności należy jednak uruchamiać nowe tereny w zasięgu istniejącej infrastruktury technicznej, przede wszystkim sieci wodociągowej, elektroenergetycznej i kanalizacyjnej oraz tereny posiadające korzystną dostępność komunikacyjną, w tym środkami transportu publicznego. Należy uwzględnić również dostępność nowych terenów do usług publicznych.

W przyszłości nowe inwestycje staną się źródłem nowych dochodów budżetowych gminy, przede wszystkim w zakresie podatków od nieruchomości oraz udziału w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa.

8.6. Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę

Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę w skali gminy oszacowano na podstawie: analizy ekonomicznej, analizy środowiskowej, analizy społecznej, prognozy demograficznej i oceny możliwości finansowania gminy.

Ze względu na dynamikę zmian uwarunkowań społecznych, prawnych oraz zmiany w strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy przy określaniu zapotrzebowanie na nową zabudowę przyjęto perspektywę czasową 30 lat. Poza tym, z uwagi na niepewność procesów rozwojowych, zwiększono zapotrzebowanie o 30% w stosunku do wyników analiz.

Sytuacja mieszkaniowa gminy nie odbiega w sposób znaczący od trendów występujących w skali kraju. Ruch budowlany na obszarze gminy jest w większości przypadków oparty o budownictwo indywidualne realizowane w znacznej części na terenach wiejski**c**h. Podstawowym problemem jest niewystarczający zasób mieszkań. Na tle krajów Unii Europejskiej widoczny jest niedobór lokali na 1000 mieszkańców. W roku 2017 średnie zasoby mieszkaniowe dla krajów Unii Europejskiej wyniosły 489,4 mieszkań na tysiąc mieszkańców. Dla Polski wskaźnik ten wyniósł 376 mieszkań. Dla gminy Rząśnia, zgodnie z danymi GUS, jego wartość wyniosła na koniec 2018 r. 304 mieszkania na tysiąc mieszkańców. Innym problemem dotykającym zagadnień mieszkaniowych jest standard zamieszkania. Z danych GUS-u wynika, że z ogółu mieszkań w Polsce zamieszkanych na stałe ponad 10 proc. stanowią lokale substandardowe. W takich warunkach mieszka 5,4 mln osób, z czego ponad 2 mln w miastach (9,6 proc.), zaś na wsi – 3,1 mln (21 proc.). Według danych Narodowego Spisu Powszechnego (2011) 2,3 proc. mieszkań pozbawionych było jakichkolwiek instalacji (0,6 proc. w miastach i blisko 6 proc. na wsi). Pełne wyposażenie (wodociąg, ustęp spłukiwany, łazienka, gaz z sieci i centralne ogrzewanie) było 51 proc. mieszkań (z czego 66,7 proc. w miastach i 18 proc. na wsi). Dodatkowym problemem jest przeludnienie mieszkań. W gminie Rząśnia z powodu braku lokali mieszkalnych do zamieszkiwania jednego mieszkania przez 2 lub więcej gospodarstw domowych zmuszonych jest 169 gospodarstw domowych.

Zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową zabudowy mieszkaniowej

Prognoza demograficzna dla gminy wskazuje na depopulację gminy. W założonym horyzoncie czasowym, tj. do 2050 r., przewidywany spadek liczby ludności

w gminie wyniesie 173 osób, co stanowi 3,5% aktualnej (na koniec 2019 r. wg GUS) liczby mieszkańców.

Zgodnie z Prognozą gospodarstw domowych na lata 2016-2050, wykonaną przez GUS do 2030 r. przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym zmniejszy się do poziomu 2,40, zaś w końcowych latach prognozy wzrośnie do wartości 2,50 w 2050 r.

Na podstawie prognozy gospodarstw domowych na lata 2016-2050 oraz prognozy demograficznej dla gminy, można oszacować liczbę gospodarstw domowych na terenie gminy Rząśnia w roku 2050, dzieląc istniejącą lub prognozowaną liczbę ludności poprzez istniejącą lub prognozowaną przeciętną liczbę osób w gospodarstwie domowym.

- w 2015 r. – 4804 / 3,17 = 1 515 gospodarstw.
- w roku 2050 - przy liczbie mieszkańców 4 766/ 2,50 = 1 906 gospodarstw.

Zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową zabudowy o funkcji mieszkaniowej w perspektywie 30 lat należy określić w oparciu o powiązanie zapotrzebowania na nowe mieszkania z liczbą gospodarstw domowych.

Na podstawie powyższych wyliczeń zakłada się, że ilość gospodarstw domowych w najbliższych latach wzrośnie o 391. W takim wypadku zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową może wynieść 55 131 m^2 (do obliczenia przyjęto, iż zgodnie z danymi GUS średnia powierzchnia mieszkania oddanego do użytkowania w gminie Rząśnia w latach 2010-2019 wynosiła 141 m^2).

Ponadto na podstawie danych pochodzących z narodowego spisu powszechnego z roku 2002 w gminie Rząśnia zaewidencjonowanych było 169 mieszkań zamieszkanych przez 2 lub więcej gospodarstw domowych (w tym 19 mieszkań zamieszkanych przez 3 lub więcej gospodarstw). Z uwagi na brak aktualniejszych danych, wartości te przyjęto za wyjściowe dla wstępnego oszacowania zapotrzebowania. Celem nadrzędnym niniejszych wyliczeń jest osiągnięcie sytuacji, w której na jedno gospodarstwo domowe przypada jedno mieszkanie. W pierwszej kolejności przyjęto, że obecnie na obszarze gminy występuje deficyt mieszkań w wysokości 188 mieszkań (dla wyrównania bilansu mieszkaniowego: 1 mieszkanie dla jednego gospodarstwa domowego). Przyjmując założenie, że nowe mieszkania będą miały powierzchnię użytkową w wysokości 141 m^2 (zgodnie z danymi GUS jest to średnia powierzchnia mieszkania oddanego do użytkowania na terenie gminy w ciągu

ostatniej dekady), daje to zapotrzebowanie na poziomie 26 508 m^2. Wyliczona powierzchnia stanowi aktualne zapotrzebowanie zmierzające do zniwelowania dysproporcji liczby mieszkań i gospodarstw domowych.

Suma opisanego wyżej zapotrzebowania wraz z jego zwiększeniem o 30% w stosunku do wyników analiz, ze względu na niepewność procesów rozwojowych, w ostatecznym rozrachunku, wskazuje zapotrzebowanie na zabudowę mieszkaniową na poziomie:

55 131 m^2 + 26 508 m^2 = 81 639 m^2

81 639 m^2 x 30% = 24 492 m^2

81 639 m^2 + 24 492 m^2 = 106 131 m^2.

Na podstawie powyższych wyliczeń, należy stwierdzić, na podstawie uwarunkowań społecznych oraz obecnych i prognozowanych procesów demograficznych, w ciągu następnych lat zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową może wzrastać i przez najbliższe 30 lat osiągnąć wartość **ok. 10,6 ha (106 131 m^2)** powierzchni użytkowej.

Zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową zabudowy mieszkaniowo-usługowej

Przeprowadzone analizy nie wykazały zapotrzebowania na nową powierzchnię użytkową zabudowy mieszkaniowo-usługowej, nie przewiduje się zatem nowych terenów zabudowy mieszkaniowo-usługowej.

Zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową zabudowy usługowej

Liczba i zakres działania instytucji świadczących usługi dla ludności jest podstawowym czynnikiem wpływającym na jakość i poziom życia mieszkańców. Stanowi również o poziomie rozwoju gospodarczego obszaru tj.: wpływa na jakość kapitału społecznego oraz odpowiada za tworzenie nowych miejsc pracy.

Istniejące tereny usługowe zlokalizowane na terenie gminy, związane są przede wszystkim z zaspokojeniem podstawowych potrzeb mieszkańców, w tym z zakresu szeroko rozumianej infrastruktury społecznej, w skład której wchodzą placówki:

- edukacji i wychowania, np.: żłobki, przedszkola, szkoły podstawowe,
- ochrony zdrowia i opieki społecznej, np.: przychodnie, apteki, placówki pomocy społecznej,
- kultury fizycznej, sportu, np.: boiska sportowe,

- rekreacji i wypoczynku,
- kultury i sztuki, np. domy kultury, biblioteki,
- administracji i bezpieczeństwa publicznego,

Obecnie rozkład usług nie jest równomierny w obrębie całej gminy, największa koncentracja funkcji usługowej ma miejsce w miejscowości Rząśnia. W pozostałych wsiach na obszarze gminy udział usług jest niedostateczny i ogranicza się w głównej mierze do usług podstawowych, w szczególności handlu. W niektórych miejscowościach lokalizowane są ponadto usługi oświaty, kultu religijnego czy też ochotnicze straże pożarne. W wielu przypadkach usługi te pełnią także funkcje centrotwórcze dla danej jednostki osadniczej.

W ostatnich latach w zakresie infrastruktury społecznej przeprowadzono szereg inwestycji, m.in.: budowę budynku Szkoły Podstawowej wraz z salą sportową w miejscowości Biała, rozbudowę, nadbudowę i przebudowę części budynku gimnazjum w Rząśni, budowę budynku świetlicy wiejskiej w Będkowie, rozbudowę budynku OSP w miejscowości Biała, prace remontowe w budynkach OSP Broszęcin, OSP Rząśnia, OSP Biała oraz OSP Gawłów oraz w świetlicy w Reklach, budowę kompleksu sportowo-rekreacyjnego w Rząśni, wykonanie 9 siłowni zewnętrznych, budowę placów zabaw w miejscowościach: Rząśnia, Zielęcin, Suchowola, Broszęcin, Stróża, Rekle.

W najbliższych latach gmina planuje następujące inwestycje w zakresie rozwoju infrastruktury społecznej:

- remont zabytkowego budynku komunalnego w Stróży,
- budowę pasywnego budynku Gminnego Ośrodka Zdrowia w Rząśni,
- rozbudowę, przebudowę i termomodernizację części budynku po byłym gimnazjum oraz hali sportowej z przeznaczeniem na Centrum Kulturalno-Sportowe w Rząśni,
- budowę pasywnego budynku użyteczności publicznej – Urzędu Gminy w Rząśni,
- przebudowę i termomodernizację istniejącego budynku Urzędu Gminy.

Z uwagi na powyższe czynniki zakłada się, że potrzeby gminy w zakresie terenów zabudowy usługowej zaspokoją obszary o powierzchni bliskiej 10 ha. W celu obliczenia powierzchni użytkowej zabudowy przyjęto wskaźnik intensywności w wysokości 0,6. Wynika z tego, że zapotrzebowanie na nową zabudowę usługową

może wynieść 6 ha. Przyjęta powierzchnia pomoże lokalnym i napływowym przedsiębiorcom w rozwoju swojego potencjału gospodarczego. Zapotrzebowanie na nową funkcję usługową szacuje się na ok. **6 ha** powierzchni użytkowej zabudowy.

Zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową zabudowy produkcyjno-usługowej

Przeprowadzone analizy nie wykazały zapotrzebowania na nową powierzchnię użytkową zabudowy produkcyjno-usługowej dla nowych podmiotów, nie przewiduje się zatem nowych terenów zabudowy produkcyjno-usługowej.

W obowiązujących planach miejscowych ustalono rezerwy terenów pod rozwój funkcji produkcyjno-usługowej w stopniu wystarczającym dla zapewnienia możliwości rozwoju potencjalnych inwestorów zainteresowanych lokalizowaniem w gminie swoich przedsięwzięć. W uzasadnionych jednostkowych przypadkach zaleca się jednak dopuszczenie możliwości zwiększania terenów pod funkcje produkcyjno-usługowe dla istniejących zakładów nie więcej niż o 30% obecnie wykorzystywanej przez nie powierzchni celem umożliwienia im rozwoju.

Zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową zabudowy rekreacji indywidualnej

Przeprowadzone analizy nie wykazały zapotrzebowania na nową powierzchnię użytkową indywidualnej zabudowy rekreacyjnej, nie przewiduje się zatem nowych terenów indywidualnej zabudowy rekreacyjnej.

8.7. Chłonność obszarów

Kolejnym etapem sporządzanego bilansu jest oszacowanie chłonności obszarów. W celu przedstawienia chłonności obszarów, rozumianej jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyznaczone zostały obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostek osadniczych w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1443). Jako obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostek osadniczych zakwalifikowano obszary zurbanizowane, w których struktura przestrzenna, ciągi komunikacyjne i wyposażenie

w infrastrukturę techniczną oraz społeczną zostały zrealizowane w takim zakresie, że zlokalizowanie na tych obszarach nowej zabudowy nie wymaga istotnych nowych inwestycji infrastrukturalnych (np. budowy nowych dróg, szkół, nowej sieci infrastruktury technicznej czy zwielokrotnienia przepustowości istniejących sieci uzbrojenia). Dla potrzeb niniejszego bilansu, po analizie lokalnych uwarunkowań przyjęto zasięg obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostek osadniczych zgodnie z poniższym schematem.

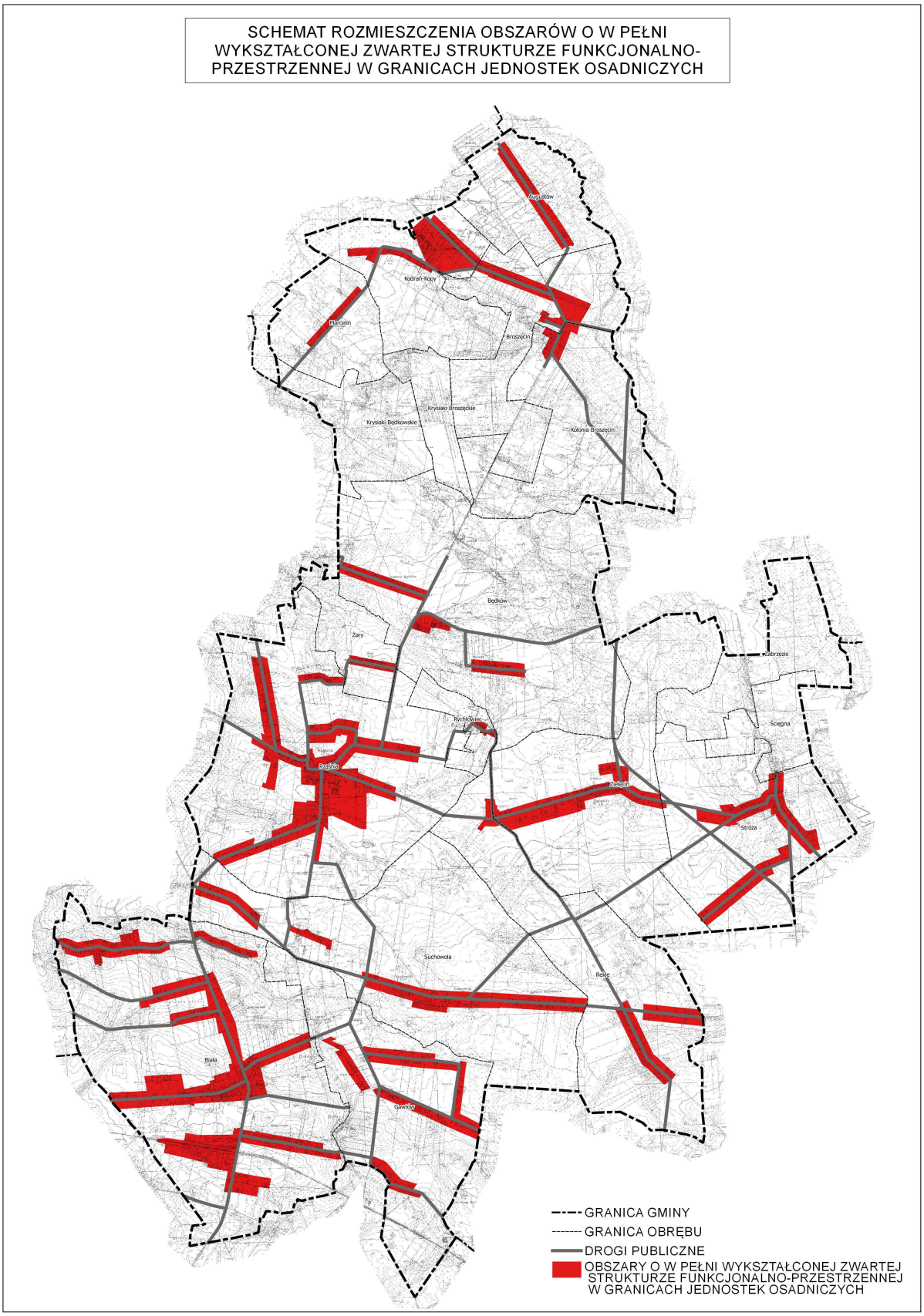

Następnie przeanalizowano rezerwy terenowe w ramach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostek

osadniczych oraz rezerwy terenowe obszarów poza w pełni wykształconą zwartą strukturą funkcjonalno-przestrzenną w granicach jednostek osadniczych, przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę.

W celu obliczenia możliwej do uzyskania chłonności obszarów, wyrażonej w powierzchni użytkowej zabudowy, przyjęto wskaźniki intensywności zabudowy w wysokości:

- dla zabudowy rekreacji i usług sportu – 0,30,
- dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej – 0,35,
- dla zabudowy mieszkaniowo-usługowej – 0,4,
- dla zabudowy usługowej – 0,6,
- dla zabudowy produkcyjnej i produkcyjno-usługowej – 0,8

stanowiące uśrednione wartości wskaźników wskazanych w obowiązujących planach miejscowych.

Rezerwy terenowe w ramach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostek osadniczych, dla poszczególnych funkcji zabudowy, wynoszą obecnie około 374,74 ha, co ilustruje poniższa tabela:

Rezerwy terenowe w ramach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostek osadniczych [powierzchnia w ha]						
Tereny zabudowy zagrodowej	**Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej**	**Tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej**	**Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej**	**Tereny zabudowy rekreacji i usług sportu**	**Tereny zabudowy usługowej**	**Tereny zabudowy produkcyjno-usługowej**
287,27	**71,00**	**8,70**	**0**	**4,74**	**3,03**	**0**

Chłonność w ramach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostek osadniczych, dla poszczególnych funkcji zabudowy, wynosi obecnie około 132,11 ha, co ilustruje poniższa tabela:

Chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej [powierzchnia w ha]						
Tereny zabudowy zagrodowej	**Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej**	**Tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej**	**Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej**	**Tereny zabudowy rekreacji i usług sportu**	**Tereny zabudowy usługowej**	**Tereny zabudowy produkcyjno-usługowej**
100,54	**24,85**	**3,48**	**0**	**1,42**	**1,82**	**0**

Powierzchnia terenów, na których jest możliwość lokalizacji nowej zabudowy, przeznaczonych w obowiązujących planach miejscowych, położonych poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostek osadniczych, wynosi obecnie około 552,08 ha. Rezerwy terenowe ilustruje poniższa tabela:

Rezerwy terenowe w ramach obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, położonych poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostek osadniczych [powierzchnia w ha]						
Tereny zabudowy zagrodowej	**Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej**	**Tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej**	**Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej**	**Tereny zabudowy rekreacji i usług sportu**	**Tereny zabudowy usługowej**	**Tereny zabudowy produkcyjno-usługowej**
145,00	**114,52**	**34,09**	**0**	**86,73**	**12,10**	**159,64**

W oparciu o powyższe rezerwy terenowe, na podstawie przyjętych współczynników intensywności zabudowy, wyliczono chłonność obszarów poza w pełni wykształconą zwartą strukturą funkcjonalno-przestrzenną w granicach jednostek osadniczych, przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, która wynosi obecnie około 265,46 ha.

Chłonność obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, położonych poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostek osadniczych [powierzchnia w ha]						
Tereny zabudowy zagrodowej	**Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej**	**Tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej**	**Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej**	**Tereny zabudowy rekreacji i usług sportu**	**Tereny zabudowy usługowej**	**Tereny zabudowy produkcyjno-usługowej**
50,75	**40,08**	**13,64**	**0**	**26,02**	**7,26**	**127,71**

W oparciu o powyższe rezerwy terenowe, na podstawie ustalonych współczynników intensywności zabudowy, wyliczono maksymalną możliwą do uzyskania chłonność obszarów, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, będącą sumą chłonności obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej oraz chłonności obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, położonych poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostek osadniczych.

Rodzaj zabudowy	**Chłonność obszarów [w ha]**
zagrodowa	151,29
mieszkaniowa jednorodzinna	64,93
mieszkaniowo-usługowa	17,12
mieszkaniowa wielorodzinna	0
rekreacji i usług sportu	27,44
usługowa	9,08
produkcyjno-usługowa	127,71
suma	**397,57**

Na terenie gminy w ramach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostek osadniczych oraz w obrębie obszarów poza w pełni wykształconą zwartą strukturą funkcjonalno-przestrzenną w granicach jednostek osadniczych, przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, występują rezerwy terenowe pod rozwój zabudowy,

szczególnie zabudowy zagrodowej, zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz zabudowy produkcyjno-usługowej. Brak natomiast rezerw terenowych pod rozwój zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej.

Wartość chłonności terenów przeznaczonych pod zabudowę zawsze traktować należy jedynie orientacyjnie, ze świadomością, iż o rzeczywistym „obciążeniu" teren, decyduje przede wszystkim jego faktyczne zainwestowanie. Prawdopodobnie nie dojdzie do sytuacji, w której wszystkie możliwe zostaną zabudowane. Wpływ na to będą miały następujące czynniki:

- wraz z postępującą urbanizacją chęć posiadania działki większej, aniżeli wskazuje minimalny „normatyw" powierzchniowy określony w planie miejscowym, w tym w celach wypoczynkowych, rekreacyjnych, alienacji od sąsiadów,
- potrzeba lub konieczność posiadania większej działki, z uwagi na uwarunkowania rodzinne, bądź z uwagi na prowadzoną działalność gospodarczą np. w formie nieuciążliwych usług, które wymagają dodatkowej powierzchni pod zabudowę budynku usługowego, kolejnych miejsc parkingowych itp.,
- sentymentalne, rozumiane jako przywiązanie do ziemi („ojcowizna"),
- nieuregulowane stany prawne, własnościowe,
- inne czynniki.

8.8. Porównanie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę oraz sumy powierzchni użytkowej zabudowy na obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej oraz na obszarach przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę

Porównanie zapotrzebowania na nową zabudowę z chłonnością terenów ma na celu wskazanie priorytetów w zakresie wyznaczania nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę.

Rodzaj zabudowy	Zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową zabudowy (w ha)	Chłonność obszarów [w ha]	Różnica pomiędzy zapotrzebowaniem na nową zabudowę a chłonnością obszarów (w ha)
zagrodowa	0	151,29	- 151,29
mieszkaniowa jednorodzinna	10,6	64,93	- 54,33
mieszkaniowo-usługowa	0	17,12	- 17,12
mieszkaniowa wielorodzinna	0	0	0
rekreacji i usług sportu	0	27,44	- 27,44
usługowa	6,0	9,08	-3,08
produkcyjno-usługowa	0	127,71	- 127,71

Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę nie przekracza sumy chłonności obszarów w zakresie funkcji zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej, mieszkaniowo-usługowej, mieszkaniowej wielorodzinnej, rekreacji i usług sportu, usługowej i produkcyjno-usługowej. W związku z tym nie przewiduje się nowych terenów zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej, mieszkaniowo-usługowej, mieszkaniowej wielorodzinnej, rekreacji i usług sportu, usługowej i produkcyjno-usługowej poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostek osadniczych oraz poza obszarami przeznaczonymi w planach miejscowych pod zabudowę.

8.9. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy

W związku z koniecznością uzbrojenia obszarów obecnie niezabudowanych, przeznaczonych w obowiązujących planach miejscowych pod zabudowę, istnieje potrzeba wybudowania ok. 7 kilometrów bieżących dróg gminnych wraz z uzbrojeniem. Na podstawie analizy kosztów realizacji podobnych inwestycji w latach ubiegłych, koszt tej budowy szacuje się na ok. 8,12 mln zł.

W celu zapewnienia właściwego finansowania inwestycji, związanych z obsługą terenów zabudowy, gmina rokrocznie przeznacza znaczną część budżetu dla realizacji zadań inwestycyjnych.

Dyscyplina budżetowa oraz racjonalność wydatków, w ramach poszczególnych projektów, pozwalają stwierdzić, że możliwości finansowe gminy umożliwią wykonanie sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej. Ponadto zakłada się, że realizacja infrastruktury odbywać się będzie etapowo w ciągu najbliższych lat, w zależności od ustalonych w przyszłości priorytetów w zakresie wyposażania określonych terenów. Zakłada się finansowanie w/w działań przede wszystkim na podstawie dochodów własnych gminy, a także poprzez pozyskanie różnego rodzaju dotacji. W przypadku niedoboru środków finansowych budżetu, alternatywnym rozwiązaniem będzie zaciągnięcie kredytów.

Ze względu na fakt, iż realizacja infrastruktury zostanie rozłożona w dłuższym horyzoncie czasowym i będzie przebiegać etapowo, w zależności od stopnia zainwestowania poszczególnych terenów, nie ma konieczności weryfikacji zapotrzebowania na nową zabudowę w celu jego dostosowania do możliwości finansowania przez gminę planowanego uzbrojenia terenów.

Analizując strukturę dochodów gminy w ostatnich latach można zauważyć, że z roku na rok jej kondycja finansowa, będąca zjawiskiem szczególnie korzystnym z uwagi na możliwość aktywniejszej i efektywniejszej gospodarki inwestycyjnej, poprawia się. Ze względu na prowadzoną od kilku lat na terenie gminy eksploatację węgla brunatnego budżet gminy jest regularnie zasilany poprzez opłatę eksploatacyjną, która stanowi ponad 30% wszystkich dochodów gminy. Środki pozyskiwane z tytułu eksploatacji z odkrywki "Szczerców" wpłynęły na poprawę standardu życia mieszkańców, gdyż sfinansowano z niej wiele inwestycji z zakresu infrastruktury technicznej i społecznej. Dobry poziom kondycji finansowej gminy pozwala stwierdzić, iż większość inwestycji infrastrukturalnych związanych z koniecznością uzbrojenia obszarów obecnie niezabudowanych, przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, w tym realizacja ok. 7 kilometrów bieżących dróg gminnych wraz z uzbrojeniem (szacowany koszt w/w inwestycji wynosi ok. 8,12 mln zł) jest możliwy do realizacji przy równoczesnym utrzymaniu równowagi budżetowej. Dodatkowo w/w szacunkowe nakłady inwestycyjne w tym zakresie będą finansowane etapowo tj. wraz z „uruchamianiem” nowych terenów dotychczas niezainwestowanych. Należy zaznaczyć tu również, iż część inwestycji związanych zarówno z realizacją infrastruktury komunikacyjnej jak i technicznej będzie, tak jak dotychczas, częściowo dofinansowywana ze źródeł zewnętrznych.

8.10. Potrzeby inwestycyjne gminy wynikające z konieczności realizacji zadań własnych, związane z lokalizacją nowej zabudowy

Realizacja potrzeb w zakresie nowej zabudowy na obszarach przeznaczonych pod zabudowę może pociągnąć za sobą konieczność realizacji nowej infrastruktury drogowej. Wynika to z faktu, że nowa zabudowa, wskazana została na obszarach użytkowanych dotychczas rolniczo. W celu zapewnienia właściwej obsługi komunikacyjnej nowych terenów, po stronie gminy wystąpi obowiązek powiązania komunikacyjnego nowych terenów z istniejącym układem drogowym. Uruchamianie przez gminę nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę wiąże się także z koniecznością nieznacznej rozbudowy infrastruktury technicznej – sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej.

Ze względu na charakter zmian w projekcie studium, nie przewiduje się lokalizacji nowej infrastruktury społecznej, w związku z czym nie wystąpią koszty związane z realizacją infrastruktury społecznej.

9. Uwarunkowania wynikające ze stanu prawnego gruntów

W strukturze własności gruntów, na terenie gminy Rząśnia, przeważa własność prywatna oraz Skarbu Państwa. Wysoki udział gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa wynika z istniejącej struktury zagospodarowania terenu gminy, w ramach której dużą część stanowią grunty lasów państwowych.

10. Uwarunkowania wynikające z występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych

Na terenie gminy nie wyznaczono wielkoprzestrzennych form ochrony przyrody ani obszarów Natura 2000, występują natomiast pomniki przyrody i siedliska przyrodnicze Natura 2000.

10.1. Pomnik przyrody

Wykaz pomników przyrody zlokalizowanych na obszarze gminy Rząśnia.

Lp.	Miejscowość i nr działki	Opis
1.	Rząśnia, dz. nr 483/1 – cmentarz	1 szt. brzoza (Betula verrvcosa) 21 szt. wiąz szypułkowy (Ulmus laewis)
2.	Rząśnia, dz. nr 1048 – teren wokół kościoła	1 szt. wiąz szypułkowy (Ulmus laewis) 20 lip drobnolistnych (Tilia cordata)
3.	Rząśnia, dz. nr 340/4 –	11 szt. kasztanowiec zwyczajny (Aescvlvs

	„szpaler" wzdłuż ogrodzenia cmentarza parafialnego w pasie drogi powiatowej nr 2311E, ul. Kościuszki	hippocastanum) 1 szt. robinia akacjowa (Robinia pseudoacacia)
4.	Biała, dz. nr 1072 – teren wokół byłej szkoły podstawowej	1 szt. lipa drobnolistna 1 szt. jesion wyniosły
5.	Stróża, dz. nr 742 – w pasie drogi wojewódzkiej, przed byłą szkołą podstawową	7 szt. lipy drobnolistne (Tilia cordata)
6.	Stróża, dz. nr 743 – teren wokół kościoła	3 szt. lipa drobnolistna 1 szt. jesion wyniosły 1 szt. kasztanowiec
7.	Stróża, dz. nr 741/1 – teren wokół byłej szkoły podstawowej	5 szt. lipa drobnolistna 1 szt. jesion wyniosły

10.2. Siedliska przyrodnicze

Zgodnie z inwentaryzacją wykonaną na potrzeby kopalni w 2008 roku, na terenie gminy Rząśnia zostało zasygnalizowane występowanie kilku siedlisk przyrodniczych Natura 2000. Są to:

- 2330 Śródlądowe murawy napiaskowe. Stanowisko znajduje się na południowy wschód od kompleksu leśnego, oraz na zachód od wyrobiska. Występuje na terenach porolnych. Stanowisko to jest podatne na zarastanie, co w efekcie zagraża jego istnieniu. Jedynym sposobem zachowania muraw jest zastosowanie metody ochrony czynnej.
- 6230 Niżowe murawy bliźniczkowe tzw psiary. Stanowisko znajduje się na południowy wschód od miejscowości Trzcinica, na stoku doliny dopływu rzeki Niecieczy. Jest to przestrzeń porośnięta przez darnie psiej trawki Nordus stricte z udziałem innych gatunków właściwych dla tego siedliska. Siedlisko niżowych muraw bliźniaczkowych należy do siedlisk priorytetowych.
- 91EO Łęg jesionowo – olszowy. Na terenie gminy znajdują się 7 stanowisk, z których 5 jest w stanie zaniku. Jedno z zanikających siedlisk znajduje się na terenie kompleksu leśnego, na południe od zwałowiska, pozostałe cztery w dolinie dopływu rzeki Niecieczy. Dwa pozostałe stanowiska występują w dolinie

rzeki Niecieczy, jedno przy południowej granicy gminy, drugie w pobliżu przecięciu rzeki przez granicę gminy. Łęgi jesionowo – olszowe należą do siedlisk priorytetowych.

- 91EO-4 Olszyny źródliskowe. Jest to siedlisko związane z występowaniem źródeł. Zajmują zazwyczaj nisze źródliskowe i początkowe odcinki dolin strumieni zasilanych przez źródła i wysięki. Na terenie gminy Rząśnia występują w źródliskowym odcinku doliny rzeki Niecieczy. Są bardzo wrażliwe na zmiany, a ich stan zachowania zależy od wydajności źródeł. Spadek wydajności źródeł powoduje przesuszenie siedliska i sukcesję roślinności w kierunku grądu niskiego. Z kolei zatamowany lub utrudniony odpływ z niszy może przyspieszyć proces zabagniania i sukcesję roślinności w kierunku łęgu. Obniżenie bazy erozyjnej w otoczeniu źródliska powoduje jego erozję i zapoczątkowuje sukcesję roślinności w kierunku łęgu jesionowo-olszowego. Siedlisko olszyn źródliskowych należy do siedlisk priorytetowych.
- 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska. Stanowisko znajduje się w źródłowym odcinku rzeki Niecieczy.

11. Uwarunkowania wynikające z występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych

Na obszarze gminy nie występują obszary naturalnych zagrożeń geologicznych, w szczególności obszary narażone na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych.

12. Uwarunkowania wynikające z występowania udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla

Na terenie gminy znajduje się następujące udokumentowane złoża kopalin:

- złoże Bełchatów - pole Szczerców –złoże węgla brunatnego, eksploatowane zgodnie z Koncesją Nr 25/97 na wydobywanie węgla brunatnego i kopalin towarzyszących wydana przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa w dniu 1 października 1997 r., termin ważności koncesji: 17 września 2038 r.. Złoże położone w obrębach geodezyjnych: Będków, Zielęcin, Stróża, Ścięgna i Zabrzezie, na terenie gminy znajduje się część złoża. Zasoby bilansowe złoża według stanu na dzień 31.12.2019 r. wynoszą 711 122 tys. ton.,
- złoże Kodrań – wstępnie rozpoznane złoże piasków kwarcowych do produkcji

cegły wapienno-piaskowej o powierzchni 75,575 ha, zlokalizowane w obrębach geodezyjnych Broszęcin, Kolonia Broszęcin i Kodrań-Kopy. Zasoby bilansowe złoża według stanu na dzień 31.12.2019 r. wynoszą 3 020 tys. m^3.

Południowo-zachodnia oraz północna część gminy Rząśnia znajduje się w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 326 Częstochowa (E).

Zasoby wód podziemnych wykorzystywane gospodarczo są związane z utworami czwartorzędu i jury. Komunalne ujęcie wody w Rząśni, posiadające zatwierdzone zasoby w kategorii "B" w ilości Q_e= 375 m^3/h przy depresji S=12,0-50,5 m, ujmuje wody podziemne górnej jury, składa się z pięciu studni:

- studnia nr I o głębokości 139 m, wodę nawiercono na głębokości 64,0 m, a zwierciadło wody ustabilizowało się na głębokości 12,98 m, wydajność eksploatacyjna studni: 121,2 m^3/h, przy depresji 6,6 m, rzędna wysokościowa – 206,37 m n.p.m.,
- studnia nr II o głębokości 140 m, wodę nawiercono na głębokości 31,0 m, a zwierciadło wody ustabilizowało się na głębokości 11,9 m, wydajność eksploatacyjna studni: 129,0 m^3/h, przy depresji 26,0 m, rzędna wysokościowa – 205,13 m n.p.m.,
- studnia nr III o głębokości 140 m, wodę nawiercono na głębokości 49,0 m, a zwierciadło wody ustabilizowało się na głębokości 8,95 m, wydajność eksploatacyjna studni: 77,65 m^3/h, przy depresji 61,0 m, rzędna wysokościowa – 202,44 m n.p.m.,
- studnia nr IV o głębokości 137 m, wodę nawiercono na głębokości 20,0 m, a zwierciadło wody ustabilizowało się na głębokości 12,68 m, wydajność eksploatacyjna studni: 31,15 m^3/h, przy depresji 61,92 m, rzędna wysokościowa – 206,02 m n.p.m. (zgodnie z *Operatem wodnoprawnym na szczególne korzystanie z wód w zakresie poboru wód podziemnych z wielootworowego ujęcia oraz odprowadzenia wód popłucznych z filtrów odżelaziaczy na terenie ujęcia wody w Rząśni* otwór studzienny nr IV jest nieczynny, nieuzbrojony - bez obudowy),
- studnia nr V o głębokości 140 m, wodę nawiercono na głębokości 34,0 m, a zwierciadło wody ustabilizowało się na głębokości 12,91 m, wydajność eksploatacyjna studni: 220,0 m^3/h, przy depresji 20,3 m, rzędna wysokościowa – 205,94 m n.p.m.

Prócz studni ujęcia gminnego w Rząśni na terenie gminy występują także inne

otwory hydrogeologiczne o parametrach określonych w poniższej tabeli:

lokalizacja studni (właściciel/ użytkownik)	**głębokość otworu (m)**	**stratygrafia ujętego piętra wodonośnego**	**wydajność maksymalna (m^3/h)**	**rzędna wysokościowa studni (m n.p.m.)**
Stróża – 2 studnie (prywatna)	209,0	jura	161,5 (łączna dla dwóch studni)	181,98
	186,0	jura		
Kodrań-Kopy (szkoła)	45,0	czwartorzęd	73,5	168,5
Rząśnia (Wojewódzka Dyrekcja Osiedli Robotniczych Łódź)	42,5	czwartorzęd	41,0	201,0
Gawłów (prywatna)	100,0	jura	15,0	219,55
Rząśnia (Wojewódzka Dyrekcja Osiedli Robotniczych Łódź)	42,5	czwartorzęd	41,0	201,0
Biała (Polskie Koleje Państwowe)	45,5	czwartorzęd	5,0	221,0
Biała (prywatna)	120,0	jura	30,0	203,75

Na obszarze gminy nie występują udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.

13. Uwarunkowania wynikające z występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych

W granicach gminy Rząśnia występują następujące obszary i tereny górnicze związane z eksploatacją złóż:

- Teren górniczy Pole Bełchatów ustanowiony decyzją BKk/PK/714/95 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 26 kwietnia 1995 r.,
- Teren górniczy Pole Szczerców ustanowiony decyzją nr 25/97 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 1 października 1997 r., obejmuje swoim zasięgiem cały obszar gminy Rząśnia,
- Obszar górniczy Pole Szczerców I – ustanowiony decyzją Ministra Środowiska znak: DGK ks-4771-21/6840/13/AK z dnia 18.02.2014 r.

14. Uwarunkowania wynikające ze stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej

14.1. Układ komunikacyjny

Układ drogowy obsługujący gminę i zapewniający jej powiązania komunikacyjne z obszarem zewnętrznym tworzą następujące drogi:

- droga wojewódzka Nr 483 relacji Łask – Szczerców - Częstochowa,

oraz drogi powiatowe:

- nr 3507E relacji Biała – Bogumiłowice – Piekary,
- nr 3500E relacji Pajęczno – Rząśnia – Kol. Chabielice,
- nr 2311E relacji Widawa – Wola Wiązowa – Kiełczygłów – Studzienica-Rząśnia- Stróża,

Na sieć powiązań wewnętrznych składają się drogi gminne, w tym:

- nr 109228E droga w Rząśni, od drogi gminnej Nr 109207E do drogi powiatowej nr 3500E,
- nr 109227E droga w Kolonii Broszęcin,
- nr 109226E relacji Suchowola – Grabowiec,
- nr 109225E relacji Ścięgna – gr. gm. Sulmierzyce - (Łęczyska),
- nr 109224E relacji Stróża – gr. gm. Sulmierzyce - (Wola Wydrzyna),
- nr 109223E relacji Stróża – Stróża Kolonia,
- nr 109222E relacji Zielęcin „Dróżka”,
- nr 109221E relacji Biała – gr. gm. Pajęczno - (Wręczyca),
- nr 109220E relacji Gawłów przez kolonię za szkołą,
- nr 109219E relacji Gawłów – Rżów,
- nr 109218E relacji Gawłów – Dąbrowa – gr. gm. Sulmierzyce – (Dworszowice Pakoszowe),
- nr 109217E relacji Biała – Gawłów,
- nr 109216E relacji Biała za cmentarzem,
- nr 109215E relacji Biała – gr. gm. Pajęczno – (Lipina),
- nr 109214E relacji Biała przez Działy II,
- nr 109213E relacji Biała przez Działy I,
- nr 109212E relacji droga przez Pęciaki,
- nr 109211E Biała - Biała Brzeziny,
- nr 109210E relacji Rząśnia – Suchowola cegielnia,

- nr 109209E relacji Rząśnia – Suchowola,
- nr 109208E relacji Trzcinica – Rychłowiec – Rekle – gr. gm. Sulmierzyce - (Dworszowice Pakoszowe),
- nr 109207E relacji Żary – Wykno – Rząśnia,
- nr 109206E relacji Będków – Wyrwas,
- nr 109205E relacji Kolonia Będków – gr. gm. Kiełczygłów - (Brutus),
- nr 109204E relacji Kol. Broszęcin – Broszęcin,
- nr 109203E relacji Krysiaki – Marcelin,
- nr 109202E relacji Suchowola – Stróża,
- nr 109201E relacji Augustów – Broszęcin,
- nr 109101E relacji Brutus – gr. gminy Kiełczygłów – Rząśnia,
- nr 101010E relacji (Pawłów) – gr. gm. Rusiec – Kodrań – Broszęcin.

Większość dróg gminnych charakteryzuje się zadowalającym stanem technicznym. Cześć z nich jednak wymaga przebudowy bądź modernizacji, szczególnie w zakresie szerokości jezdni i rodzaju nawierzchni.

Ponadto na obszarze gminy występuje szereg dróg wewnętrznych, przeważnie o nawierzchniach asfaltowych i zmiennej szerokości pasa drogowego, pełniących drugorzędną rolę w układzie komunikacyjnym.

W południowej części gminy Rząśnia przebiega linia kolejowa Nr 146 relacji Wyczerpy – Chorzew Siemkowice, w miejscowości Biała znajduje się stacja kolejowa. W sąsiedztwie gminy natomiast przebiega ważna w układzie krajowym linia kolejowa tzw. magistrala węglowa w relacji: Śląsk (Tarnowskie Góry) – Herby – Zduńska Wola Karsznice – Inowrocław – Bydgoszcz – Wybrzeże (Porty Gdynia, Gdańsk). W miejscowości Chorzew z magistralą łączy się linia kolejowa Częstochowa – Chorzew Siemkowice.

14.2. Infrastruktura techniczna

14.2.a. Zaopatrzenie w wodę

Gmina Rząśnia jest w całości zwodociągowana, z sieci wodociągowej korzysta 100% ludności gminy. Długość sieci wodociągowej na terenie gminy wynosi ok. 122,2 km, do sieci wodociągowej w 2019 r. przyłączonych było 1636 budynków mieszkalnych i zamieszkania zbiorowego. Na terenie gminy Rząśnia eksploatowane jest jedno ujęcie wody w miejscowości Rząśnia, w obrębie którego znajduje się pięć studni głębinowych, ujmujących wodę z utworów górnej jury. Woda eksploatowana z

ujęcia wód podziemnych jest wykorzystywana do zasilania wodociągu gminnego dla zaspokojenia potrzeb socjalno-bytowych i gospodarczych mieszkańców miejscowości: Rząśnia, Żary, Rychłowiec, Będków, Zielęcin, Stróża, Ścięgna, Rekle, Suchowola, Gawłów oraz Biała. Woda z ujęcia w Rząśni dostarczana jest także do mieszkańców gminy Pajęczno (Lipina, Wręczyca, Tuszyn Las, Niwa, Dylów A, Kurzna, Barany). Do mieszkańców miejscowości: Augustów, Kolonia Broszęcin, Broszęcin, Kodrań, Kopy oraz Marcelin woda jest dostarczana z ujęcia Chabielice, zlokalizowanego na terenie gminy Szczerców.

14.2.b.Kanalizacja sanitarna i deszczowa

Według stanu na dzień 31.12.2019 roku długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy wynosiła ok. 49,3 km, do sieci kanalizacyjnej w 2019 r. przyłączonych było 928 budynków mieszkalnych i zamieszkania zbiorowego. Istniejąca kanalizacja sanitarna jest zlokalizowana na terenie miejscowości Rząśnia, Zielęcin, Stróża, Suchowola, Żary i Będków. Dla potrzeb obsługi tej sieci pomiędzy Rząśnią, a Zielęcinem wybudowano mechaniczno-biologiczną oczyszczalnię ścieków o przepustowości Q=500 m^3/d (dwa ciągi technologiczne po 250 m^3/d). W pozostałych miejscowościach ścieki sanitarne odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe oraz przydomowych oczyszczalni ścieków.

W roku 2019 dzięki dofinansowaniu na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków dla nieruchomości położonych na terenie gminy w obszarach, dla których nie jest wykonana ani nie jest planowana do wykonania sieć kanalizacji sanitarnej oddano do użytku 46 przydomowych oczyszczalni ścieków, dzięki czemu ich liczba na dzień 31.12.2019 wyniosła 138.

Na terenie gminy kanalizacją deszczową objęta jest niewielka część miejscowości Rząśnia.

14.2.c. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Podstawowe źródło zasilania gminy w energię elektryczną stanowią stacje 110/15kV, zlokalizowane poza terenem gminy, połączone systemem linii elektroenergetycznych 110kV. Rozdział oraz dystrybucja energii do poszczególnych miejscowości oraz odbiorców odbywa się za pośrednictwem sieci rozdzielczej (dystrybucyjnej) średniego napięcia 15 kV, stacji transformatorowo-rozdzielczych 15/0,4 kV i sieci niskiego napięcia. Istniejący system dystrybucyjny energii zaspokaja

obecne i perspektywiczne potrzeby gminy w tym zakresie, przy założeniu umiarkowanego tempa jej wzrostu.

Na terenie gminy są zlokalizowane 3 elektrownie wiatrowe, w miejscowości Suchowola i Gawłów.

W 2016 roku na terenie gminy zbudowano dwie farmy fotowoltaiczne o mocy 100 kW i 50 kW, zasilające w energię elektryczną hydrofornię i oczyszczalnię ścieków w Rząśni. W ostatnich latach, w ramach dotacji celowej z budżetu gminy na zakup i montaż odnawialnych źródeł energii, w celu ograniczenia niskiej emisji, zamontowano 962 instalacji fotowoltaicznych.

14.2.d. Zaopatrzenie w gaz

Na terenie gminy brak jest sieci gazowej gazu ziemnego, dlatego mieszkańcy zaopatrują się w gaz propan-butan w butlach u lokalnych dystrybutorów.

14.2.e. Zaopatrzenie w ciepło

Zaopatrzenie w ciepło opiera się na indywidualnych źródła ciepła oraz lokalnych kotłowniach, zasilanych głównie paliwem stałym. W ostatnich latach, w celu ograniczenia niskiej emisji, z gminnego budżetu dotowano wymianę źródeł ciepła, w wyniku tych działań na terenie gminy wymienionych zostało kilkaset pieców węglowych starej generacji na proekologiczne urządzenia grzewcze, opalane głównie ekogroszkiem (324 szt.), pelletem (259 szt.) i gazem (170 szt.).

14.2.f. Gospodarka odpadami

Odpady komunalne, wytwarzane w ramach poszczególnych gospodarstw domowych oraz instytucji, odbierane są przez wyspecjalizowane firmy oraz transportowane na składowisko odpadów w Dylowie A (gmina Pajęczno).

Gospodarka odpadami działa w oparciu o zorganizowany system zbiórki odpadów komunalnych, wykorzystujący do tego celu kontenery i pojemniki rozmieszczone w dogodnych miejscach odbioru oraz w pobliżu posesji. Na terenie gminy funkcjonuje system selektywnej zbiórki odpadów. Prowadzone są zbiórki odpadów wielkogabarytowych i problemowych.

14.2.g. Telekomunikacja

Gmina posiada dobrze rozwiniętą sieć telefoniczną. Wraz z rozwojem technologicznym, sieć telefonii stacjonarnej traci na znaczeniu na rzecz łączności

bezprzewodowej oraz internetu. Zakłada się, że w najbliższych latach proces ten będzie ulegał pogłębieniu.

15. Uwarunkowania wynikające z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych

Planowane inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym:

- prace na linii kolejowej nr 146 na odcinku Wyczerpy - Chorzew Siemkowice,
- modernizacja konstrukcji istniejących budynków i budowa nowych o konstrukcjach odpornych na zalanie. Uszczelnianie budynków, stosowanie materiałów wodoodpornych. Trwałe zabezpieczenie terenu wokół budynków. Wdrożenie i realizacja programu dopłat dla właścicieli budynków przeznaczonych do umocnienia w obszarze zagrożenia powodzią o Q1%,
- budowa i usprawnienie lokalnych systemów ostrzegania przed powodziami. Wprowadzenie Elektronicznego Systemu Ostrzegania Powodziowego.

16. Uwarunkowania wynikające z wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej

Na terenie gminy występuje:

- obszar szczególnego zagrożenia powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (p=1%),
- obszar szczególnego zagrożenia powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (p=10%).

Na terenie gminy Rząśnia występuje także obszar, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (0,2%).

Sposób zagospodarowania wskazanych obszarów musi uwzględniać przepisy Prawa Wodnego, a w szczególności obowiązujące zakazy.

III KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, uwzględniające bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

1.1. Struktura przestrzenna i kierunki zagospodarowania

Kierunki zmian struktury przestrzennej powinny być oparte o zasadę zrównoważonego rozwoju i uwzględniać istniejące i przewidywane procesy, które w znacznym stopniu determinują przekształcenie układu funkcjonalnego. Wprowadzane zmiany muszą mieć na celu zwiększanie konkurencyjności obszaru gminy w regionie, co przekłada się na szeroko rozumiany rozwój społeczno-gospodarczy i podnosi jakość życia jego mieszkańców. Z tego powodu należy dążyć do uporządkowania struktur przestrzennych poprzez tworzenie czytelnie wyodrębnionych stref zabudowy (mieszkaniowej, usługowej, produkcyjnej, rekreacji indywidualnej) oraz terenów rolnych i leśnych.

Podstawą osiągnięcia celów polityki przestrzennej i określenia kierunków rozwoju przestrzennego jest wykorzystanie uwarunkowań, wynikających ze środowiska przyrodniczego i kulturowego, położenia i powiązań zewnętrznych gminy, dotychczasowego zainwestowania i zagospodarowania gminy. Uwzględnienie wytycznych, zawartych w dostępnych opracowaniach oraz bilans potrzeb i możliwości rozwoju gminy pozwala określić funkcję poszczególnych jednostek i obszarów oraz założenia polityki przestrzennej.

Na postawie bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę, Studium wyznacza zasięg rozwoju przestrzennego osadnictwa w obrębie poszczególnych miejscowości. Rozwój zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej, mieszkaniowo-usługowej, mieszkaniowej wielorodzinnej, rekreacji i usług sportu, usługowej i produkcyjno-usługowej odbywał się będzie poprzez lokalizację zabudowy w obrębie obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach poszczególnych jednostek osadniczych oraz na obszarach przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę. Określone kierunki zagospodarowania stanowią uaktualnienie, kontynuację i rozwinięcie wytycznych zawartych zarówno we wcześniejszej edycji studium, jak również obowiązujących w planach miejscowych. Zakłada się maksymalne wykorzystanie istniejących walorów

gospodarczych (nie zapominając o wartościach przyrodniczo-kulturowych), przyjmując za główny kierunek dalszą stymulację, rozwój i podniesienie rangi gminy w strukturze regionu.

W celu równoważenia rozwoju i kształtowania harmonijnych struktur funkcjonalno-przestrzennych, podczas określania Kierunków zagospodarowania przestrzennego uwzględnione zostały poniższe zasady zagospodarowania i kształtowania przestrzeni, wpływające na ład przestrzenny i wzmocnienie atutów rozwojowych:

- zachowanie czytelnych granic między obszarami zabudowy a terenami otwartymi,
- ograniczanie urbanizacji na terenach, które nie mają możliwości objęcia zbiorczymi systemami infrastruktury technicznej,
- kształtowanie struktur funkcjonalno-przestrzennych z poszanowaniem atutów lokalizacyjnych, wynikających z ukształtowania terenu i walorów krajobrazowych,
- lokalizacja terenów zieleni urządzonej jako integralnej części struktur funkcjonalno-przestrzennych.

Założenia polityki przestrzennej gminy Rząśnia:

- rozwój przestrzenny i funkcjonalny układu osadniczego, zgodnie z przeznaczeniem terenów określonym na załączniku graficznym,
- rozwój i poprawa funkcjonowania infrastruktury technicznej, przy czym podczas realizacji nowych zamierzeń inwestycyjnych należy ograniczyć negatywną ingerencję w tereny cenne przyrodniczo i krajobrazowo,
- wspieranie inwestycji proekologicznych, w tym poprzez realizacje inwestycji związanych z pozyskiwaniem energii ze źródeł odnawialnych,
- tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości lokalnej,
- rozwój intensywnego rolnictwa na obszarach o korzystnych warunkach naturalnych, wprowadzenie nowych technologii w produkcji roślinnej i zwierzęcej (rolnictwo ekologiczne, specjalistyczne),
- inwestycje podkreślające indywidualność i promujące gminę, świadczące o gospodarce opierającej się na zasadach zrównoważonego rozwoju.

Równoległe z postępem urbanizacji zakłada się podjęcie działań, mających na celu poprawę stanu środowiska przyrodniczego poprzez:

- redukcję emisji zanieczyszczeń,

- ograniczenia zabudowy w ramach terenów otwartych o najwyższych walorach środowiska przyrodniczego, które tworzą strefę systemu ekologicznego gminy i pozostawienie ich w dotychczasowym zagospodarowaniu.

1.2. Przeznaczenie terenów

Określona na załączniku nr 3 studium polityka funkcjonalno-przestrzenna wyznacza funkcję podstawową (przeważającą na danym terenie) oraz funkcję uzupełniającą (towarzyszącą funkcji podstawowej) obszarów. W ramach obszarów w planach miejscowych będą ustalone tereny o funkcjach wskazanych w tabeli. Same kierunki zagospodarowania przestrzennego nie są natomiast ścisłym przesądzeniem o formie oraz granicach zainwestowania i użytkowania - na terenach tych mogą być również realizowane inne formy zabudowy, pod warunkiem niepozostawania w sprzeczności z formami określonymi w studium.

W polityce funkcjonalno-przestrzennej posłużono się obszarami, w ramach których mogą funkcjonować tereny opisane w poniższej tabeli:

Charakterystyka przeznaczenia terenów	
Przeznaczenie terenu	**Wytyczne i zalecenia**
Tereny zabudowy zagrodowej	• lokalizacja zabudowy zagrodowej, • lokalizacja budowli rolniczych, • budynki o różnych funkcjach (mieszkaniowej, gospodarczej i inwentarskiej) powinny tworzyć jednolity zespół, spójny z zabudową terenów sąsiednich, • możliwość lokalizacji zakładów przetwórstwa rolnego, nie należących do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, z ograniczeniem uciążliwości do granic własności terenu, • możliwość lokalizacji obiektów związanych z usługami turystyczno – rekreacyjnymi (agroturystyką).
Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	• lokalizacja zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, • budynki o funkcjach (mieszkaniowej i gospodarczej) powinny tworzyć jednolity zespół, spójny z zabudową terenów sąsiednich.
Tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej	• lokalizacja zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, • lokalizacja zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, • lokalizacja zabudowy usługowej, • dopuszcza się lokalizację parkingów, • dopuszcza się lokalizację zespołów garażowych, • dopuszcza się lokalizację zieleni urządzonej.
Tereny zabudowy usługowej	• lokalizacja obiektów usługowych i rzemieślniczych oraz związanej z nimi infrastruktury i zagospodarowania,

	• lokalizacja szkół, przedszkoli, żłobków, strażnic itp., współdziałających z nimi jednostek: np. świetlic, bibliotek oraz towarzyszących im obiektów mieszkaniowych i gospodarczych (domy nauczyciela itp.), • lokalizacja obiektów kultu religijnego (kościołów, kaplic, sal parafialnych itp.) oraz towarzyszących im obiektów mieszkaniowych i gospodarczych (plebanie itp.), • dopuszcza się lokalizację obiektów sportowych i rekreacyjnych – boiska, place zabaw, tężnie, korty tenisowe, siłownie plenerowe, trybuny, terenowe urządzenia sportowe oraz wszelka związana z nimi infrastruktura itp., • dopuszcza się lokalizację zespołów garażowych, • obowiązek realizacji miejsc postojowych w liczbie odpowiadającej charakterowi prowadzonej działalności lub zagwarantowanie możliwości korzystania z parkingów ogólnodostępnych, • dopuszcza się lokalizację parkingów, • tereny należy wyposażyć w odpowiednio wkomponowaną zieleń urządzoną oraz małą architekturę, • zakaz lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2.
Tereny usług sportu i rekreacji	• lokalizacja obiektów sportowych i rekreacyjnych – boiska, place zabaw, tężnie, korty tenisowe, siłownie plenerowe, trybuny, terenowe urządzenia sportowe oraz wszelka związana z nimi infrastruktura itp., • lokalizacja budynków usługowych, związanych z obsługą usług sportu i rekreacji, • dopuszcza się lokalizację zieleni urządzonej.
Tereny obsługi turystyki	• lokalizacja budynków usługowych, związanych z obsługą turystyki - ośrodki wypoczynkowe, pensjonaty, hotele, obiekty gastronomiczne itp., • lokalizacja pól namiotowych i pól kempingowych, • lokalizacja terenów służących organizacji imprez plenerowych, • dopuszcza się lokalizację pozostałej zabudowy usługowej związanej z przeznaczeniem terenu – np. handel, • dopuszcza się lokalizację zespołów garażowych, • dopuszcza się realizację tymczasowych obiektów kubaturowych pełniących funkcje usługowe, • obowiązek realizacji miejsc postojowych w liczbie odpowiadającej charakterowi prowadzonej działalności lub zagwarantowanie możliwości korzystania z parkingów ogólnodostępnych, • tereny należy wyposażyć w odpowiednio wkomponowaną zieleń urządzoną oraz małą

	architekturę, • zakaz lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2.
Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	• lokalizacja budynków usługowych, związanych z obsługą turystyki i terenów rekreacyjno-wypoczynkowych- ośrodki wypoczynkowe, pensjonaty, hotele, obiekty gastronomiczne itp., • lokalizacja pól namiotowych i pól kempingowych, • lokalizacja terenów służących organizacji imprez plenerowych, • dopuszcza się lokalizację pozostałej zabudowy usługowej związanej z przeznaczeniem terenu – np. handel, • dopuszcza się lokalizację zespołów garażowych, • dopuszcza się realizację tymczasowych obiektów kubaturowych pełniących funkcje usługowe, • obowiązek realizacji miejsc postojowych w liczbie odpowiadającej charakterowi prowadzonej działalności lub zagwarantowanie możliwości korzystania z parkingów ogólnodostępnych, • tereny należy wyposażyć w odpowiednio wkomponowaną zieleń urządzoną oraz małą architekturę, zakaz lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2.
Tereny rekreacji indywidualnej	• lokalizacja budynków rekreacji indywidualnej.
Tereny zabudowy produkcyjno-usługowej, składów, magazynów	• lokalizacja zakładów produkcyjnych, rzemieślniczych, usługowych, składów, magazynów, baz budowlanych, baz sprzętu technicznego, baz transportowych oraz parków technologicznych, • dopuszcza się obiekty związane z obsługą ruchu samochodowego – stacja paliw, parkingi oraz obiekty związane z doraźną obsługą pojazdów, • możliwość lokalizacji zakładów przetwórstwa rolnego i spożywczego, • dopuszcza się możliwość dalszego funkcjonowania zabudowy mieszkaniowej zlokalizowanej w ramach terenu, przy zachowaniu norm akustycznych, • obowiązek realizacji miejsc postojowych w liczbie odpowiadającej charakterowi prowadzonej działalności lub zagwarantowanie możliwości korzystania z parkingów ogólnodostępnych, • zakaz lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2.
Tereny zabudowy produkcyjno-usługowej związanej z gospodarką rolną	• lokalizacja zabudowy produkcyjno-usługowej związanej z gospodarką rolną, • możliwość lokalizacji zakładów przetwórstwa rolnego, z ograniczeniem oddziaływania do granic własności

	terenu,
Tereny działalności górniczej związanej z eksploatacją złoża węgla brunatnego „Bełchatów – pole Szczerców”	• lokalizacja zakładu górniczego związanego z eksploatacją złoża węgla brunatnego, wraz z niezbędną infrastrukturą, • dopuszcza się lokalizację tras prowadzenia maszyn, • warunki zagospodarowania i eksploatacji - zgodnie z wydanymi koncesjami i decyzjami, • w ramach terenu dopuszcza się lokalizację zaplecza gospodarczo-socjalnego , zaplecza warsztatowo-administracyjnego oraz infrastruktury, obiektów i urządzeń związanych z obsługą zakładu górniczego.
Tereny rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW - ogniwa fotowoltaiczne	• lokalizacja urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW - ogniw fotowoltaicznych wraz z towarzyszącą infrastrukturą.
Tereny rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW – elektrownie wiatrowe	• lokalizacja urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW - elektrownie wiatrowe.
Tereny obsługi komunikacji	• lokalizacja parkingów, stacji paliw, garaży, dworców autobusowych, baz transportowych, • dopuszcza się lokalizację funkcji usługowej, w szczególności związanej z obsługą ruchu samochodowego.
Tereny dróg publicznych	• lokalizacja dróg publicznych, • lokalizacja parkingów.
Tereny infrastruktury technicznej	• lokalizacja urządzeń i obiektów służących zaopatrzeniu w wodę, energię elektryczną, energię cieplną, gaz, dotyczących telekomunikacji, gospodarki ściekowej i unieszkodliwiania odpadów oraz innej infrastruktury technicznej związanej z obsługą terenu.
Tereny gospodarki odpadami	• lokalizacja urządzeń i obiektów służących funkcjonowaniu punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, • lokalizacja sortowni odpadów.
Tereny zieleni urządzonej	• lokalizacja ogólnodostępnej zieleni - parków, skwerów, zieleńców, • lokalizacja obiektów małej architektury (rzeźb, ławek, koszy itp.), oświetlenia oraz terenowych urządzeń sportowych jako elementów integralnego wyposażenia terenu, • dopuszcza się udostępnienie parków do celów dydaktycznych,

	• zaleca się ochronę, konserwację oraz maksymalne zachowanie istniejącego drzewostanu.
Tereny cmentarzy	• lokalizacja cmentarzy wraz z możliwością realizacji obiektów i urządzeń związanych z podstawową funkcją terenu (kaplica, dom pogrzebowy, kwiaciarnia, szalety itp.) oraz jej obsługą (miejsce gromadzenia odpadów), • przy wyznaczaniu cmentarzy obowiązek zachowania stref sanitarnych, wynikających z przepisów odrębnych.
Tereny lasów i zadrzewień	• lokalizacja lasów i zadrzewień wraz z wszelkimi obiektami i urządzeniami służącymi prowadzeniu racjonalnej gospodarki leśnej, • w ramach funkcji terenu zakłada się wszelkie działania mające na celu utrzymanie kompleksów leśnych jako ważnego elementu ekosystemu, z możliwością jego powiększenia, • dopuszcza się tworzenie polan śródleśnych, rowów i zbiorników melioracyjnych, • poza działaniami prowadzonymi w ramach gospodarki leśnej zakłada się wykorzystanie jako bazy rekreacyjnej służącej aktywnemu wypoczynkowi, • propagowanie polityki ekologicznej, świadomego i racjonalnego korzystania z zasobów naturalnych oraz wdrażanie rozwiązań służących ochronie i umiejętnemu kształtowaniu środowiska stanowi element polityki, której celem ma być utrzymanie i powiększenie terenów wolnych od zabudowy, w tym terenów leśnych, składających się na system ekologiczny gminy, • popularyzacja miejsc o wysokich walorach krajobrazowych i przyrodniczych, przez realizację ścieżek dydaktycznych, szlaków turystycznych, infrastruktury obsługującej ruch podróżnych oraz obiekty małej architektury, w tym: altany ekologiczne itp.
Tereny zbiorników retencyjnych	• lokalizacja zbiornika małej retencji, • zapewnienie możliwości dojazdu do terenów wód powierzchniowych, • zakaz zrzutu nieoczyszczonych ścieków do wód.
Tereny rolne	• lokalizacja gruntów rolnych, łąk i pastwisk, sadów i zakrzewień, • ochrona dolin rzecznych oraz ostoi fauny i flory przez tworzenie miejscowych zadrzewień, • utrzymywanie w jak największym stopniu naturalnych skupisk roślinności wysokiej, • ogranicza się do minimum przeznaczenie gleb chronionych na cele nierolnicze, w szczególności pod zabudowę, • dopuszcza się lokalizację budowli rolniczych,

	• dopuszcza się lokalizację rozproszonej zabudowy zagrodowej oraz adaptację istniejących siedlisk z możliwością budowy, rozbudowy, przebudowy i nadbudowy budynków, • dopuszcza się tworzenie rowów i zbiorników melioracyjnych, • dopuszcza się zalesianie, nie wyznaczonych do tego celu na rysunku studium, terenów rolnych (klas IVb-VI), • dopuszcza się eksploatację, nie wyznaczonych na rysunku studium, złóż kopalin po ich udokumentowaniu oraz uzyskaniu wymaganych decyzji i koncesji zezwalających na wydobycie.

2. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów oraz tereny wyłączone spod zabudowy

2.1. Minimalne i maksymalne parametry i wskaźniki urbanistyczne

Przeznaczenie terenu	Maksymalna powierzchnia zabudowy - dotyczy budynków bez utwardzeń terenu (%)	Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (%)	Maksymalna wysokość budynków
Tereny zabudowy zagrodowej	**50**	**30**	**13 m**
Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	**50**	**30**	**13 m**
Tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej	**60**	**20**	**13 m**
Tereny zabudowy usługowej	**70**	**10**	**14 m**
Tereny usług sportu i rekreacji	**60**	**20**	**13 m**
Tereny obsługi turystyki	**50**	**30**	**13 m**
Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	**60**	**20**	**13 m**
Tereny rekreacji indywidualnej	**40**	**40**	**10 m**
Tereny zabudowy produkcyjno-usługowej, składów, magazynów	**70**	**10**	**14 m**
Tereny zabudowy produkcyjno-usługowej związanej z gospodarką rolną	**70**	**10**	**14 m**

Tereny obsługi komunikacji	**70**	**10**	**14 m**

2.2. Wytyczne dotyczące zasad określania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustaleń studium w zakresie kierunków i wskaźników zagospodarowania oraz użytkowania i przeznaczenia terenów

W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy uściślić granice terenów zabudowy, uwzględniając istniejące uwarunkowania, w szczególności istniejącą zabudowę oraz projektowane, nie określone na rysunku ze względu na skalę opracowania oraz nie istniejące w chwili obecnej, lecz dopuszczone zapisami studium, pozostałe struktury przestrzenne (np. infrastrukturę techniczną). Ponadto zagospodarowując każdy z określonych terenów, należy dążyć do uzupełnienia istniejącej struktury, poprzez wypełnianie luk w pasmach zabudowy, porządkowania przestrzeni oraz tworzenia lokalnych wnętrz urbanistycznych, przy czym nowa zabudowa powinna stanowić uzupełnienie istniejącej struktury i nawiązywać do jej charakteru. Obiekty budowlane należy dostosować dla potrzeb osób niepełnosprawnych, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Tereny, nie wymienione w tabeli w dziale III rozdziale 1 podrozdziale 1.2. niniejszego dokumentu, ze względu na ich specyfikę należy potraktować odrębnie, a parametry i wskaźniki ustalać indywidualnie na etapie opracowania planu miejscowego.

Niezależnie od określonego przeznaczenia, w każdym z terenów, uwzględniając przepisy odrębne dopuszcza się:

- lokalizację (budowę) urządzeń, obiektów i infrastruktury technicznej, związanej z zaopatrzeniem w wodę, energię elektryczną i ciepło, gospodarką ściekową, gazem oraz telekomunikacją,
- lokalizację nie wyznaczonych w studium, ciągów komunikacyjnych, parkingów, zbiorników wodnych oraz lokalnych przestrzeni zieleni urządzonej i rekreacji (skwery, place zabaw, siłownie plenerowe, tężnie, boiska, trybuny, terenowe urządzenia sportowe oraz wszelka związana z nimi infrastruktura),
- zachowanie istniejącego sposobu zagospodarowania terenu, pomimo określenia w studium innego kierunku zagospodarowania, w tym w przypadku nie uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów

rolnych, stanowiących użytki rolne klas I–III, na cele nierolnicze lub gruntów leśnych na cele nieleśne.

Wskaźniki dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenów należy traktować jako wielkości wyjściowe i każdorazowo ustalać je w odniesieniu do lokalnych uwarunkowań. Przy sporządzaniu planów miejscowych, każdorazowo należy przeanalizować uwarunkowania przestrzenne danego terenu w odpowiednim stopniu uszczegółowienia oraz dostosować podane wielkości do zamierzeń przyjętych założeń urbanistycznych i kompozycyjnych. Dopuszcza się zmianę wskaźników dotyczących zagospodarowania i użytkowania terenów, w szczególności w odniesieniu do terenów istniejącej zabudowy, gdzie zastana sytuacja przestrzenna uniemożliwiałyby zagospodarowanie zgodne z wartościami przyjętymi w tabeli w dziale III rozdziale 2 podrozdziale 2.1. niniejszego dokumentu. W przypadku wydzielania działek pod tereny czy urządzenia infrastruktury technicznej dopuszcza się indywidualne określenie wielkości ich powierzchni dostosowanej do rodzaju inwestycji oraz istniejącego stanu zagospodarowania.

W przypadku projektowanych obiektów infrastruktury technicznej ze względu na przyjętą konwencję rysunkową na planszy studium przedstawiono orientacyjną lokalizację tych obiektów.

Określona w tabeli w dziale III rozdziale 2 podrozdziale 2.1. studium maksymalna wysokość budynków nie dotyczy inwestycji celu publicznego z zakresu łączności, masztów, silosów, kościołów, zadaszeń nad trybunami, boiskami i terenowymi urządzeniami sportowymi oraz innych obiektów wynikających z technologii produkcji.

2.3. Tereny wyłączone spod zabudowy oraz tereny wskazane do ograniczenia zabudowy

Ze względu na oddziaływanie obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej, potrzebę utrzymania rezerw terenowych dla inwestycji infrastrukturalnych oraz konieczność zachowania zasobów środowiska i wymogów ładu przestrzennego w studium określono tereny, na których wymagane jest w jak największym stopniu ograniczenie ewentualnego zagospodarowania.

Ograniczenie zabudowy nie oznacza definitywnego braku możliwości realizacji nowych obiektów kubaturowych. W szczególności należy uwzględnić i zachować istniejącą zabudowę. Dopuszcza się również realizację niezbędnych urządzeń i

obiektów infrastruktury technicznej, zakładając jak najmniejszą ingerencję w środowisko przyrodnicze i krajobraz.

Tereny wskazane do ograniczenia zabudowy to:

- obszary szczególnego zagrożenia powodzią,
- tereny leśne (z wyjątkiem obiektów służących gospodarce leśnej),
- strefy ochronne wokół cmentarzy, zgodnie z przepisami o cmentarzach – pas szerokości co najmniej 150 m od cmentarza wolny od zabudowań mieszkalnych, zakładów produkujących artykuły żywności, zakładów żywienia zbiorowego bądź przechowujących artykuły żywności oraz od studzien, źródeł, strumieni, służących do czerpania wody pitnej lub dla potrzeb gospodarczych; odległość ta może być zmniejszona do 50 m pod warunkiem, że teren w odległości 50-150 m od cmentarza posiada sieć wodociągową i wszystkie budynki korzystające z wody są do tej sieci podłączone,
- obszary zlokalizowane w pasie ochronnym o szerokości 150 m od stopy zwałowiska zewnętrznego nadkładu (z wyjątkiem obiektów związanych z funkcjonowaniem kopalni i jej zaplecza, obiektami służącymi do obsługi infrastruktury technicznej zwałowiska zewnętrznego oraz przyszłych obiektów zrealizowanych w ramach rekultywacji),
- strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów, wynikające z lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW (farmy wiatrowe i fotowoltaiczne), w ramach których ustala się zakaz sytuowania terenów chronionych akustycznie, zgodnie z przepisami odrębnymi,
- strefy w których ograniczeniu podlega lokalizacja funkcji mieszkaniowej, wyznaczone zgodnie z ustawą z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych. Obowiązujący plan miejscowy, przyjęty uchwałą Nr XXX/216/2013 Rady Gminy Rząśnia z dnia 30 grudnia 2013 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla gminy Rząśnia (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego poz. 732 z 20.02.2014 r.), umożliwia realizację elektrowni wiatrowych o maksymalnej całkowitej wysokości elektrowni wiatrowej 210 m, o mocy nominalnej generatora odpowiednio do 2MW i do 3MW (2 turbiny w

Suchowoli) oraz o mocy nominalnej generatora do 0,85 MW (turbina wiatrowa w Gawłowie). Lokalizacja nowych budynków mieszkalnych albo budynków o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa w obrębie w/w stref winna być zgodna z przepisami odrębnymi.

3. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody i krajobrazu kulturowego i uzdrowisk

Przepisy o ochronie środowiska określają wytyczne odnośnie zapewnienia warunków utrzymania równowagi przyrodniczej i racjonalnej gospodarki zasobami środowiska. Z tego powodu należy dążyć do eliminowania i ograniczenia zagrożeń oraz podejmowania działań, które będą temu zapobiegać. Kształtowanie struktur funkcjonalno-przestrzennych powinno uwzględniać racjonalne wykorzystanie przestrzeni, co wiąże się z lokalizowaniem funkcji i odpowiednim sposobem zagospodarowania terenu, zgodnym z jego predyspozycjami przyrodniczymi (walorami i wrażliwością na degradację). W związku z czym, rozwój układów zabudowy powinien maksymalnie wykorzystywać już istniejące zainwestowanie (w szczególności sieć drogową i systemy infrastruktury technicznej) i zagospodarowanie terenów.

Ochrona środowiska, wyrażona poprzez rozwiązania planistyczne, które należy uwzględnić przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, ma na celu poprawę warunków życia ludzi poprzez poprawę jakości środowiska oraz proekologiczny rozwój przestrzenny oparty o minimalizację konfliktów wywołanych postępującą urbanizacją. Cele te powinny być realizowane w szczególności poprzez ochronę elementów środowiska określonych poniżej.

3.1. Powierzchnia ziemi

Głównymi przyczynami deformacji powierzchni ziemi są formy ukształtowane w procesach pozyskiwania surowców naturalnych. Na obszarze gminy występują zarówno eksploatowane, jak i jeszcze nie wydobywane złoża surowców naturalnych, dlatego procentowy udział powierzchni terenów przekształconych wskutek wydobycia kopalin będzie się powiększał wraz z upływem czasu. W celu zminimalizowania szkód, po zakończeniu eksploatacji należy zrekultywować przedmiotowe tereny, zgodnie z określonym kierunkiem, w sposób zapewniający harmonijne wpisanie zdegradowanej powierzchni w krajobraz gminy.

3.2. Wody powierzchniowe i podziemne

W celu ochrony zasobów wodnych ustala się następujące zasady:

- zagospodarowując wskazane do zabudowy tereny należy zastosować rozwiązania techniczne eliminujące możliwość zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego,
- rozbudowę systemu kanalizacji sanitarnej i budowę systemu kanalizacji deszczowej,
- na obszarach przewidzianych do objęcia sanitarną kanalizacją zbiorczą, do czasu jej wybudowania, odprowadzanie ścieków do szczelnych zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe należy traktować jako rozwiązanie tymczasowe,
- oczyszczanie ścieków w przydomowych lub przyzakładowych oczyszczalniach albo odprowadzanie ścieków do szczelnych zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe jest dopuszczalne jedynie na obszarach, które z uzasadnionych ekonomicznie względów nie zostaną przewidziane do objęcia zbiorczą kanalizacją sanitarną, przy czym lokalizowanie przydomowych lub przyzakładowych oczyszczalni ogranicza się do miejsc, na których odprowadzanie ścieków do gruntu nie będzie zagrażało jakości wód podziemnych lub powierzchniowych (szczególnie w obrębie stref ochronnych ujęć i zbiorników wód powierzchniowych i podziemnych),
- dostosowanie lokalizacji nowych obiektów do struktur hydrogeologicznych,
- na terenach zurbanizowanych stosować nowe technologie, wpływające na czystość i ilość odprowadzanych ścieków, w tym budowę i modernizację urządzeń oczyszczających ścieki technologiczne,
- zakaz przekształcania studni na zbiorniki na nieczystości ciekłe,
- zachować w możliwie najpełniejszym stopniu ciągi zieleni towarzyszącej ciekom wodnym (skupiska zieleni nadwodnej, lasów łęgowych),
- kompleksowe rozwiązanie odprowadzania wód opadowych i roztopowych pochodzących z ciągów komunikacyjnych, placów i parkingów oraz oczyszczenie ich zgodnie z obowiązującymi przepisami,

- priorytet stosowania błękitno-zielonej infrastruktury celem retencji wód opadowych i roztopowych. Dla zmniejszenia ilości ścieków wprowadzanych do kanalizacji deszczowej oraz redukcji i spowolnienia spływu powierzchniowego rekomenduje się wykorzystanie wód opadowych i roztopowych w miejscu ich powstawania, m.in. poprzez stosowanie zbiorników retencyjnych na wody opadowe i roztopowe lub odpowiednio zaprojektowanych różnorodnych rozwiązań opartych na przyrodzie (BZI), np. stawy retencyjne, rowy infiltracyjne, niecki i rowy bioretencyjne, deszczowe place zabaw, ogrody deszczowe, zielone przystanki, zielone dachy, zielone fasady, nawierzchnie przepuszczalne, podłoża strukturalne. Błękitno-zielona infrastruktura może uzupełniać lub zastępować tradycyjne rozwiązania, magazynując i oczyszczając wody opadowe i roztopowe. Dobór rodzaju odpowiednich rozwiązań będzie uzależniony od wielu czynników, np. warunków lokalnych (fizjografii, charakterystyki gleb) czy istniejącego zagospodarowania.

Południowo-zachodnia oraz północna część gminy Rząśnia znajduje się w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 326 Częstochowa (E). Zaleca się na tym obszarze wysoki reżim sanitarny, realizowany poprzez ograniczanie lokalizacji inwestycji mogących mieć negatywny wpływ na przedmiot ochrony, w szczególności ograniczenie zrzutu zanieczyszczeń (substancji biogennych, organicznych i toksycznych) do gruntu i wód powierzchniowych.

3.3. System ekologiczny i walory krajobrazowe

System ekologiczny gminy, będący składową systemu wojewódzkiego i krajowego, ma za zadanie ochronę istniejących walorów przyrodniczych i zapewnienie równowagi biocenotycznej. Zawiera on charakterystyczne elementy przestrzenne, takie jak ciągi ekologiczne – które stanowią istotne powiązania o znaczeniu lokalnym, złożone z dolin mniejszych cieków. Włączenie ich w system ekologiczny zapewni im ochronę hydrologiczną. Na terenie gminy znajduje się kilka ciągów ekologicznych w obrębie dolin rzecznych Krasowej, Krętki i Nieciecz.

W celu ochrony sytemu ekologicznego i walorów krajobrazowych należy:

- zdecydowanie ograniczyć możliwość lokalizacji nowej zabudowy na terenach charakteryzujących się wysokimi walorami przyrodniczymi (w tym: w dolinach rzek: Krasowej, Krętki i Nieciecz),

- objąć ochroną przyrodniczą struktury zieleni wysokiej, średniej i niskiej, w tym wszystkich terenów stanowiących lub mogących stanowić system ponadlokalnych, ciągów i korytarzy ekologicznych, mających wpływ na funkcjonowanie przyrody i odtwarzanie jej zasobów,
- naturalne tereny zielone, znajdujące się w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów zurbanizowanych, w razie zaistnienia takiej potrzeby, zagospodarowywać na tereny: sportu, rekreacji, wypoczynku, które będą charakteryzować się dużą powierzchnią biologicznie czynną i będą w niewielkim sposób zniekształcać tereny przyrodnicze, przez co utrzymają one ciągłość systemu ekologicznego,
- zachować naturalne ukształtowanie dolin z systemem zadrzewień i zakrzewień,
- ograniczyć rozpraszanie i lokalizowanie zabudowy na terenach otwartych,
- stosować zieleń izolacyjną dla terenów szczególnie uciążliwych dla środowiska i negatywnie wpływających na krajobraz gminy.

3.4. Zasoby surowców naturalnych

Podstawę bazy surowcowej na terenie gminy stanowią złoża surowców naturalnych: złoże Bełchatów - pole Szczerców i złoże Kodrań. Zasady i warunki ich ochrony, w związku z wykonywaniem prac geologicznych i wydobywaniem kopalin, muszą uwzględniać zapisy prawa geologicznego i górniczego. Warunki zagospodarowania złoża, sposób i wielkość wydobycia, granice obszaru i terenu górniczego oraz kierunki rekultywacji powinny być zgodne z wydanymi koncesjami górniczymi.

Na terenie gminy Rząśnia zabrania się wydobywania kopalin wykonywanego inaczej niż jako koncesjonowana działalność gospodarcza, a przy eksploatacji surowców należy stosować technologie, które mają najmniejszy negatywny wpływ na środowisko.

3.5. Powietrze atmosferyczne

W celu poprawy jakości powietrza, należy zmniejszyć emisję zanieczyszczeń poprzez następujące działania:

- minimalizację emisji u źródła jego powstawania,
- utrzymanie urządzeń infrastruktury technicznej w dobrym stanie technicznym,
- ograniczenie zanieczyszczeń powstałych w tzw. ,,niskiej emisji”, czyli emisji pyłów i szkodliwych gazów pochodzącej z domowych pieców grzewczych, w

których spalanie węgla odbywa się w nieefektywny sposób, poprzez:

- ograniczenie stosowania wysokoemisyjnych paliw na rzecz paliw gazowych, olejowych i źródeł odnawialnych,
- stosowanie energooszczędnych materiałów budowlanych,
- wykonywanie termomodernizacji budynków,

- edukację ekologiczną społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii i stosowania odnawialnych źródeł energii,
- tworzenie preferencji dla lokalizacji nowych podmiotów gospodarczych, wykorzystujących przyjazne środowisku technologie wytwarzania,
- preferencje dla szerszego wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- wprowadzenie pasów zieleni wzdłuż tras komunikacyjnych,
- preferencje dla stosowania technologii eliminujących szkodliwe emisje.

3.6. Hałas

Na terenie gminy ustala się następujące zasady ochrony akustycznej:

- na terenach chronionych akustycznie (zgodnie z przepisami o ochronie środowiska) obowiązuje zakaz przekraczania norm hałasu,
- w przypadku natężonego hałasu wywołanego ruchem komunikacyjnym należy przewidzieć realizację m.in. ekranów akustycznych,
- lokalizacja nowej zabudowy mieszkaniowej powinna uwzględniać strefy ochronny akustycznej związane z występowaniem obiektów o zwiększonej uciążliwości akustycznej: np. urządzenia infrastruktury technicznej, elektrownie wiatrowe, tereny eksploatacji powierzchniowej.

Ze względu na planowane tereny rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW - ogniwa fotowoltaiczne, w studium wyznaczono strefy, w których muszą się zawrzeć wszystkie strefy ochronne, związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu terenu, wynikające z lokalizacji tych urządzeń. Przedmiotowe strefy dotyczą zwłaszcza przewidywanego oddziaływania akustycznego planowanych inwestycji i ich niekorzystnego wpływu na zabudowę mieszkaniową. Studium nie określa liczby urządzeń wytwórczych, ich konkretnej lokalizacji, mocy ani gabarytów, tym samym nie precyzuje oddziaływania związanego z ich funkcjonowaniem. Wyznaczone obszary dopuszczają swobodne rozmieszczenie ogniw fotowoltaicznych przy uwzględnieniu

granic stref, poza które nie może wykroczyć negatywne oddziaływanie (ograniczenia w zabudowie oraz zagospodarowaniu terenu) związane z ich lokalizacją. Szczegółowe określenie lokalizacji oraz zasięgu stref ochronnych nastąpi na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

3.7. Promieniowanie elektroenergetyczne

Do głównych działań jakie należy podjąć w zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym na terenie gminy Rząśnia należy zakaz lokalizowania nowych obiektów przeznaczonych na pobyt ludzi w strefach ochronnych wyznaczonych wzdłuż istniejących linii elektroenergetycznych 400 kV, 110 kV oraz 15kV. Minimalna szerokość stref wynosi:

- 52 m dla linii 400 kV (po 26 m na każdą stronę od osi linii),
- 36 m dla linii 110 kV (po 18 m na każdą stronę od osi linii),
- 15 m dla linii 15 kV (po 7,5 m w obie strony od osi linii).

Na terenach, na których występuje przekroczenie dopuszczalnego poziomu promieniowania elektromagnetycznego (rzeczywiste zmierzone poziomy promieniowania elektromagnetycznego), ustala się obowiązek dostosowania zabudowy i zagospodarowania terenu do rzeczywistych, zmierzonych poziomów promieniowania elektromagnetycznego oraz zakazuje się realizacji pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi. Dopuszcza się skablowanie napowietrznych linii elektroenergetycznych w przypadku wystąpienia takich możliwości technicznych.

3.8. Obszary ochrony przyrody

Na obszarze gminy nie planuje się ustanowienia nowych form ochrony przyrody.

W ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w stosunku do form ochrony przyrody należy wziąć pod uwagę wytyczne określone w obowiązujących przepisach, dotyczących ochrony przyrody, jak również aktualne dokumenty, określające zasady ochrony istniejących form ochrony przyrody.

3.9. Uzdrowiska

Na terenie gminy Rząśnia nie znajdują się uzdrowiska.

4. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Przepisy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami zobowiązują wszystkich obywateli do ochrony dóbr kultury, natomiast samorząd terytorialny zobowiązują do zapewnienia w tym celu warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych. Na mocy przepisów o ochronie zabytków w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy uwzględnia się w szczególności ochronę zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru, zabytków nieruchomych znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków oraz stanowisk archeologicznych. Obiekty o szczególnych walorach kulturowych i historycznych należy chronić poprzez odpowiednie działania konserwatorskie. Niniejsze studium określa podstawowy kierunek tych działań. Dla właściwego ustalenia działań z zakresu niezbędnej i pożądanej ochrony dóbr kultury celowe jest opracowanie studium ochrony i kształtowania krajobrazu dla obszaru całej gminy.

Zabiegi konserwatorskie mają na celu głównie:

- zachowanie walorów historycznych,
- wyeksponowanie regionalnej odrębności,
- eliminacje elementów zagrażających ochronie i eksponowaniu zabytków,
- zachowanie równowagi pomiędzy ochroną dóbr kultury a rozwojem przestrzennym.

W celu ochrony zabytków wpisanych do rejestru zabytków oraz ujętych w gminnej ewidencji zabytków w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy przyjąć następujące zasady:

- wszelkie działania przy zabytkach wpisanych do rejestru wymagają postępowania zgodnego z przepisami odrębnymi,
- obowiązuje priorytet zachowania, odtwarzania i eksponowania walorów zabytkowych w/w zabytków, obiekty o walorach historycznych czy architektonicznych, będące charakterystycznymi elementami historycznej zabudowy, a przede wszystkim obiekty znajdujące się w ewidencji zabytków – należy przewidzieć do trwałej adaptacji, z zachowaniem tradycyjnych dla lokalnej tradycji budowlanej form i faktur. Adaptacja i modernizacja winna odbywać się na zasadach zapewniających zachowanie istotnych dla miejscowej tradycji form architektonicznych, proporcji, detalu, materiałów i faktur wypraw zewnętrznych. W wypadku, gdy wystąpi konieczność rozbiórki zabytku

włączonego do ewidencji (uzasadniona względami technicznymi – w sytuacji, gdy nie jest możliwe opanowanie zagrożenia dla bezpieczeństwa) postępowanie takie musi być prowadzone zgodnie z przepisami o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,

- na obszarach zabytkowych i w sąsiedztwie zabytków nowa zabudowa powinna stanowić harmonijnie zakomponowaną całość z istniejącymi elementami zabudowy historycznej, uwzględniając układ, skalę, gabaryty, proporcje, sposób kompozycji i wyprawę elewacji zewnętrznych,
- wszelkie zmiany w otoczeniu i sąsiedztwie zabytków, a także na obszarach zabytkowych (w rejestrze i w ewidencji), których charakter może mieć wpływ na walory zabytków (np. ekspozycyjne) – przebudowa istniejących i budowa nowych obiektów, a także sposób zagospodarowania przestrzeni – nie mogą pogorszyć stanu zachowania zabytku ani naruszać jego wartości.

Ponadto za kierunek działania należy przyjąć:

- zachowanie i konserwację zabudowy zabytkowej i posiadającej walory kulturowe,
- zachowanie historycznego układu rozplanowania,
- zachowanie historycznych podziałów własnościowych,
- zachowanie komponowanych układów terenowych i zaprojektowanej zieleni,
- usunięcie dysharmonizujących nawarstwień.

W studium wyznacza się strefy ochrony konserwatorskiej „A”, „B” i „E”, obejmujące tereny charakteryzujące się wysokimi wartościami kulturowymi i krajobrazowymi.

Celem ochrony w ramach strefy ścisłej ochrony konserwatorskiej „A” jest zachowanie walorów architektonicznych obiektów oraz ochrona historycznego rozplanowania ulic, placów, usytuowanie i gabaryty budynków. Zagospodarowanie, prowadzenie badań, prac i robót oraz podejmowanie innych działań związanych z obiektami zabytkowymi wpisanymi do rejestru zabytków winno odbywać się zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. W strefie tej obowiązuje priorytet zachowania, odtwarzania i eksponowania walorów zabytkowych. Gabaryty budynków (modernizowanych lub nowych), kształt dachu i kierunek kalenicy winny nawiązywać do obiektów sąsiednich, tak aby tworzyły jednorodne zespoły przestrzenne w celu utrzymania charakteru miejscowości. Dla elewacji budynków należy stosować wyłącznie materiały tradycyjne z całkowitym

zakazem stosowania sidingu i terakoty. W obrębie zieleni publicznej oraz w pasie drogowym powinien obowiązywać zakaz lokalizacji wielkoformatowych reklam.

Strefa ochrony konserwatorskiej „B" obejmuje się układy rozplanowania miejscowości Rząśnia i Stróża, obejmujące obszary o bardzo dobrze zachowanej historycznej strukturze przestrzennej, tj. szczególnie rozplanowanie ulic. Przedmiotem ochrony jest rozplanowanie ulic, placów i dróg w historycznych liniach rozgraniczających, historyczne linie zabudowy, granice podziałów własnościowych, historyczna zabudowa miejska (w tym obiekty wpisane do rejestru zabytków i gminnej ewidencji zabytków), charakter wnętrz miejskich określony przez elementy nawiązujące do lokalnej tradycji kształtowania zabudowy: gabaryty budynków, podziały elewacji, proporcje otworów, formy i pokrycie dachów oraz powiązania widokowe, zespoły zieleni zabytków, skala i tradycje kształtowania zabudowy. W granicach strefy obowiązuje zachowanie historycznych układów ruralistycznych. Analogicznie jak w strefie „A" gabaryty budynków (modernizowanych lub nowych), kształt dachu i kierunek kalenicy winny nawiązywać do obiektów sąsiednich, tak aby tworzyły jednorodne zespoły przestrzenne w celu utrzymania charakteru miejscowości. Dla elewacji budynków należy stosować wyłącznie materiały tradycyjne z całkowitym zakazem stosowania sidingu i terakoty. W obrębie zieleni publicznej oraz w pasie drogowym powinien obowiązywać zakaz lokalizacji wielkoformatowych reklam.

Strefa ochrony ekspozycji „E" obejmuje tereny zlokalizowane w sąsiedztwie kościołów: w Białej, Stróży i Rząśni, które stanowią wyraźne dominanty wśród obszarów zabudowy mieszkaniowej. W strefie ochrony ekspozycji pojedynczych obiektów architektonicznych ważne jest przede wszystkim eksponowanie ich sylwet z zachowaniem osi widokowych oraz dbałością o bezpośrednie sąsiedztwo obiektu. W granicach stref „E" obowiązuje całkowity zakaz lokalizacji zabudowy zmieniającej charakter panoramy (np. wyższych od wieży kościelnej). Ustala się także obowiązek pielęgnacji drzewostanu – tak by stanowił element uzupełniający panoramę i nie przysłaniał głównych elementów panoramy. Za priorytet uznaje się świadome kształtowanie panoramy – z uwzględnieniem sylwety wsi, wprowadzeniem akcentów, planów widokowych oraz eliminacja obiektów degradujących przestrzeń. W miejscowości Rząśnia dodatkowo obowiązuje zakaz realizacji zabudowy przysłaniającej panoramę osi strony południowej.

Na obszarze lokalizacji zabytku archeologicznego realizację robót ziemnych lub dokonywanie zmiany charakteru dotychczasowej działalności, należy przeprowadzić

badania archeologiczne zgodnie z przepisami odrębnymi dotyczącymi ochrony zabytków. W ramach wyznaczonych stref ochrony archeologicznej nakazuje się przeprowadzenie badań archeologicznych w formie nadzoru archeologicznego przy realizacji robót ziemnych lub dokonaniu zmiany dotychczasowej działalności wiążącej się z naruszeniem struktury gruntu. Wydanie pozwolenia na nadzór archeologiczny regulują przepisy odrębne.

5. Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej

Istotnym czynnikiem rozwoju społeczno-gospodarczego jest odpowiednia infrastruktura. Stanowi ona fundament dla wszelkiej działalności gospodarczej oraz wyznacznik warunków życia i pracy ludności. Infrastruktura zawsze warunkuje ten rozwój, a w niektórych przypadkach może nawet go stymulować. Niewystarczające wyposażenie infrastrukturalne wpływa niekorzystnie na:

- zainteresowanie potencjalnych inwestorów zarówno w dziedzinie produkcji, jak i usług,
- powstawanie inicjatyw lokalnych, dotyczących tzw. małej przedsiębiorczości,
- możliwości wykorzystania walorów turystycznych i rekreacyjnych,
- produkcję rolną, jej jakość i wykorzystanie surowców rolniczych oraz zasobów pracy na wsi.

5.1. Układ komunikacyjny

Na układ komunikacyjny gminy składa się: droga wojewódzka Nr 483 i drogi powiatowe, uzupełnione przez sieć dróg gminnych oraz wewnętrznych. Sieć drogowa zapewnia dobrą dostępność do terenów zurbanizowanych i możliwość ich właściwego skomunikowania.

Ponadto w ramach istniejącego układu, w celu poprawy płynności ruchu i zwiększenia bezpieczeństwa, przewiduje się:

- przebudowę i modernizację drogi wojewódzkiej oraz dróg powiatowych i gminnych do wymaganych parametrów,
- budowę sieci dróg dojazdowych wewnątrz nowo wyznaczonych terenów zabudowy,
- przebudowę skrzyżowań w celu zwiększenia poziomu bezpieczeństwa,
- budowę ścieżek rowerowych.

Zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami, sieć drogowa powinna zostać sparametryzowana. Wytyczne studium w tym zakresie dotyczą w szczególności szerokości pasa drogowego uzależnionego od klasy drogi. Klasy dróg powinno się przyjmować zgodnie z przepisami dotyczącymi dróg publicznych.

Poza drogami wskazanymi na załączniku graficznym studium, w zależności od potrzeb społeczności lokalnej, możliwa jest realizacja nowych dróg, których przebieg zostanie ustalony w drodze decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu lub w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Uzupełnienie sieci dróg publicznych stanowi struktura dróg wewnętrznych przeważnie o nawierzchniach gruntowych i zmiennej szerokości pasa drogowego pełniących drugorzędną rolę w układzie komunikacyjnym gminy.

Zakłada się rozwój systemu przewozów pasażerskich poprzez istniejący układ linii autobusowych, które łączą przedmiotowy obszar z najważniejszymi ośrodkami powiatu oraz województwa.

W południowej części gminy Rząśnia przebiega linia kolejowa Nr 146 relacji Wyczerpy – Chorzew Siemkowice, w miejscowości Biała znajduje się stacja kolejowa.

5.2. Infrastruktura techniczna

5.2.a. Zaopatrzenie w wodę

Istniejąca sieć wodociągowa, bazująca na ujęciu w Rząśni, nie zapewnia zwodociągowania wszystkich miejscowości na terenie gminy, dlatego w najbliższych latach planowana jest budowa nowego ujęcia wody. Wraz z przeznaczaniem nowych terenów pod zabudowę konieczne jest podjęcie działań, zmierzających do jak najszybszej rozbudowy sieci wodociągowej. W dalszym rozwoju należy uwzględnić działania na rzecz: utrzymania sprawności systemów wodociągowych, likwidacji punktów krytycznych z punktu widzenia awaryjności, usprawnienia technologii uzdatniania wody, racjonalnej i oszczędnej gospodarki zasobami wód oraz zapewnienia odpowiedniej ilość wody dla celów przeciwpożarowych, określonej w przepisach dotyczących zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych.

W rejonach oddalonych od sieci wodociągowej oraz w przypadku użytkowania wody do celów niewymagających wody uzdatnionej (w tym m.in. dla rolnictwa) pobór wody odbywać się będzie z istniejących lub perspektywicznych indywidualnych ujęć wody podziemnej.

5.2.b. Kanalizacja

Rozwój przestrzenny gminy w najbliższych latach pociągnie za sobą zwiększone zapotrzebowanie na wodę, a tym samym proporcjonalny będzie wzrost wytwarzanych ścieków. W związku z tym konieczny jest rozwój sieci kanalizacji sanitarnej, dostosowany do zachodzących zmian. Najważniejszymi inwestycjami z zakresu gospodarki ściekami będzie budowa oczyszczalni ścieków w miejscowościach: Biała i Kodrań-Kopy, rozbudowa istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej oraz wyposażenie w sieć kanalizacyjną kolejnych obszarów. W miejscach, gdzie budowa zbiorczych systemów będzie technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona, zakłada się, że odprowadzanie ścieków odbywać się będzie do przydomowych lub przyzakładowych oczyszczalni ścieków albo do szczelnych zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe.

Podczas budowy kanalizacji sanitarnej zostanie zaprojektowana i wykonana kanalizacja deszczowa ze szczególnym uwzględnieniem obszarów zwartej zabudowy mieszkaniowej, usługowej oraz terenów produkcyjno-usługowych. Należy przewidzieć odprowadzanie wód opadowych i roztopowych pochodzących z ciągów komunikacyjnych, placów i parkingów oraz oczyszczenie ich zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Sieć kanalizacji deszczowej może uzupełniać lub zastępować błękitno-zielona infrastruktura, która poprzez odpowiednio zaprojektowane różnorodne rozwiązania oparte na przyrodzie, magazynuje i oczyszcza wody opadowe i roztopowe.

5.2.c. Zaopatrzenie w energię elektryczną

W związku z przeznaczeniem nowych terenów pod zabudowę przewiduje się rozbudowę sieci elektroenergetycznej. Dla zaopatrzenia w energię terenów planowanych pod zainwestowanie, niezbędne jest przeznaczenie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego powierzchni pod stacje transformatorowe i linie elektroenergetyczne.

Na terenach, których walory estetyczne powinny być podkreślone, sieć rozdzielczą wykonywać należy w wersji kablowej. Należy także podejmować działania zmierzające do systematycznej modernizacji i rozbudowy infrastruktury elektroenergetycznej, mającej na celu zaspokojenie potrzeb, ujawniających się wraz z sukcesywnym rozwojem przestrzennym gminy i jej aktywizacją gospodarczą.

W ramach prowadzonych prac, związanych z przebudową i rozbudową sieci

drogowej oraz infrastruktury technicznej na terenie gminy, należy dążyć do kablowania istniejących napowietrznych linii elektroenergetycznych i napowietrznych linii oświetlenia ulicznego.

Wzdłuż napowietrznych linii elektroenergetycznych ustala się strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie i zagospodarowaniu terenu: o szerokości 52 m (po 26 m w obie strony od osi linii) dla linii 400 kV, o szerokości 36 m (po 18 m w obie strony od osi linii) dla linii 110 kV i o szerokości 15 m (po 7,5 m w obie strony od osi linii) dla linii 15 kV, w stosunku do których wszelkie ograniczenia w zabudowie i zagospodarowaniu terenu zostaną określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Najistotniejszą dla systemu elektroenergetycznego inwestycją, przewidzianą w studium, jest realizacja urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii. Wskazane przedsięwzięcia pociągną za sobą wzbogacenie systemu energetycznego oraz spowodują wzrost udziału czystej energii uzyskiwanej ze źródeł odnawialnych. Planowane inwestycje wymuszą rozbudowę istniejących sieci, a jej zakres będzie odpowiadał planowanej mocy przyłączeniowej ww. źródeł.

5.2.d. Odnawialne źródła energii

Ze względu na konieczność obniżenia emisyjności sektora energetycznego oraz potrzebę dywersyfikacji wytwarzania energii zakłada się rozwój na terenie gminy odnawialnych źródeł energii, które stanowią alternatywę dla tradycyjnych, nieodnawialnych nośników energii (paliw kopalnych), w zakresie produkcji energii elektrycznej i wytwarzania ciepła. Rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii jest jednym z podstawowych kierunków polskiej polityki energetycznej (*Polityka energetyczna Polski do 2030 roku, M.P. z 2010 r. nr 2, poz. 11*).

W celu intensyfikacji ilości energii produkowanej ze źródeł odnawialnych w studium wskazuje się lokalizację terenów rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW - ogniwa fotowoltaiczne wraz z ich strefami ochronnymi związanymi z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu. Wskazane przedsięwzięcia pociągną za sobą wzbogacenie systemu energetycznego oraz spowodują wzrost udziału czystej energii uzyskiwanej ze źródeł odnawialnych.

W studium wrysowano także strefy, w których ograniczeniu podlega lokalizacja funkcji mieszkaniowej, wyznaczonych zgodnie z ustawą z dnia 20 maja 2016 r. o

inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych.

5.2.e. Zaopatrzenie w gaz

Gmina Rząśnia nie posiada linii przesyłowych gazu. W przyszłości przewiduje się rozwój infrastruktury gazowniczej (sieć dystrybucyjna wraz z przyłączami, stacja redukcyjno-pomiarowa).

5.2.f. Zaopatrzenie w ciepło

W gminie Rząśnia nie funkcjonuje zorganizowany system zaopatrzenia w ciepło. Sposób ogrzewania budynków opiera się na wykorzystaniu lokalnych źródeł ciepła, w ostatnich latach kilkaset pieców węglowych starej generacji uległo wymianie na proekologiczne urządzenia grzewcze. W celu ograniczenia szkodliwej emisji spalin powinna być kontynuowana dalsza modernizacja/wymiana źródeł ciepła, a kolejnym krokiem do stworzenia ekologicznie czystego obszaru powinno stać się wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii.

5.2.g. Gospodarka odpadami

Najważniejszym zadaniem strategicznym gminy w zakresie gospodarki odpadami jest ograniczenie do minimum negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko oraz maksymalny wzrost ich gospodarczego wykorzystania. Służyć temu ma szereg przedsięwzięć, w tym:

- zapobieganie powstawaniu odpadów realizowane poprzez:
  - stosowanie czystych technologii produkcji,
  - selektywną zbiórkę odpadów i powtórne wykorzystanie;
- program działań edukacyjnych, którego celem będzie stworzenie kontaktu ze społeczeństwem i przekazanie mu obrazu potrzeb, zachowań i celów, jakim jest reorganizacja i wdrożenie nowoczesnej gospodarki odpadami;
- rozbudowa istniejącego systemu gospodarki odpadami.

Za główne cele gospodarki odpadami realizowanymi na terenie gminy należy uznać:

- objęcie wszystkich mieszkańców gminy zorganizowaną selektywną zbiórką odpadów komunalnych,
- wdrożenie na obszarze gminy przydomowych metod kompostowania odpadów kuchennych ulegających biodegradacji oraz odpadów zielonych,
- organizacja i rozwijania systemu zbierania odpadów wielkogabarytowych,

- organizacja i rozwijania systemu zbierania odpadów budowlanych,
- wdrożenie systemu ewidencji rodzaju i ilości odpadów przemysłowych na terenie gminy,
- wdrażanie nowoczesnych technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym metod termicznego przekształcania odpadów,
- wdrożenie systemu edukacji ekologicznej w zakresie gospodarki odpadami,
- utworzenie ponadgminnych struktur gospodarki odpadami komunalnymi, dla realizacji wspólnych przedsięwzięć (we współpracy z powiatem).

Objęcie wszystkich mieszkańców gminy zbiórką odpadów pomoże wyeliminować niekontrolowane wprowadzanie odpadów komunalnych do środowiska, czyli zapobiegnie powstawaniu tzw. „dzikich wysypisk", dlatego też należy podjąć restrykcyjne działania polegające na karaniu osób i podmiotów gospodarczych składujących swoje odpady w miejscach innych niż wyznaczone do tego celu.

5.2.h. Telekomunikacja

Przewiduje się rozwój sieci teleinformatycznych, w tym budowę sieci światłowodowych i objęcie nowo wyznaczonych terenów zintegrowanym systemem telekomunikacyjnym, połączonym z systemami sieci wojewódzkiej i krajowej, z zachowaniem wymogów ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych. Dla zwiększenia dostępności sieci internetowej i rozwoju społeczeństwa informacyjnego, wskazuje się na rozwój szerokopasmowego dostępu do internetu.

Wszelkie zakazy i ograniczenia określone w niniejszym studium nie dotyczą realizacji inwestycji celu publicznego z zakresu łączności.

6. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym

W gminie Rząśnia przewiduje się realizację następujących celów publicznych o znaczeniu lokalnym:

- budowę oczyszczalni ścieków w miejscowości Biała,
- budowę, przebudowę i modernizację dróg gminnych i konieczne w tym zakresie ukształtowanie dróg w nowych liniach rozgraniczających stosownie do obecnych i przyszłościowych kategorii dróg.

7. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1

Na obszarze gminy Rząśnia nie występują przedsięwzięcia umieszczone w programach zadań rządowych.

Planowane inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym zgodnie z ustaleniami Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego:

- prace na linii kolejowej nr 146 na odcinku Wyczerpy - Chorzew Siemkowice,
- modernizacja konstrukcji istniejących budynków i budowa nowych o konstrukcjach odpornych na zalanie. Uszczelnianie budynków, stosowanie materiałów wodoodpornych. Trwałe zabezpieczenie terenu wokół budynków. Wdrożenie i realizacja programu dopłat dla właścicieli budynków przeznaczonych do umocnienia w obszarze zagrożenia powodzią o Q1%,
- budowa i usprawnienie lokalnych systemów ostrzegania przed powodziami. Wprowadzenie Elektronicznego Systemu Ostrzegania Powodziowego.

8. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości oraz obszary przestrzeni publicznej.

Katalog przypadków, kiedy sporządzenie planu miejscowego jest obligatoryjne obejmuje:

- obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziałów (na podstawie art. 10 ust. 2 pkt 8 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym) – na obszarze gminy nie przewiduje się rozmieszczenia takich obszarów;
- strefę „A” ochrony uzdrowiskowej w przypadku uzyskania przez gminę decyzji ministra właściwego do spraw zdrowia potwierdzającej możliwości prowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego na swoim obszarze (na podstawie art. 38b ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz gminach uzdrowiskowych) – na obszarze gminy

brak strefy „A” ochrony uzdrowiskowej;

- nieruchomości zajętych pod byłe lotniska wojskowe, przekazanych właściwym jednostkom samorządu terytorialnego (na podstawie art. 98 ust 2 ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o Agencji Mienia Wojskowego) – na obszarze gminy brak jest takich nieruchomości;
- tereny objęte planem generalnym, tj. planem generalnym lotniska użytku publicznego stanowiącym plan rozwoju tego lotniska (na podstawie art. 55 ust. 9 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. Prawo Lotnicze) – na obszarze gminy brak istniejącego oraz planowanego lotniska użytku publicznego;
- tereny byłych hitlerowskich obozów zagłady (na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady) – na obszarze nie występują tereny byłych hitlerowskich obozów zagłady;
- obszary, na których utworzono park kulturowy (na podstawie art. 16 ust. 6 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami) – na obszarze gminy brak istniejących parków kulturowych.

Przestrzeń publiczna to obszar mający szczególne znaczenie dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjające nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne. Wspólnie użytkowana i kształtowana przestrzeń przez lokalną społeczność jest podstawą jej istnienia, integracji oraz rozwoju sąsiadujących z nią terenów. Wyznaczone w studium obszary przestrzeni publicznej obejmują tereny zlokalizowane w centrum miejscowości Rząśnia oraz teren parku w Stróży, wskazane obszary przestrzeni publicznej są objęte miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

9. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne

Gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego na obszarach przeznaczonych do zabudowy na których przewiduje się zmianę dotychczasowego zagospodarowania. Granice obszarów wymagających zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne przedstawiono na rysunku studium.

10. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Atrakcyjność krajobrazu naturalnego, obszary leśne, rozległe użytki zielone oraz pola czy doliny rzeczne stanowią dobro gminy, o które należy zadbać w odpowiedni sposób. Dbałość o ład przestrzenny należy do zadań samorządu terytorialnego, a uporządkowanie przestrzeni rolno-leśnej powinno polegać na docelowym określeniu na terenie gminy sposobu użytkowania gruntów o kierunku rolnym lub leśnym, poprzez wyznaczenie linii rozgraniczającej lasy oraz grunty przewidziane do zalesienia, od gruntów przeznaczonych wyłącznie na cele rolne. Przebieg granicy rolno-leśnej powinien być wyznaczony w oparciu o warunki glebowo-przyrodnicze oraz naturalne granice fizjograficzne i wprowadzony do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy Rząśnia.

10.1. Rolnicza przestrzeń produkcyjna

Ustala się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego terenów rolnych:

- ograniczenie do minimum przeznaczania gleb chronionych na cele nierolnicze,
- wykorzystanie terenu na cele produkcji rolniczej, ze znacznym udziałem gospodarki polowej,
- poprawianie wartości użytkowej gleb oraz zapobieganie obniżania ich produkcyjności,
- rozwój rolnictwa ekologicznego, szczególnie na gruntach najwyższych klas,
- zmianę struktury agrarnej (zwiększenie średniej wielkości gospodarstw),
- dopuszcza się lokalizację rozproszonej zabudowy zagrodowej oraz adaptację istniejących siedlisk z możliwością budowy, rozbudowy, przebudowy i nadbudowy budynków oraz budowy budowli rolniczych,
- przy budowie, rozbudowie lub modernizacji obiektów związanych z działalnością rolniczą, a także innych obiektów budowlanych, należy stosować takie rozwiązania, które ograniczają skutki ujemnego oddziaływania na grunty,
- utrzymanie tras komunikacyjnych i ciągów infrastruktury technicznej z dopuszczeniem ich uzupełnień w niezbędnym zakresie,
- zakaz zrzutu ścieków do rowów melioracyjnych i bezpośrednio do gleby,
- zachowanie istniejącej sieci rowów i systemów drenarskich zapewniających prawidłowe funkcjonowanie odwodnienia i odbioru wód; przy zmianie ich

przeznaczenia konieczna jest kompleksowa przebudowa sieci drenarskich, pod nadzorem organu właściwego w sprawie ochrony urządzeń melioracji wodnych;

oraz terenów trwałych użytków zielonych i zadrzewień występujących w ramach terenów rolnych:

- ochrona przyrodniczej struktury zieleni wysokiej, średniej i niskiej, cieków, użytków ekologicznych, w tym wszystkich terenów stanowiących lub mogących stanowić system lokalnych ciągów i korytarzy ekologicznych, mających wpływ na funkcjonowanie przyrody i odtwarzanie jej zasobów poprzez zdecydowane ograniczenie zabudowy,
- utrzymanie istniejących kompleksów zadrzewień śródpolnych wraz z możliwością ich powiększenia,
- stosowanie biologicznej obudowy cieków, rozwijanie istniejących i tworzenie nowych pasów zarośli i zadrzewień wzdłuż rowów, drobnych cieków i dróg polnych dla funkcji wodo- i wiatrochronnej,
- dla części dolin znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie terenów zurbanizowanych, w razie zaistnienia takiej potrzeby, zaleca się ich przekształcenie w tereny zieleni niskiej, urządzonej ogólnodostępnej z przeznaczeniem dla potrzeb rekreacji,
- dopuszcza się adaptację istniejącej, rozproszonej zabudowy, tj. rozbudowę, przebudowę, nadbudowę i budowę budynków w ramach istniejącego siedliska,
- dopuszcza się niezbędne urządzenia z zakresu gospodarki wodnej i rolniczej,
- zapewnienie możliwości dojazdu do wód powierzchniowych i do urządzeń melioracyjnych,
- rozwój komunikacji i niezbędnej infrastruktury technicznej, warunkuje się spełnieniem wymagań w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego i krajobrazu, zróżnicowanych w zależności od położenia i cech poszczególnych fragmentów terenu,
- zakaz wypalania użytków zielonych,
- obszary dolin rzecznych, cieków i obniżeń powinny pozostać w dotychczasowym użytkowaniu jako tereny otwarte, umożliwiające przewietrzenie terenu,
- tereny te mogą być wykorzystywane dla turystyki i wypoczynku, przy zachowaniu następujących zasad:
    - ruch turystyczny pieszy, powinien odbywać się na wyznaczonych

ścieżkach,
- ruch turystyczny rowerowy i konny powinien być ograniczony do wyznaczonych i odpowiednio urządzonych tras,
- dopuszcza się urządzanie punktów widokowych i miejsc odpoczynku.

10.2. Leśna przestrzeń produkcyjna

Tereny leśne bez względu na formę własności, pełnią funkcje ochronne, gospodarcze i turystyczno-wypoczynkowe. Ustala się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego dla terenów leśnych (lasów państwowych i prywatnych):

- ochronę istniejących ekosystemów leśnych i zadrzewień śródpolnych wraz z możliwością powiększenia w oparciu o obowiązujące przepisy,
- prowadzenie gospodarki leśnej z uwzględnieniem ostoi gniazdowania i bytowania ptactwa (łącznie z zachowaniem drzew dziuplastych),
- na terenach leśnych dopuszcza się tworzenie polan śródleśnych i realizację cieków melioracyjnych,
- dopuszcza się przeprowadzenie, w razie braku innych możliwości, obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej (najlepiej z wykorzystaniem istniejących dróg, duktów i przecinek),
- w odniesieniu do dróg i szlaków stosuje się odpowiednio przepisy, jak dla dróg dojazdowych i pożarowo-leśnych,
- ochronę gleb leśnych,
- ograniczenia stosowania środków chemicznych,
- wykorzystanie terenów dla potrzeb turystyki i wypoczynku, z wykluczeniem rozwoju funkcji osadniczych, przy zachowaniu następujących zasad:
    - ruch turystyczny pieszy powinien odbywać się na wyznaczonych trasach, z określeniem rejonów swobodnej penetracji terenu, uzgodnionych z właściwym Nadleśnictwem,
    - ruch turystyczny powinien być ograniczony do wyznaczonych przez właściwe Nadleśnictwo i odpowiednio urządzonych tras śródleśnych,
    - dopuszcza się urządzanie punktów widokowych i miejsc wypoczynku,
    - rozwój urządzeń związanych z turystyką, wypoczynkiem i sportem, a także niezbędnych urządzeń z zakresu gospodarki leśnej oraz komunikacji i infrastruktury technicznej warunkuje się spełnieniem

wymogów w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego i krajobrazu.

Powyższe ustalenia mają na celu ochronę terenów wartościowych oraz zobowiązania właścicieli do zachowania odpowiedniej równowagi w ekosystemach, kształtowania ich równowagi i naturalnej odporności. Realizacja powyższych zasad ma na celu wyrównanie i ujednolicenie stanu systemów lasów prywatnych do lepszych jakościowo lasów państwowych.

12. Obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2

Na terenie gminy Rząśnia nie wyznacza się obszarów rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2.

13. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią, obszary osuwania się mas ziemnych, osiadania terenu i drgań sejsmicznych

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią wyznaczono w północno-zachodniej i południowej części gminy, w dolinie rzeki Nieciecz. Zostały one wskazane na rysunku Studium w oparciu o mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego.

Sposób zagospodarowania wskazanych obszarów musi uwzględniać przepisy Prawa Wodnego, a w szczególności obowiązujące zakazy.

W celu zminimalizowania szkód powstałych w wyniku powodzi lub podtopień należy regularnie dbać o sprawność urządzeń melioracyjnych, które są jednym z elementów systemu infrastruktury zapobiegających powodziom oraz realizować założenia ujęte w Wojewódzkim Programie Małej Retencji dla województwa łódzkiego wraz z Aneksem poprzez budowę projektowanego zbiornika retencyjnego „Ławiana".

Na obszarze gminy nie występują obszary naturalnych zagrożeń geologicznych, w szczególności obszary narażone na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych.

Teren gminy znajduje się w zasięgu leja depresji spowodowanego odkrywkową eksploatacją węgla brunatnego, co przyczynia się do obniżenia zwierciadła wód podziemnych zasilających cieki. Według stanu na grudzień 2019 r. gmina Rząśnia znajduje się w zasięgu wpływu odwodnienia i pozostanie w zasięgu leja depresji KWB Bełchatów zgodnie z prognozą do 2025 r., zawartą w „Operacie wodnoprawnym na odwodnienie Zakładu Górniczego KWB Bełchatów".

W wyniku prowadzonego przez kopalnię odwodnienia może dochodzić do

procesów osiadania powierzchni terenu. Przedstawione na rysunku studium prognozowane wartości osiadań gruntu należy uwzględnić przy sporządzaniu planów miejscowych.

Zasięg i skalę procesów sejsmicznych wywołanych przemieszczaniem mas ziemnych i skalnych w ramach eksploatacji węgla brunatnego określają wskazane na rysunku studium izolinie szczytowych prędkości drgań gruntu PGV, których wartości należy uwzględnić przy sporządzaniu planów miejscowych.

14. Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny

Na terenie gminy nie występują obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny.

15. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. z 2015 r. poz. 2120)

W gminie Rząśnia nie występują obszary pomników zagłady i ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady.

16. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

Na terenie gminy nie wyznacza się terenów wymagających przekształceń i rehabilitacji.

Na terenie gminy Rząśnia do obszarów wymagających rekultywacji zalicza się tereny w zasięgu granicy obszaru górniczego Pole Szczerców I - w przypadku likwidacji zakładu górniczego przedsiębiorca zobowiązany będzie do przeprowadzenia rekultywacji gruntów i zagospodarowania terenów po działalności górniczej. Rekultywacja powinna być prowadzona zgodne z wydanymi koncesjami górniczymi. Pożądanym przez gminę kierunkiem rekultywacji zwałowiska byłby taki, który dałby możliwość wykorzystania go do celów obsługi turystyki, np. w postaci stoku narciarskiego. Projekt techniczny rekultywacji szczegółowej zwałowiska zewnętrznego P/Szczerców - 2013 zakłada rekultywację zwałowiska częściowo w kierunku leśnym

(zbocze południowe), częściowo teren będzie zadarniony i zagospodarowany w formie ukształtowanej powierzchni trasy narciarskiej (zbocze północne).

Na terenie gminy nie wyznacza się terenów wymagających remediacji.

17. Obszary zdegradowane

Na obszarze gminy Rząśnia nie występują obszary zdegradowane.

18. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych

Na obszarze gminy Rząśnia do terenów zamkniętych, zgodnie z Decyzją nr 3 Ministra Infrastruktury z dnia 24 marca 2014 r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych (Dz. Urz. MIiR poz. 25 ze zm.), zaliczono tereny zlokalizowane pod liniami kolejowymi.

19. Obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym

W granicach gminy nie wyznacza się obszarów funkcjonalnych o znaczeniu lokalnym.

IV PODSUMOWANIE

1. Polityka funkcjonalno-przestrzenna

Sporządzenie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest niezbędnym ogniwem procesu planowania przestrzennego, który ustawowo jest postępowaniem ciągłym. Studium, jako etap poprzedzający plany miejscowe, wskazuje zakres możliwości realizacji przedsięwzięć planistycznych, idei i zamierzeń rozwoju oraz ograniczeń czy ochrony, w bliższej i dalszej perspektywie czasowej.

W trakcie opracowywania niniejszego dokumentu kierowano się zasadą zrównoważonego rozwoju. Dokument ten spełnia jego podstawowe kryteria:

- cele społeczne realizowane przez takie kształtowanie struktur przestrzennych, aby umożliwić społeczeństwu stopniowe osiąganie poprawy jakości życia, poprzez proporcjonalne rozmieszczenie ludności w stosunku do miejsc pracy i układów osadniczych, zachowanie prawidłowych relacji funkcjonalno-przestrzennych między ośrodkami zamieszkania, pracy, odpoczynku, usług i administracji, wskazanie korzystnego techniczno-przestrzennego standardu środowiska człowieka,
- cele kulturowe osiągane przez takie kształtowanie struktur przestrzennych, które chronią istniejące dziedzictwo kulturowe przed zniszczeniem lub dewastacją, poprzez powiązanie obiektów historycznych z krajobrazem naturalnym i wkomponowanie ich we współczesne struktury funkcjonalno-przestrzenne oraz tworzenie nowych istotnych wartości kulturowych,
- cele ekologiczne osiągane przez kształtowanie struktur przestrzennych hamujących dewastację środowiska i tworzących warunki umożliwiające jego aktywną ochronę poprzez zgodność charakteru i struktury zagospodarowania przestrzennego z cechami i walorami środowiska przyrodniczego, zgodność intensywności zagospodarowania z naturalną chłonnością środowiska oraz jego odpornością na zniszczenia, eksponowanie wartości krajobrazowych i ich harmonijne łączenie z

zagospodarowaniem, tworzenie warunków zapewniających ochronę unikatowych wartości środowiska oraz umożliwiających odzyskanie utraconej równowagi ekologicznej,

- cele ekonomiczne osiągane przez kształtowanie struktur przestrzennych tworzących warunki wzrostu efektywności gospodarowania poprzez racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych i istniejącego majątku, kształtowanie elastycznych struktur przestrzennych, podatnych na dalszy rozwój, kształtowanie układów przestrzennych, których struktura zwiększa sprawność i niezawodność funkcjonowania.

Po przeprowadzeniu analiz uwarunkowań i dokonaniu waloryzacji obszaru gminy określona została polityka funkcjonalno-przestrzenna. Plansza „Kierunki zagospodarowania, polityka funkcjonalno-przestrzenna", przedstawia lokalizację i zasięg poszczególnych terenów wraz z przypisanymi do nich funkcjami. Szczegółowe ustalenie przeznaczenia danego terenu nastąpi w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, z wymaganą dla tych opracowań precyzją i stopniem dokładności. Wszelkie działania przestrzenne na obszarach nie objętych obowiązkiem sporządzenia planu, wymagają wyprzedzających działań planistycznych obejmujących obowiązkowo obszar docelowy wraz ze strefą kontekstu przestrzennego.

2. Objaśnienie zmian w nowym opracowaniu w stosunku do poprzedniej edycji studium

Różnice pomiędzy niniejszą edycją Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rząśnia, a poprzednią, zatwierdzoną Uchwałą Nr IV/8/2010 Rady Gminy Rząśnia z dnia 28 grudnia 2010 r., zmienioną Uchwałą Nr XXXIV/205/2017 Rady Gminy Rząśnia z dnia 4 sierpnia 2017 r. w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rząśnia, wynikają przede wszystkim z konieczności uaktualnienia zawartych danych oraz zakresu problematyki, jaka powinna zostać uwzględniona w w/w opracowaniu zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, jakie zaszły na przestrzeni ostatnich lat, sprawiły, że obowiązujący dotychczas dokument utracił swoją aktualność.

W trakcie opracowania uwzględnione zostały wszystkie elementy zagospodarowania przestrzennego obszaru gminy, tj. rolnictwo, leśnictwo, produkcja, turystyka i rekreacja, mieszkalnictwo, usługi, infrastruktura techniczna i komunikacja. W studium podjęto zagadnienia dotyczące ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz ustalono generalne zasady przebudowy układu przestrzenno – funkcjonalnego.

Do najważniejszych zmian należy zaliczyć:

- aktualizację danych dotyczących uwarunkowań środowiskowych, kulturowych oraz infrastrukturalnych,
- wyznaczenie obszarów szczególnego zagrożenia powodzią,
- wyznaczenie nowych oraz weryfikacja istniejących terenów przeznaczonych pod zabudowę,
- wyznaczenie terenów rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW - ogniwa fotowoltaiczne wraz z ich strefami ochronnymi,
- wrysowanie stref w których ograniczeniu podlega lokalizacja funkcji mieszkaniowej, wyznaczonych zgodnie z ustawą z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych.

3. Wpływ uwarunkowań na ustalenie kierunków i zasad zagospodarowania przestrzennego

Przy opracowaniu Studium kierowano się kryteriami wynikającymi ze stanu istniejącego, szeregu uwarunkowań, w tym przepisów odrębnych - szczególnie w zakresie ochrony środowiska, ochrony przyrody, dóbr kultury, ochrony kompleksów gleb oraz zapewnieniem bezpieczeństwa mieszkańców. Rozstrzygnięcia planistyczne nastąpiły przede wszystkim przy uwzględnieniu wymogów ładu przestrzennego i zapewnienia zrównoważonego rozwoju. Oznacza to, że tereny budowlane wyznaczone zostały przy zachowaniu wartości przyrodniczych, krajobrazowych oraz środowiska kulturowego. Przy sporządzaniu Studium uwzględniono dotychczasową politykę przestrzenną wynikającą z opracowań planistycznych.

Jako zasadę przyjęto ochronę i rozwój oraz przekształcenia i intensyfikację istniejących walorów i zjawisk. Jako wartości rozwojowe wprowadza się: stopniowe przekształcanie rozproszonej zabudowy w zwarte zespoły w obrębie miejscowości, wspieranie różnych form aktywności gospodarczej wspomagające rozwój społeczno-

gospodarczy oraz uaktywnienie gospodarcze wyznaczonych terenów usługowych i produkcyjnych. Realizacja zadań powinna obejmować różne perspektywy czasowe, niejednokrotnie determinowane czynnikami będącymi poza władzą samorządu gminy.

Koncepcja zawarta w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rząśnia" wskazuje na wzrost aktywności gospodarczej, dostosowanej do zmiennych uwarunkowań i potrzeb, a jednocześnie chroni i rozwija istniejące walory przyrodniczo-kulturowe i wskazuje możliwość polepszenia warunków życia jej mieszkańców oraz podnoszenia rangi gminy w strukturze powiatu.

4. Interpretacja zapisów i ustaleń studium

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego nie jest aktem prawa miejscowego, lecz jedynie dokumentem określającym politykę przestrzenną gminy. Jednocześnie ustalenia zawarte w studium są wiążące dla organów gminy sporządzających plany miejscowe. Ustalenia zawarte w tekście i na załącznikach graficznych studium wyrażają kierunki zagospodarowania przestrzennego obszaru, nie są zaś ścisłym przesądzeniem o formie i granicach zainwestowania i użytkowania terenów. Określenia dotyczące formy użytkowania terenów dotyczą podstawowych i uzupełniających rodzajów zabudowy. Na terenach tych mogą być realizowane także inne formy zabudowy, pod warunkiem niepozostawania w sprzeczności z formami określonymi w studium. Poza drogami wskazanymi na załączniku graficznym studium, w zależności od potrzeb społeczności lokalnej, możliwa jest realizacja nowych dróg, których przebieg zostanie ustalony w drodze decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu lub w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

5. Uzasadnienie przyjętych rozwiązań i synteza ustaleń projektu studium

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy to opracowanie strategiczne dla rozwoju przestrzennego gminy Rząśnia. Mimo, że nie ma ono rangi prawa miejscowego, to jednak stanowi oś systemu planowania przestrzennego na poziomie gminy.

W opracowanym dokumencie znalazły się informacje wynikające z:

- rozpoznania aktualnej sytuacji gminy, istniejących uwarunkowań oraz problemów związanych z jej rozwojem,
- sformułowania kierunków rozwoju i zagospodarowania przestrzennego gminy, a także podstawowych zasad polityki przestrzennej i zasad ochrony interesu publicznego,
- stworzenia podstaw do koordynacji sporządzania planów miejscowych,
- integrowania polityki przestrzennej państwa z interesami gminy, a także wpływu na formułowanie zadań rządowych, wojewódzkich i powiatowych, związanych z priorytetami rozwoju gminy,
- zbiorów informacji stwarzających warunki dla promocji przestrzennych walorów gminy w celu lokowania działalności związanej z preferowanymi formami aktywności gospodarczej i społecznej,
- promocji walorów i możliwości inwestycyjnych gminy.

Podczas kolejnych etapów tworzenia opracowania analizie poddane zostały istniejące opracowania planistyczne i branżowe oraz wnioski złożone przez zainteresowanych. W ten sposób określone zostały potrzeby i aspiracje społeczeństwa, władz i przedsiębiorców, a także zjawiska wpływające na samą przestrzeń gminy. Ustalone zostały:

- stan środowiska przyrodniczego i kulturowego,
- stan i faktyczne wyposażenie w infrastrukturę techniczną, transportową i społeczną,
- potencjał demograficzny,
- potencjał ekonomiczny i gospodarczy gminy,
- sytuacja na rynku pracy oraz problemy związane z bezrobociem.

Zebrane informacje posłużyły do przeanalizowania ich pod kątem możliwości przestrzennego kształtowania gminy. Wyniki przeprowadzonych badań stanowią bazę do określenia kierunków rozwoju gminy oraz rozpoznania jej predyspozycji i możliwości z uwzględnieniem zasad ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego. Wyznaczone tereny inwestycyjne w pełni wystarczają do zabezpieczenia potrzeb gminy w zakresie terenów budownictwa mieszkaniowego, działalności usługowej i gospodarczej na nadchodzące lata, przy jednoczesnym zachowaniu w stanie nienaruszonym walorów środowiska. W obecnej edycji studium znalazły się także wytyczne dotyczące zagospodarowania terenów rolnych i leśnych w taki sposób, aby nie uległy one nadmiernej degradacji.

Realizacja ustaleń studium, wynikająca z przeprowadzonych analiz, opiera się przede wszystkim na:

- stymulowaniu rozwoju gminy,
- inspirowaniu i realizowaniu programów zmierzających do poprawy jakości życia mieszkańców,
- tworzeniu infrastruktury dla istniejących i planowanych inwestycji,
- zapewnieniu współdziałania samorządu gminy z samorządem powiatowym i wojewódzkim odnośnie prowadzonych analiz i studiów z zakresu zagospodarowania przestrzennego powiatu, zagadnień jego rozwoju, styków pomiędzy gminą a gminami sąsiednimi,
- analizie i kontrolowaniu stopnia wykorzystania gruntów.

Z przeprowadzonych analiz wynika, że dotychczasowe kierunki rozwoju i istniejące funkcje gminy mogą być kontynuowane, pod warunkiem zwrócenia większej uwagi na zrównoważony rozwój wszystkich z nich oraz na aktywizację mniej znaczących dotychczas funkcji, do takiego stopnia, aby stały się czynnikami napędzającymi rozwój gminy Rząśnia.